

San Lucas

¹⁻² OpɁ Teófilo, mure ipũre gojabeogɁ iiaa yuɁɁ. Jesu gɁa mera árĩnigɁ ĩgɁ iirare gajirã gojanuɁgamuhtatuhanirã árĩma. Negohraguere Jesure ïanirã, ĩgɁ yare buhenirã erã arĩ werediro dopa ta gajirã irire gojanuɁgamuhtatuhanirã árĩma. ³ EropigɁ i árĩpehrerire õaro masipehodiagɁ yɁ sã erã arĩ wererare buhebɁ. EropigɁ yɁ sã irire õaro gojadiaa mɁa buheburi árĩburire. ⁴ Jesu yare buherã mure weretuhanirã árĩma. "Iri queoro ãhraa," õaro mɁ arĩ masiborore ipũre mure gojabeogɁ iiaa.

Ñu waĩyeri masɁ ĩgɁ masa dehyoaburire anyu werepɁ Zacarĩare Ñu pagɁ árĩbure

⁵ Herode Judea yeba majarã opɁ ĩgɁ árĩcũ, Zacarĩa waĩcuɁɁɁ pahi árĩpɁ. Zacarĩa ya curupɁ pahia curu Abías ya curu árĩyoro. Zacarĩa marapo sã pahi Aarón murɁ pãrameo árĩturiagogue árĩpo. IgoɁ Elisabet waĩcuɁgo árĩpo. ⁶ Erã perã GoãmɁ dorerire iipehorã erã árĩcũ ĩagɁ, "Umuri nɁcu õarire iirã ãhrima," arĩ pepidi árĩmi GoãmɁ erãre. ⁷ Elisabet ne porã marigo árĩpo. Eropigo igo Zacarĩa mera porã mari muñucãpo.

⁸ Pahia GoãmɁ wihigue GoãmɁ ya umupeoburire mohmerã umuri nɁcu erã gohrotomuriñorã. "Zacarĩa ya curu majarã dohpaguere iiporo," erã arĩra puhrɁ ĩgɁ pahia erã iidiro dopa ta GoãmɁ ya umupeoburire

mohmegu arigu iipu. ⁹ Pahia erã iiguaro dopa ta inciensore soebure beyerã irisubure Zacariare beyeñorã. Eropigu igu Goãmu wihigue ñajaa waru soegu wagu. ¹⁰ Goãmu wihi pohecague igu árĩrisubu, inciensore igu soerisubu árĩpehrerã masaru disiporogue Goãmu mera serëniGUIñorã. ¹¹ Irisubure Goãmu yagu anyu incienso soero diayeru dehyoanugajaru Zacariare. ¹² Igu anyu eropa dehyoacũ ñagu Zacaria igure ñha, uca wa, güia waru. ¹³ Eropa igu güicũ ñagu anyu igure wereru:

—Zacaria, güibita. Goãmu mu sererare peeami. Eropigo mu marapo Elisabet porãcugocumo. Mu magu masa dehyoagucumi. Igu eropa dehyoacũ Ñu wañeque igugãre. ¹⁴⁻¹⁷ “Igu ñagu ñhrimi. Turagu ñhrimi,” arĩ pepigucumi Goãmu mu magure. Igu masa dehyoara puhru vinore, siburire ihrisome. Eropigu igu, igu masa dehyoara puhru ta Espiritu Santo árĩri mera ñaro turagu árĩgucumi igu. Eropigu bajarã Israe masare Goãmu mari Opure ñaro gamecũ iigucumi igu. Goãmu yare buhegu Elia Goãmu yare weremũhtadigu mari Opu ariborore igu buhediro dopa ta Goãmu igu turari mera mu magu sã buhegucumi. Eropa buhegu erã pagu sumarã erã porã mera erã ñaro game mahi árĩcũ iigucumi. Eropigu dorerire tarinugarãre ñaro erã umupeori mera yuhricũ iigucumi. Eropa buhegu mari Opu ariboro core igu yarã árĩmorãre amuyugucumi igu. Eropigu igu masa dehyoara puhru muhu mucubiriguca. Gajirã sã bajarã mucubirirãcoma, arĩpu anyu

Zacariáre.

¹⁸ Īḡu eroparĩcũ peegu Zacariápu serēpipu anyure.

—Yũhu, yu marapo mera gua murã āhraa. ¿Eropigu mũ arĩra diaye árĩcũ dohpa masigucuri yũhu? arĩpu ĩḡu.

¹⁹ Īḡu eroparĩcũ anyupu ĩḡure wereru:

—Yũhu Gabriele waĩcugu āhraa. Goãmu pohro árĩḡu āhraa yũhu. Goãmu i ðari querere weredoregu, mũ pohro yure oboami. Yu werediro dopa ta diaye waroca. ²⁰ Yu eropa arĩquerecũ ta yure peediabeaa mũhu. Eropigu mũhu dohpaguere wereniguibigu dujaguca. Mũ magu ĩḡu masa dehyoara puhru wereniguiguca daja, arĩpu anyu Zacariáre.

²¹ Disiporogue masa Zacariáre corerã iĩnorã. “¿Duhpigu ĩḡu Goãmu wihigue árĩḡu mata wiriribeari?” arĩ, corerã iĩnorã masa ĩḡure.

²² Eropigu ĩḡu i wihigue árĩdigu wiria, erã mera wereniguimasibiripu. “Goãmu ĩḡure dehyoacumi,” arĩ pepi, masiñorã erã. Eropigu ĩḡu wereniguimasibigu árĩḡu ĩḡu mojotori mera masare wereniguipu.

²³ Goãmu wihi ĩḡu mohmeri pehrecũ, ĩḡu dujaa wapũ ĩḡu ya wihigue. ²⁴ Puhru ĩḡu marapo Elisabet majigure ne bocagãrigo iipo. Eropigo igo cinco aberi gohra masa pohro wabiripo.

²⁵ Ōpa arĩpo igo: “Dohpaguere yure Goãmu itamumi pare. Yu porã marigo árĩḡo guhyasiuro taribu yũhu. Goãmu yu porã maririre cohãmi yure,” arĩ pepipo igo.

Jesu ĩgu masa dehyoaburire werepũ anyu Mariare

²⁶⁻²⁷ Elisabet seis aberi igo nijipo árĩra pũhrũ, Goãmũpũ anyure Gabrie waĩcũgure nómeo õago pohrogue obeopũ. Igo Nazare waĩcũri maca Galilea árĩri yeba árĩpo. Eropigo igo María waĩcũgo José mera mojoto diribo árĩpo. Josépũ iribojegue majagũ mũrũ Davi mũrũ pãrami árĩpũ. ²⁸ María pohrogue ejagũ anyu werepũ:

—María, ¿ãhriri mũhũ? Goãmũ mũ mera árĩgu ãhrimi. Eropigu mũre õaro iigu iimi. Árĩpehrerã nome gajirã nome tauro õaro iimi mũre, arĩpũ anyu igore.

²⁹ ĩgu eroparĩcũ peego, igo turaro guña pepipo. Anyu ĩgu wererare pepigo “¿Dohpa arĩgu yũre eropa arĩcuri?” arĩ guñapo igo. ³⁰ Igo eropa arĩ guñacũ ĩagũ anyu werepũ igore:

—María, mũre Goãmũ turaro mahimi. Eropigo güibita. ³¹ Peeque. Majĩgure bocagoca mũhũ. Eropigu mũ magũ masa dehyoagũcumi. ĩgure Jesu waĩyegoca. ³²⁻³³ ĩgu turatariagu árĩgũcumi. Eropirã ĩgure “Goãmũ umaro majagũ magũ ãhrimi,” arĩrãcoma masa. Eropigu mũ magũ ñecũ mũrũgue Davi mũrũ Israe masa erã opũ ĩgu árĩdiro dopa ta mũ magũ sãre apigũcumi Goãmũ. Eropigu árĩpehrerĩnũri ĩgu Israe masare doregũcumi. Eropiro ĩgu opũ árĩripũ ne pehresome, arĩpũ anyu.

³⁴ ĩgu eroparĩcũ Mariapũ serẽpipo:

—¿Duhpi umũ mera árĩbiriquerego ta porãcũbocuri yũhũ? arĩpo igo.

³⁵ Igo eroparĩcũ anyupũ werepũ:

—Espíritu Santo mure porãcucũ iigucumi. Eropiro Goãmũ ïgũ turari imica curu iro dopa ta cãhmotaroca mure. Eropirã “Goãmũ magũ, ñerire iibigũ ãhrimi,” arĩrãcoma masa mũ magure. ³⁶⁻³⁷ Goãmũ árĩpehrerire iimasimi. Eropigo mũ acawerego Elisabet bũro árĩquerego ta majigure bocãmo igo sã. Igo porãcugocumo umugãre. Masa igore “Porã marigo ãhrimo,” erã arĩdigo bũro dohpaguere seis aberi waha igo majigure bocara pũhrũ, arĩpũ anyu Mariãre.

³⁸ Ìgũ eroparĩcũ María yũhripo:

—Yũre peeque. Mari Opũ ïgũ pohro majago ãhraa yũhũ. Mũ arĩdiro dopa ta yũre eropa waporu, arĩpo igo.

Igo eropa arĩra pũhrũ anyu waha wapu.

María Elisabere ïago wapo

³⁹ Irinũre María utã yucũ árĩri yebague Judea yeba árĩri macague umũdiaro waha wapo.

⁴⁰ Eroque ejago Zacarĩa ya wihi ñaja, “¿Ahriri?” arĩpo igo Elisabere. ⁴¹ Igo eroparĩcũ Elisabet igo peecũ ta, igo magupũ niji suhrirogue arĩdigũ ñohmepũ. Elisabet Espĩritu Santo árĩri mera õaro pepigo wapo. ⁴² Eropigo turaro mucubiriri mera wereniguipo.

—Árĩpehrerã nome tauro õaro iimi Goãmũ mure. Mũ magũ sãre õaro iimi Goãmũ. ⁴³ Cue, yũ Opũ pago yũ pohro aricũ õaro iimi yũre Goãmũ. ⁴⁴ Mũhũ yũre “¿Ahriri?” arĩcũ, yũ magupũ niji suhrirogue árĩgũ mucubiriri mera ñohmeacumi yũre. ⁴⁵ “Goãmũ ïgũ arĩdiro dopa ta iipehogucumi,” arĩgo mucubirigo ãhraa mãhũ, arĩpo Elisabet Mariãre.

⁴⁶ Igo eroparĩcũ María yũhripo:
 Goãmũ ðagũ, turagũ ãhrimi, arãa. Yũhũ ðaro
 sĩporãcua. ⁴⁷ Goãmũ yũre peamegue
 wabodigore itamugũ ãhrimi. Eropigũ
 dohpaguere yũre ðaro mucubiriri mera
 árĩcũ iimi. ⁴⁸⁻⁴⁹ Yũre bu árĩgore ĩgũ
 ĩgũ pohro majagore guñadi ãhrami.
 Goãmũ turatariagũ ðari dihtare yũre ita-
 mumi. Eropirã “Īgore Goãmũ ðaro
 iimi,” árĩpehrerã masa dohpaguere eropa
 arĩ wereniguirãcoma yũre. Goãmũ
 ñeri marigũ ãhrimi. ⁵⁰ Árĩpehlerinũri
 árĩpehrerã ĩgũre umupeorãre ĩgũ mo-
 jomoro ĩagũ ãhrimi. ⁵¹ Goãmũ ĩgũ
 turari mera iigũ ãhrimi. “Gajirãre
 tarinũgaa yũhũ,” arĩrãre tarinũgadi árĩmi
 ĩgũ. ⁵² Oparãre erã dorero arĩrãre
 cóãdi árĩmi ĩgũ. Eropigũ bu arĩrãpũre
 ĩgũ oparã iro dopa ta apidi árĩmi.
⁵³ Oaboanirãre ĩgũ ðari barire ódi árĩmi.
 Eropigũ baja opanirãpũre gajino moorã
 wacũ iidi árĩmi ĩgũ. ⁵⁴⁻⁵⁵ Mari ñecũ
 sũmarã mũrare “Masare ðaro iigũra,”
 ĩgũ arĩ werediro dopa ta iipehodi árĩmi
 Goãmũ. Eropigũ ĩgũ pohro majarã Is-
 rae masare ĩgũ itamudi árĩmi. Mari
 ñecũ sũmarã mũrare, Abrahã mũrũre
 árĩpehrerã ĩgũ acawererã ĩgũ pũhrũ
 arĩrã sãre Goãmũ árĩpehlerinũri eropa
 mojomoro ĩaniguigũ árĩmũridi árĩmi.
 “Masare ðaro iigũca,” erãre ĩgũ werepi-
 rare cãdijibiridi árĩmi Goãmũ, arĩpo
 María.

⁵⁶ Ʋrerã abe gohra Elisabet mera ãhri, igo ya macague goe dujaa wapo María.

Ñu masa dehyoapũ

⁵⁷ Elisabet igo niji wahgũra pũhrũ igo magũ masa dehyoapũ. ⁵⁸ Eropirã Goãmũ igore ĩgu eropa ðaro iicũ igo ya maca majarã igo acawererã sã igo mera mucubiriñorã. ⁵⁹ Ocho nũri ĩgu masa dehyoara pũhrũ, ĩgu pagũ sumarã ĩgũgãre gasiro merogã wiri aĩdorerã wañorã. Eropa erã iirisubu erã mera majarã Zacaríã waĩyediariñorã ĩgũgãre ĩgu pagũ waĩre. ⁶⁰ Erã eropa waĩyediaquerecũ ta ĩgu pagopũ òpa arĩpo:

—Ĭgu pagũ waĩre waĩyebeaa. Ñu waĩyerãca ĩgũgãre, arĩpo igo.

⁶¹ —Mũ acawererã ne yujugu Ñu waĩcũgu marimi, arĩñorã erã igore.

⁶² Eropirã erã mojotori mera werenigui Zacaríãre serẽpiñorã erã.

—¿Mũca dohpa waĩyediari mũ magũre? arĩ serẽpiñorã ĩgũre.

⁶³ Erã eroparĩcũ ĩgu pagũ gojaburimijire serẽbeo, ñeha, gojapũ: “Yũ magũ Ñu waĩcũmi,” arĩ gojapũ Zacaríã. Ĭgu eropa arĩ gojacũ erãpũ mũca wañorã. ⁶⁴ Ĭgu eropa arĩ gojara pũhrũ ĩgũre wereniguicũ iipũ Goãmũ. Eropigũ ĩgu wereniguimasipũ daja.

—Goãmũ turagu, ðagu ãhrimi, arĩpũ ĩgu.

⁶⁵ Ĭgu eropa arĩ wereniguicũ peerã ero majarã mũca wañorã. Eropirã i arĩpehrerire Judea yeba

majarãre utã yucu watope árĩrãre masa were-siriñorã. ⁶⁶ Árĩpehrerã irire peerã guñañorã. “Goãmũ turarire ïgugã opami. ¿Eropigũ ñehmũno árĩgũcuri ïgugã?” arĩ pepiñorã masa.

Zacaría Goãmũre umupeorũ

⁶⁷ Eropigũ ïgu pagũ Zacaría Espĩritu Santo árĩri mera õaro pepigũ árĩgũ Goãmũ yare werepũ:

⁶⁸ Mari Israe masa Goãmũre umupeorã. ïgu yarã ãhraa mari. Eropigũ mari pohrogue arigũ, marire itamugũ õaro taumi. ⁶⁹ Eropigũ Goãmũ turagũre marire peamegue wabonirãre õaro taubure obeomi. Marire õaro taubu ïgu acaweregũ Davi mũrũ ãhrimi. Davipũ Goãmũ pohro majagũ árĩmũriñumi. ⁷⁰ Iribojegue ïgu ya weremũhtanirã mera Goãmũ ïgu marire taubure obeoburire wereyumũripũ. ⁷¹ Marire ïhaturirã marire ñero erã iidiacũ ïagũ “Mũare itamugũra,” arĩ apiñumi Goãmũ marire. ⁷² Mari ñecũ sũmarã mũrare, “Mũare mojomoro ïagũ itamugũra. Mũare yũ wererare guñağũra,” arĩ apiñumi Goãmũ mari ñecũ sũmarãre. Iribojegue ïgu eropa arĩdiro dopa ta marire dohpaguere iimi. ⁷³⁻⁷⁵ Eropigũ Abrahãre õpa árĩmũriñumi: “Mũ acawererã pũhrũ árĩrã erãre ïhaturirã árĩcũ cóagũra. Eropigũ mũ acawererãre itamugũra. Eropirã erã güibirã ta yũ dorerire iimasima. Eropigũ erã ñerire yũ cóãcũ, erã yũ ïhuro

umuri nucu òarã árĩniguirãcoma,” arĩ werepimuriñumi iribojegue Goãmũ mari acaweregu Abrahãre, arĩpu Zacarĩa.

Eropa arĩtuha ïgu magugãre òpa arĩpu:

⁷⁶⁻⁷⁷ —Mahgu, mure òpa arĩrãcoma masa:

“Goãmũ turatariagu yare wereniguigu àhrimi,” arĩrãcoma mure. Eropigu mũhu mari Opũ core wayugũca. Eropa wagu òpa arĩ wereguca. “Goãmũ mua ñerire cóãgu, peamegue wabonirãre taugucumi mũare,” arĩ wereguca. Eropa arĩ weregu mari Opũ ïgu arĩborore weremũhtayugu iiguca mũhu. ⁷⁸ Goãmũpu marire turaro mojomoro ïagu marire òaro iigu árĩgu, ïgu marire peamegue wabonirãre taudiami. Marire taugu arigu Cristo mari pohro arigucumi. ⁷⁹ Árĩpehrerã mari peamegue wabonirãre taudiami ïgu. Eropigu Goãmũre mari masibirã árĩcũ ïagu marire masicũ iidiami ïgu. Eropigu mari òaro yujuro mera mari arĩborore weregucumi marire, arĩpu Zacarĩa.

⁸⁰ Eropi Ñu Zacarĩa magu òaro bugapũ. Eropigu Goãmũre turaro mahipũ. Eropigu yoari boje masa marirogue árĩmũripũ. Te Israe masare buhenugagu sã erogue ta árĩmũripũ.

2

Jesu masa dehyoapũ

Mt 1.18-25

¹ Irisubure árĩpehreri yebari majarã tauro opũ Augusto árĩpehrerãre queodorepu. ² Oã

masare erã ne queonugarisubu árĩcũ Cirenio waĩcũgu Siria yeba majarã opu árĩpu. ³ Eropirã árĩpehrerã erã ñecu sumarã iribojegue majarã ya macarigue erã waĩre gojapeorã wañorã. ⁴ José sã Nazaregue Galilea árĩri yeba árĩri macague árĩnirã waha, Judea yebague Belén waĩcũri macague ejañorã. Opu Davi iribojegue majagu ĩgu masa dehyoadiro árĩyoro Belén. José Davi mũru pãrami árĩgu Belėngue wapũ ĩgu waĩre gojapeogu wagu. ⁵ Eropigu ĩgu María ĩgu mojoto diribo árĩcũ erogue igo mera ĩgu waĩre gojapeodoregu wapũ. Igo mũ majigure bocatuhadigogue árĩpo. ⁶ Eropigo Belėngue ejago igo niji wahũpo. ⁷ Erogue masa erã carĩri wihi ne sihajabiriyoro erãre. Eropirã erã wecũa ya wihigue carĩrã wañorã. Eropigo igo ĩgu ne dehyoagũgãre porãcutuha ĩgũgãre suhriro mera oma, wecũa erã bari coro weca ĩgũre pihripeopo.

Anyua ovejare ĩhadiburãre dehyoañorã

⁸ Iri ñamire iri maca turogue campogue ovejare ĩhadiburã erã yarã ovejare ĩhadiburã iĩñorã. ⁹ Eropigu Goãmu ĩgu obeodigu anyu erãre dehyoapu. ĩgu eropa dehyoacũ Goãmu ĩgu gosesiriri erãre boyoweayoro. Eropa wacũ ĩarã, ovejare ĩhadiburã gũia wañorã. ¹⁰ Erã eropa wacũ anyu erãre werepu:

—Ōari querere mũare weregu ahraa. Árĩpehrerã masare mucubiricũ iiroca i quere. Eropirã gũibiricãque mũa. ¹¹ Dohpagã ñamire opu mũru Davi ya macague mũare peamegue wabonirãre taubu, Cristo Goãmu ĩgu obeodigu mari Opu masa dehyoatuhami. ¹² Eropigu

suhriri mera omadigu wecua bari coro weca erã pihripeodigu mua bocagu igu ta arigucumi, arĩ wereru anyu erãre.

¹³ Igu eroparĩcũ ta bajarã umaro majarã arĩmũhtadigu anyu mera bayapeoñorã. Opa arĩ bayapeoñorã erã:

¹⁴ Goãmure umaro majagure umupeorã. Eropirã Goãmũ igu mahirã güiro mariro gamequeãro mariro òaro arĩporo, arĩ bayapeoñorã anyua.

¹⁵ Eropa bayatuhaja umarogue erã mũriara pũhrũ ovejare ìhadiburãpũ erã basi game wereniguiñorã:

—Ire Goãmũ igu marire wererare Beléngue ina ìarã warã, arĩñorã erã erã basi. ¹⁶ Eropa arĩrã yojaro mera wañorã erã. Maríare, Josere bocaia, majigugãre wecua erã bari coro weca pihripeodigure ìañorã erã. ¹⁷ Ovejare ìhadiburã igure ìatuha anyu majigugãre igu wererare wereñorã gajirãre. ¹⁸ Erã eropa arĩ werecũ ta arĩpehrerã erãre pee uca wañorã. ¹⁹ I arĩpehrerire Maríapũ guña pepipo. ²⁰ Eropirã ovejare ìhadiburãpũ anyu igu werediro dopa arĩcũ ìañorã. “Goãmũ turagu ãhrimi,” arĩ mucubiriñorã. Eropa arĩ mucubiri dujaa wañorã.

Goãmũ wihigue Jesu pagũ sumarã igure aĩgãñorã

²¹ Yuju semana pũhrũ majigure gasiro merogã wiri aĩrire erã iidoreranũ arĩcũ erã igugãre Jesu waĩyeñorã. Jesure ne igo bocaboro core anyupũ “Jesu waĩyeque igure,” arĩ werepipũ. Eropirã igugãre Jesu waĩyeñorã.

22 Goãmꝯ doreri Moise ĩꝯꝯ werediro dopa ta iimorã, José, María mera Jerusaléngue wañorã. Erogue María porãcura pũhrũ õago igo dũpũ árĩrore ĩhmurã wañorã. Eropa warã erã Jesure aĩgã wañorã. ĩꝯꝯgãre Goãmũre “ĩgã mũ yagũ árĩbu ãhrimi,” arĩ ĩhmurã warã iĩñorã. 23 Õpa iĩñorã Goãmũ yare erã gojarapũ dorero dopa ta. “Árĩpehrerã mũa porãre ne dehyoarãre Goãmũre ĩhmuque. ‘ĩgã mũ yagũ árĩbu ãhrimi,’ arĩ ĩhmuque,” arĩ doremũriñumi Goãmũ ĩꝯꝯ yare gojarapũgue. 24 Eropa ĩhmutuha Goãmũ ĩꝯꝯ dorediro dopa ta mirimagũgãre erã asũtuhaja Goãmũ wihigue apirã wañorã. Õpa doreñumi Goãmũ ĩꝯꝯ yare gojarapũgue: “Buja borerãre perã oꝯue Goãmũre. O erã maricũ buja borewĩjĩgãrãre oꝯue yãre umupeomorã,” arĩ doreñumi Goãmũ. Eropirã ĩꝯꝯ dorediro dopa iĩñorã José María mera.

25 Jerusaléngue Simeón waĩcũꝯũ árĩpũ. ĩꝯꝯ õagũ, Goãmũre umupeogũ árĩpũ. Goãmũ Israe masare itamuburĩre coreꝯũ iipũ. Eropĩꝯũ Simeón Espĩritu Santo ĩꝯꝯ mera árĩcũ õaro pepĩꝯũ árĩpũ. 26 Eropĩꝯũ “Mũ sĩriboro core Goãmũ ĩꝯꝯ obeobure Cristore ĩagũca mũhũ,” arĩ weremũhtapũ Espĩritu Santo ĩꝯꝯre Simeore. 27 Eropĩꝯũ Espĩritu Santo ĩꝯꝯre dorecũ Goãmũ wihigue ñajaa wapũ. ĩꝯꝯ ñajara pũhrũ Jesu pagũ sũmarã ĩꝯꝯgãre aĩ ñajañorã Goãmũ ĩꝯꝯ gojarapũ dorera dopa ta iirã. 28 Simeónpũ ĩꝯꝯgãre coã aĩ, Goãmũre umupeo, “Õhaa,” arĩ ĩꝯꝯ mera werenĩguĩpũ. Õpa arĩpũ ĩꝯꝯ Goãmũre:

29-32 Opu, dohpague tamerare masare peamegue wabonirãre taubure obeoa mũhũ. Īgu judio masa árĩbirãre buhegu mũre ðaro masicũ iigucumi erãre. Masare taubure Israe masare mũhũ apiyoro. Mũ eropa iirare árĩpehrerã masirã, “Israe masare ðaro iimi Goãmũ,” arĩrãcoma masa. Īgã marire taubu àhrimi. Eropigu mũ yũre arĩdiro dopa ĩgãre ĩatuhabũ. Eropigu dohpaguere ðaro mucubirigu sĩrigũca, arĩpũ Simeón.

33 Simeón ĩgũgãre arĩrare peerã ĩgu pagũ sumarãpũ pee uca wañorã. 34 Eropigu Simeón erãre “Òaro árĩque mũa,” arĩgu ĩgu Jesu pago Marĩare wererũ:

—Goãmũ ĩgãre beyedi árĩmi. Īgu eropa beyedigũ árĩcũ judio masa bajarã ĩgũre tarinũgarãcoma. Eropa iirã erã peamegue warãcoma. Eropigu judio masare bajarãre taubure beyedi árĩmi Goãmũ ĩgãre. Īgu Goãmũ turarire ii ĩhmugu ĩgu árĩquerecũ masa bajarã ĩgũre ñero arĩ wereniguirãcoma.

35 Erã eropa iicũ gajirã erã ñero guñarire masirãcoma. Eropigo mũhũ turaro bujaweregoca, arĩdocaritamupũ Simeón Marĩare.

36 Ero Goãmũ yare wereniguigo Ana waĩcũgo árĩpo. Igo Fanuel mago árĩpo. Aser mũrũ ya curu majago árĩpo. Bũro gohra árĩpo. Igo ero coregue siete bojori dihta igo marapũ mera árĩniripo. 37 Eropigo ochenta y cuatro bojori gohra wapeweyo árĩmũriipo igo. Eropigo mũmũre, ñami sãre Goãmũ ya árĩburire iibo,

ba duhu, Goãmũ mera werenigui, Goãmũ wihire ne wiriabiripo. ³⁸ Simeón ïgũ werenigui iro watope igo erã pohro erago, mucubirigo Goãmũre, “Õhaa,” arĩpo. Eropigo Jerusalén majarãre taubure corerãre igo Jesu dehyoarare werepo erã árĩpehrerãre.

José, María mera Jesu mera Nazaregue dujajaanõrã daja

³⁹ Goãmũ ïgũ dorero dopa ta iituhaja, erã ya macague Nazaregue dujajaanõrã. Galilea yeba árĩyoro iri maca. ⁴⁰ Eropigũ Jesu õaro bũga turagũ warũ. Eropigũ ïgũ õaro pee masigũ árĩpũ. Eropigũ ïgũre Goãmũ õaro iipũ.

Jesu tama mahmũa wahgãrigũ Goãmũ wihigue buherũ

⁴¹ Bojori nũcũ Jesu pagũ sũmarã Jerusaléngue Pascua bosenũre ïarã wamũriñorã. ⁴² Jesu doce bojori ïgũ opacũ erã iidiro dopa ta erã árĩpehrerã Jerusaléngue wañorã. ⁴³ Eropirã bosenu pehrecũ erã erã ya macague dujaa wañorã daja. Erã eropa dujaaquerecũ ta Jesupũ Jerusaléngue dujacãpũ. ïgũ pagũ sũmarã ïgũ erogue dujarare masibiriñorã. ⁴⁴ “Ïgũ mari mera majarã mera árĩcumĩ,” arĩ pepiriñorã erã. Eropirã erã yujunũ gohra Jesu mariro wañorã mague. Eropirã erã Jesure erã acawererã watope amariñorã. ⁴⁵ Ne bocabiriñorã. Eropirã Jerusaléngue ïgũre amarã dujajaanõrã daja.

⁴⁶ Ûhrenũ pũhrũ ïgũre Goãmũ wihigue bojakanõrã. Eropirã Jesure judio masare buherã watope bocañorã. ïgũ erãre pee serẽpi doapũ.

47 Erã árĩpehrerã Jesure peerã õaro masigugã ãgu árĩcũ ãarã, erã ãhamaria wañorã. 48 ãgu pagu sũmarã sã eroguere Jesure ãarã ãhamaria wañorã. Eropigo ãgu pago ãgure õpa arĩpo:

—Maĥgu, ¿duhpigu eropa iiari muĥu guare? Mu pagu, yuĥu, “ãgu dederea wañumi,” arĩã ahmaa guã mure, arĩpo igo igo magure.

49 Igo eroparĩcũ ãgu ãgu pagu sũmarãre werepu:

—¿Duhpirã yure ahmari mua? Yu Pagu yure ãgu dorediro dopa ta iigu iiaa. ¿Irire masibeari mua? arĩpu ãgu.

50 ãgu eropa arĩquerecũ erã peemasibiriñorã.

51 I árĩpehreri ãgu iirare Marãapũ õaro guñapo. Eropigu Jesu Nazaregue dujaa warpu. ãgu pagu sũmarãre õaro yuĥrigu árĩmuriã.

52 Eropigu Jesu buãa, õaro pee masigu warpu. Eropirã Goãmũ masa sã “Õagu ãhrimi,” arĩ ãañorã ãgure.

3

*Ñu waĩyeri masu masare Goãmũ yare werepu
Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28*

1 Irisubure erã tauro opu árĩgu Tiberio waĩcugu ãgu opu árĩra puĥru quince bojori wayoro. Eropigu Poncio Pilato waĩcugu Judea yeba majarã opu arĩpu. Eropigu Herode waĩcugu Galilea yeba majarã opu arĩpu. ãgu pagu magu Felipe Iturea yeba majarã, Traconite majarã sã erã opu arĩpu. Eropigu Lisania waĩcugu Abilinia yeba majarã opu arĩpu. 2 Eropirã Ana, Caifa mera pahia oparã arĩñorã. Oã árĩpehrerã erã

árĩrisubure Ñu Zacaría magu masa marirogue
 árĩgure Goãmuru ĩgu ĩgu yare weredorepu.
 3 Eropigu Jordán waĩcũriya turo árĩri yeba
 árĩpehrerogue Ñu õpa arĩ weregu wapu:

—Mua ñeri iirire bujawereque. Dohpa-
 guere õarire gohrotoque. Eropirã waĩyenirã
 árĩque. Mua eropa iicũ ĩagu Goãmũ mua ñerire
 cóãgucumi, arĩ weremuripu ĩgu.

4 Ñu eropa wereniguigu Isaia iribojegue ma-
 jagu Goãmũ ya weremuhtadigu ĩgu gojadiro
 dopa ta iigu iipu. Õpa arĩ gojajuñumi Isaia Ñu
 iiburire:

Masa marirogue werenigui gaguiniguigu õpa
 arĩgucumi: “Mari Opu ĩgu ariburi mare
 amuro dopa õarã árĩyuque mua ĩgure
 peemorã. 5 Dipa gobericũrore mari diaye
 maja maha iidiro dopa ta, mua ñero iirire
 duhuque. 6 Mua eropa iicũ Goãmũ muare
 peamegue wabonirãre ĩgu taucũ ĩarãca
 árĩpehreri yeba majarã,” arĩgucumi ĩgu
 gaguinigui weregupu, arĩ gojamurĩñumi
 Isaia iribojeguere Ñu ĩgu árĩboro coregue.

7 Masa bajarã Ñu pohro erarã ĩgu erãre
 waĩyecũ gameñorã erã. Eropigu ĩgu erãre
 werepu:

—Mua ñero iiricũrã ãhraa mua. Goãmure
 “Gua ñeri dipuwaja moabiricãporo,” arĩrã ¿mua
 yure waĩyedorerã ahriri? 8 ĩgu mua ñero iira
 dipuwaja moabiricũ õpa iique mua. Diaye mua
 ñero iirire bujawererã arĩrã, õarire gohrotorã
 arĩrã, õarire iique mua. “Abrahã mari ñecu
 maru arĩmuripu. Eropirã mari Goãmũ mera

õatuhajaa,” arĩ pepibiricãque. Mũare arĩgũ tiiaa. Abrahã pãramerã mũa árĩri duhpburi árĩbeaa. Goãmũpũ gamegũ i utãyeri mera gajirãre iimasimi Abrahã acawererãre. Eropiro Abrahã acawererã mũa árĩri bu gohra ta ãhraa. ⁹ Õpa ãhraa: Mari masa yucũ iro dopa ta ãhraa. Goãmũpũ come opagũ iro dopa ta ãhrimi. Eropigũ ñeri dũcacũri yucũre tabe cóã, iri nuguri sãre tabetagũcumi. Tabetatuhaja, peamegue cóãgũcumi ĩgũ iri yucũre iri nuguri sãre. Eropa ta iigũcumi mũa sãre ĩgũre gamebirãre, arĩpũ Ñu masare.

¹⁰ ĩgũ eroparĩcũ peerã masapũ ĩgũre serẽpiñorã:

—¿Dohpa iirãcuri gũa? arĩñorã erã Ñure.

¹¹ —Peñe suhriro opagũ suhriro moogũre yujuñe oque. Eropirã mũa bari oparã gajirã sãre oque, arĩpũ Ñu.

¹² Bajamerãgã oparã yare wajasea corerã sã waĩyedorerã erañorã. Eropirã Ñu pohro erarã ĩgũre serẽpiñorã:

—Buhegũ, ¿gũapũ dohpa iirãcuri? arĩñorã.

¹³ —Mũa oparã erã doreropẽ ta masare niyerure wajaseaque. Gũyari mera aĩnemobita, arĩ yũhripũ Ñu erãre.

¹⁴ Gajirã surara ĩgũre serẽpiñorã daja.

—¿Gũapũ dohpa iirãcuri? arĩñorã erã ĩgũre daja.

—Masare erã niyerure emabiricãque. Eropirã iri niyerure gũya emabiricãque. Mũa wajatarire ĩarã mucubirique, arĩ yũhripũ Ñu erãre.

15 Masa Cristore Goãmũ ĩgũ obeobure corerã iĩñorã. Eropirã õpa arĩ pepinũgañorã erã Ñure. “Ihĩ Ñupũ Cristo árĩbocumi,” arĩ pepiriñorã erã. 16 Erã eropa arĩ pepicũ peegũ Ñu árĩpehrerãre werepũ:

—Yũ tauro turagũ arigũcumi. Õatariagũ ãhrimi ĩgũ. ĩgũ iro dopa árĩbeaa yũpũ. Eropigũ ĩgũre pepigũ, “Yũ tamera bu árĩgũ ãhraa,” arĩ pepia yũhũ. Mũa ñero iirare bũjawerera pũhrũ yũpũ mũare deco mera waĩyeabũ. ĩgũpũ yũ tauro iigũcumi. Espĩritu Santore ogũcumi masa mera árĩniguibure. Eropigũ ĩgũ ñerire soewearo dopa ta ĩgũ arigũpũ mũa ñerire coewegũcumi. 17 Yũ pũhrũ arigũ trigo gasirire cóãgũ iro dopa ãhrimi. Gasiri cóãgũ ĩgũ ya sihburu mera árĩpehreri trigo yeri gasirire sũha weami. Eropa sũha weara pũhrũ trigo yeri gohrapũre ĩgũ diburi wihigue apigũcumi. ĩgũ sũha weara gasiripũre ĩgũ soegũcumi. Eropa ii beyegũcumi yũ pũhrũ arigũ. Õarire gohrotonirãpũre ĩgũ mera árĩniguicũ iigũcumi. Erã ñero iirare bũjawerebirãpũre peamegue yaribiriri peamegue cóãgũcumi, arĩ werepũ Ñu.

18 Bajarãre ĩgũ eropa arĩ wereri mera masare õari buherire werepũ Ñu. 19 Eropigũ opũ Herodepũ ĩgũ pagũ magũ Felipe marapore ĩgũ emara waja, wũaro ñerire ĩgũ iira waja Ñu ĩgũ sãre wereripũ. 20 ĩgũ eropa arĩ werecũ Herodepũ Ñure peresu iipũ dipaturi ñerire iigũ daja. Eropa iigũ ĩgũ ñerire iira dipuwajacũgũ árĩnemopũ.

*Ñu Jesure waĩyepu**Mt 3.13-17; Mr 1.9-11*

²¹ Ñure erā peresu iiboro core gajirā masare Ñupu waĩyegu iipu. Erāre waĩyegu Jesu sāre waĩyepu. Eropigu Jesu diague niguigu Goāmure ĩgu serērisubu umusi pārimaa waya. ²² Eropa pārimaara pūhru Espiritu Santo buja iro dopa bejagu Jesu weca دچارپو. ĩgu دچارicu umarogue wereniguiro cariyoro:

—Mūhu yu magu yu mahigu āhraa. Mu mera ōaro mucubiria, arīro cariyoro umarogue.

*Jesu ñecu sūmarā iribojegue majarā árĩñorā**Mr 1.1-17*

²³ Jesu ĩgu buhenūgarasubure treinta bojori opapu ĩgu. “ĩgu José magu āhrimi,” arī pepiriñorā masa. Josépu Elí magu árĩñumi. ²⁴ Elí Matat magu árĩñumi. Matat Leví magu árĩñumi. Leví Melqui magu árĩñumi. Melqui Jana magu árĩñumi. Jana José magu árĩñumi. ²⁵ José Matatías magu árĩñumi. Matatías Amós magu árĩñumi. Amós Nahúm magu árĩñumi. Nahúm Esli magu árĩñumi. Esli Nagai magu árĩñumi. ²⁶ Nagai Maat magu árĩñumi. Maat Matatías magu árĩñumi. Matatías Semei magu árĩñumi. Semei Josec magu árĩñumi. Josec Judá magu árĩñumi. ²⁷ Judá Joanán magu árĩñumi. Joanán Resa magu árĩñumi. Resa Zorobabe magu árĩñumi. Zorobabe Salatíe magu árĩñumi. Salatíe Neri magu árĩñumi. ²⁸ Neri Melqui magu árĩñumi. Melqui Adi magu árĩñumi. Adi Cosam magu árĩñumi. Cosam Elmadam magu árĩñumi. Elmadam Er magu árĩñumi. ²⁹ Er Josué

magu árĩñumi. Josué Eliezer magu árĩñumi. Eliezer Jorim magu árĩñumi. Jorim Matat magu árĩñumi. ³⁰ Matat Leví magu árĩñumi. Leví Simeón magu árĩñumi. Simeón Judá magu árĩñumi. Judá José magu árĩñumi. José Jonam magu árĩñumi. Jonam Eliaquim magu árĩñumi. ³¹ Eliaquim Melea magu árĩñumi. Melea Mena magu árĩñumi. Mena Matata magu árĩñumi. Matata Natán magu árĩñumi. ³² Natán Davi magu árĩñumi. Davi Isaí magu árĩñumi. Isaí Obed magu árĩñumi. Obed Booz magu árĩñumi. Booz Salmón magu árĩñumi. Salmón Naasón magu árĩñumi. ³³ Naasón Aminadab magu árĩñumi. Aminadab Admin magu árĩñumi. Admin Arni magu árĩñumi. Arni Esrom magu árĩñumi. Esrom Fares magu árĩñumi. Fares Judá magu árĩñumi. ³⁴ Judá Jacobo magu árĩñumi. Jacobo Isaa magu árĩñumi. Isaa Abrahã magu árĩñumi. Abrahã Taré magu árĩñumi. Taré Nacor magu árĩñumi. ³⁵ Nacor Serug magu árĩñumi. Serug Ragau magu árĩñumi. Ragau Peleg magu árĩñumi. Peleg Heber magu árĩñumi. Heber Sala magu árĩñumi. ³⁶ Sala Caina magu árĩñumi. Caina Arfaxad magu árĩñumi. Arfaxad Sem magu árĩñumi. Sem Noé magu árĩñumi. Noé Lame magu árĩñumi. ³⁷ Lame Matusalem magu árĩñumi. Matusalem Enoco magu árĩñumi. Enoco Jared magu árĩñumi. Jared Mahalaleel magu árĩñumi. Mahalaleel Caina magu árĩñumi. ³⁸ Caina Eno magu árĩñumi. Eno Sete magu árĩñumi. Sete Adán magu árĩñumi. Adán Goãmũ iidigũ árĩñumi.

4

*Watĩ ñerire iidoreripũ Jesure**Mt 4.1-11; Mr 1.12-13*

¹ Jesu Espíritu Santo ñgũ dorero dopa ta iipehogũ árĩgũ, ñgũ Jordán waĩcariyague buharapũ. Ñgũ eropa buharacũ Espíritu Santopũ ñgũre masa marirogue wadorepũ. ² Eroque ejagu cuarenta ñari gohra árĩpũ. Eropigũ watĩpũ Jesure ñerire iicũ gameripũ. Eropigũ ñerire iidoreripũ ñgũre. Irinũre ne Jesu babiripũ. Eropigũ irinũri pehrero gohra ñgũ oaboapũ.

³ Ñgũ eropa oaboacũ ñagu watĩ õpa arĩpũ Jesure:

—Mũhũ Goãmũ magũ árĩgũ õpa ñhmuque. Iyere utãyere bari poyacũ iique, arĩripũ Jesure.

⁴ Ñgũ eroparĩcũ peegũ Jesu gamebiripũ. Õpa arĩ yũhripũ:

—Goãmũ yare erã gojarapũ õpa ãhraa: “Masare bari mera dihta ojocaribiro gahmea. Árĩpehreri Goãmũ ya ñgũ ya wereniguirĩ mera sãre arĩro gahmea,” arĩmi Goãmũ, arĩpũ Jesu watĩre.

⁵ Ñgũ eropa arĩra pũhrũ watĩpũ ñgũre utãgũ wecague añ mũriagu merogã pũhrũ ñgũ arĩpehreri macari majare Jesure ñhmu purumujupũ. ⁶ Erope ñhmuğũ õpa Jesure arĩpũ:

—Árĩpehreri i macari ñgũ yũre ora ãhraa. Eropigũ yũ gamegũre omasia. Eropigũ i macarire, i macari majarã doreri sãre, erã opari mera mũre ogũra. ⁷ Yũre “Mũhũ yũ opũ ãhraa,” arĩ umupeoque. Mũ eroparĩcũ i

macarire árĩpehreri macarire mure ogura, arĩ wereripũ watĩ Jesure.

⁸ Jesu õpa arĩ yũhripũ ĩgure:

—Mure umupeobeaa. Õpa āhraa Goãmũ yare erã gojarapũ: “Mũ Opũ Goãmũ dihtare umupeoque. ĩgũ ya doreri dihtare iique,” arĩ gojañuma Goãmũ yare, arĩpũ Jesu watĩre.

⁹⁻¹¹ ĩgũ eropa arĩra pũhrũ Jerusalengue watĩpũ ĩgure aĩgãpũ. Eroque eja Goãmũ wihi wecague aĩ mũrijapũ ĩgure. Aĩ ejatuhaja ĩgure õpa arĩripũ:

—¿Diaye ta Goãmũ magũ gohra ta āhriri mũhũ? Goãmũ yare erã gojarapũ õpa āhraa:

Goãmũ ĩgũ yarã anyuare mure ĩhadibudoregũcumi. Eropirã erãpũ mure ĩhadiburãcoma mũgue utãye weca mehbejari arĩrã, arĩ gojañuma Goãmũ yare erã gojarapũ.

Erã mure eropa ĩhadibumorã árĩcũ mũhũ Goãmũ magũ ta árĩgũ õgue buhrimaa dija ĩhmuque yure. Mure erã itamucũ ĩhmuñata yure, arĩripũ watĩ Jesure.

¹² ĩgũ eroparĩcũ peegũ gamebiripũ Jesu. Õpa arĩ yũhripũ ĩgure:

—Goãmũ yare erã gojarapũ õpa āhraa: “Mũ opũ Goãmũ ĩgũ arĩrare, ‘¿Diaye ta āhriri?’ arĩ masidiarã, Goãmure ii ĩhmodoremaabiricãque,” āhraa Goãmũ yare erã gojarapũ, arĩpũ Jesu watĩre.

¹³ Eropigũ watĩ árĩpehreri ñerire Jesure iidoreripũ. Jesu ĩgũ gamebiricũ ĩagũ ĩgure merogã duhurũ.

Galilea yeba Jesu buhenugapũ

Mr 4.12-17; Mt 1.14-15

¹⁴ Pũhrũ Jesu Galileague dujaa wapũ. Eropigu ĩgu Espĩritu Santo turari mera iipũ. ĩgu eropiicũ ĩarã ero árĩpehrero majarã masa ĩgu iira quere peeñorã. ¹⁵ Judio masa buheri wiri Jesu sã buhemuripũ. Eropirã árĩpehrerã masa ĩgure õaro wereniguiñorã.

Nazare majarã Jesure ne umupeobiriñorã

Mt 13.53-58; Mr 6.1-6

¹⁶⁻¹⁷ Pũhrũ Nazaregue Jesu ĩgu bugadoirogue ta ejarũ. Eroque eja, Sabado árĩcũ ĩgu eropa iinigu-iro dopa ta ĩgu judio masa erã buheri wihigue ñajajapũ. Ero ĩgu Goãmũ yare erã gojarapũre buhediagu niguirũ. ĩgu eropa niguicũ ĩarã ero majarãpũ Goãmũ yare weremũhtadigu Isaia ĩgu gojarapũre ĩgure oñorã. Iripũre Jesu i wererire bocagũ buherũ:

¹⁸ Goãmũ Espĩritu Santo yũ mera árĩgu yure doremi. ĩgu mojomorocurãre õari buherire weredoregu obeomi yure. Eropigu ñero siporãcurãre õaro mucubiricũ iidoregu yure obeomi. Eropigu peresugue árĩrã sãre erãre ĩgu tauborore weredoregu obeomi yure. Cuirĩ ĩhajabirã erã õaro ĩhajaburire, gajirã erã ñero iibirarãre wiubure yure obeomi. ¹⁹ “Mari Opũ ĩgu yarãre peamegue wabonirãre ĩgu tauburinũri ãhraa,” yure weredoregu obeomi, arĩ buherũ Jesu.

²⁰ Eropa buhetuha Jesu iripũre bihacã, wihi majarãre wiatuha, doapũ. ĩgu doacũ ĩarã ero

árīpehrerã ĩgure ĩhanuruñorã. ²¹ Erã eropa iicũ ĩgu erãre werenugaru:

—I dohparagã ta yu buhediro dopa Goãmu ĩgu arĩdiro dopa sihajaro iiaa, arĩpu Jesu.

²² ĩgu eropa wereniguicũ peerã “Ihĩ ðagu ãhrimi,” arĩ pepiñorã. Eropirã erã ĩgu ðaro wereniguirire peerã uca wañorã. Eropirã ðpa arĩñorã erã erã basi:

—Cuena, ¿José magu árĩbeari ihĩ? arĩñorã erã erã basi.

²³ Erã eroparĩcũ masigu Jesu werepu erãre:

—Iribojegue majarã erã eropa wereniguidiro dopa ta mua sã yure ðpa arĩdiarã ãhraa: “Mũhu duhturu árĩgu mu basi ocoyeque mũhu duhturu árĩrire ii ĩhmuboro dopa ta. Mũhu Goãmu ĩgu obeodigu árĩgu mu basi ĩgu turari mera ii ĩhmuque guare. Capernaumguere Goãmu turari mera ii ĩhmuayoro mũhu. Ohõ mu ya macague sãre guare ii ĩhmuque. Diaye ta mu Goãmu ĩgu obeodigu árĩrire gua masiboro dopa ii ĩhmuque,” arĩdiaa mua yure. ²⁴ Ire weregura muare. Goãmu ya weremuhtagure ĩgu ya yeba majarã umupeobeama. Eropirã yure umupeobeaa mua ohõ yu bugadigu árĩquerecũ.

²⁵ Eropigu diaye arĩgu iiaa muare. Iribojegue majarã sãre Goãmu ya weremuhtanirãre erã ya yeba majarã erãre umupeobiriñuma. Eropiro Elia Goãmu yare weremuhtadigu ĩgu árĩrasubure uñre bojori gaji bojori deco gohra ne deco aribiriyoro. Eropiro árĩpehrerogue sãre ne bari mariyoro. Irisubure ĩgu ya yeba majarã Israe majarã bajarã wapeweyarã árĩquerecũ ta Goãmu erãre Eliare itamudoregu obeobiriñumi.

26 Īḡu ya yeba majaräre itamudorebiriqureḡu gaji yeba Sidón yeba árĩri maca Sarepta waĩcũri maca majagore itamudoreḡu Eliare obeoñumi Goãmũ. 27 Pũhrũ Goãmũ ya weremuhtadigu Eliseo ĩḡu ĩḡu árĩrisubure Israe yebague bajarã cami boarã erã árĩquerecũ ta ne yujugũ Israe majagure ĩḡu ya yeba majagure õagũ iibiriñumi Eliseo. Īḡu ya yeba majagure õaro iibigu ta gaji yeba majagũ Naamán Siria majagũ dihtare õagũ iĩñumi ĩḡu. Eropigũ judio masa erã umupeobirira waja, judio masa árĩbirã dihtare itamuñumi Goãmũ, arĩpũ Jesu eräre.

28 Īḡu eroparĩcũ peerã árĩpehrerã iri wihi árĩrã guataria wañorã. 29 Eropirã erã wahgãnũgaja Jesure tara wiria, iri maca tũro árĩri tũhrũgue ĩḡure tumedijudiarĩnorã. 30 Erã eropa iidiaquerecũ ta Jesu erã watope waha wapũ.

Watĩ ñajasũdigũ Jesure bocatĩripũ

Mr 1.21-28

31 Pũhrũ Jesu Galilea yeba árĩri macague Capernaum waĩcũri macague eja, Sabado árĩcũ masare buhepũ. 32 Īḡu opũ iro dopa ta ĩḡu buhecũ peerã masa uca wañorã. 33 Iri wihi watĩ ñajasũdigũ árĩḡũ turaro gaguiniguipũ:

34 —Mũhũ Jesu Nazare majagũ ḡuare garibobita mũhũ. ¿Dohpa iibu iiri ḡuare? ¿Mũhũ ḡuare dederecũ iibu iiri? Yũhũ masia Goãmũ magũ mũ õagũ árĩrire, arĩ gaguiniguipũ Jesure.

35 Īḡu eroparĩcũ peegũ Jesu turipũ watĩre:

—Ejarimaricãque. Duhuque ĩḡure, arĩpũ Jesu.

Īġu eropa arīra pūhrū watīpū masure yebague mehmereja tūrucū iipū. Īġu eropa iira pūhrū wiria wapū. Īġu masupū ōagū dujapū. ³⁶ Ero árīrā árīpehrerā Īġu eropa wacū ĩha ũca wañorā. Eropirā erā basi ōpa arī wereniguiñorā:

—¿Ñeheno buheri āhriri i ōpa wacū iiri? Turaro mera opū iro dopa ta ihī watī ñajasūdigure taumi. Eropirā erā watēa Īġu dorero dopa ta masare duhuma, arī wereniguiñorā erā erā basi.

³⁷ Īġu eropa iicū ĩarā iri yeba árīpehreroguerē masa Jesu Īġu eropa iirare weresiriñorā.

Jesu Simo Pedro muñecore ōago iipū

Mr 8.14-15; Mr 1.29-31

³⁸ Judio masa buheri wihire wiria, Simo ya wihigū ñajajapū Jesu. Ero Simo muñeco dorecūgo iipo. Turaro nimacūri árīyoro. Eropirā erā igo dorecūcū wereñorā Jesure. ³⁹ Erā werera pūhrū Īġu igo pohro eja, nimacūrire taridorepū. Īġu eropa taridorera pūhrū igore nimacūri tahria wayoro. Mata ōago wapo. Igo eropa wago wahgā doaja, igo ta erāre barire ejopo.

Bajarā dorecūrāre ōarā iipū Jesu

Mr 8.16-17; Mr 1.32-34

⁴⁰ Abe ñajara pūhrū árīpehrerā masa Īġu pohro arirā dorecūrāre Jesu pohrogue aī ejañorā. Dorecūrā baja gajiropa árīri dorere opañorā. Eropigū Jesu Īġu mojotori mera erā weca ñapeo, árīpehrerāre erā dorere ōaro taricū iipū. ⁴¹ Watēa ñajasūnirā sāre

Jesu watëare wiriadorepũ. Erã wiricũ õpa arĩ gaguiniguiñorã:

—Mũhũ diaye ta Goãmũ magũ ãhraa, arĩñorã erã Jesure.

Jesu Goãmũ ãgũ obeodigũ ãgũ Cristo áricũ watëa ãgũre masiñorã. Eropigũ Jesu irire gajirãre werenidorebiripũ.

Galilea yeba buherũ Jesu

Mr 1.35-39

⁴² Boyomãricũ Jesu iri maca áridigũ waha, masa marirogue ejarũ. ãgũ eropiicũ ãarã masa ãgũre ahma, bocajarã, õpa arĩñorã:

—Gũa ya maca dujaque. Wabita, arĩriñorã erã Jesure.

⁴³ Erã eropa arĩquerecũ ta ãgũpũ erãre õpa yũhripũ:

—Goãmũ ãgũ opũ arĩrĩre õari buherire gaji macari sãre buhedaa yũhũ. Goãmũ yũre obeomi irire werebure, arĩpũ Jesu erãre.

⁴⁴ Eropigũ Galilea yeba maja wiri, judio masa buheri wirigue ãgũ buhe curipũ.

5

Jesu ãgũ buherãre bajarã waire bocacũ iipũ

Mt 4.18-22; Mr 1.16-20

¹ Gajinũ Jesu Genesare waĩcũri ditaru tũrogue ejarũ. Ero ãgũ áricũ ãarã bajarã masa Goãmũ yare peediarã ãgũre nũrusia ejañorã. Õaro ujutũri nũgajañorã masa bajarã. ² Peeru gasiru imiporo payari gasire Jesu ãapũ. Iri gasi majarã wai wejẽnirã majanũgaja, erã wejẽdi yucũre coerã iĩñorã. ³ Eropigũ Jesu Simo yarugue

ñajapurũ. Ñajatuha iriru dohodirure dia turo taramujupidorepũ. Eropigũ dohodirugue doa, masare buhebeo doapũ. ⁴ Buhetuha, Jesu Simore õpa arĩpũ:

—Deco ñari sĩwiuque. Eropirã mũhũ, mũ wapi mera mũa wejẽdi yucũre mehyuque wai ñeamorã, arĩpũ Jesu.

⁵ Īgũ eroparĩcũ peegũ Simo Jesure yũhripũ:

—Opũ, wai wejẽbutahmuarabũ gũa dohpagã ñamire. Eropiiquererã ta waire wejẽbiraca gũa. Eropa wejẽbiriquererã ta mũ dorero dopa ta mehyu ĩarãra, arĩ yũhripũ Simo.

⁶ Eropa arĩtuha erã mehyuñorã. Erã eropa mehyucũ irigũ wejẽdigũre bajarã wai ñajañorã. Bajarã erã ñajacũ wejẽdigũ yehguea wariyoro. ⁷ Eropa wacũ ĩarã erã gajiru majarã erã mera majarãre sihubeoñorã.

—Mũa sã itamuque gũare, arĩ sihubeoñorã Simo sã.

Erã eropa itamura pũhrũ peeru gasiru õaro miriparo bocañorã waire. ⁸ Simo Pedro eropa wai bajarã ñajacũ ĩagũ, Jesu pohro mereja, ĩgũre werepũ:

—Yũ opũ, mũ mera árĩbogũ árĩbeaa yũhũ. Ñegũ ãhraa. Eropigũ yũre duhuque, arĩpũ Simo Jesure.

⁹ Īgũ árĩpehrerã ĩgũ mera majarã sã wai bajarã ñajacũ ĩarã, uca wañorã erã sã. ¹⁰ Perã Simo mera majarã Zebedeo porã Santiago ĩgũ pagũ magũ Ñũ mera, erã sã ĩha uca wañorã. Eropa ucacũ ĩagũ Jesu Simo Pedrore werepũ:

—Güibita. Dohpaguere waire ñeha game-neogu mu árĩro dopa ta Goãmũ yarã árĩmorãre sihu gameneogu árĩgũca mũhũ, arĩpũ Jesu Simore.

¹¹ Īgu eropa arĩra pũhrũ erã erã gasire imiporo taramujupicã, erã ya árĩpehrerire ero ta apicã, Jesu mera waha wañorã.

Jesu camĩ boagũre ðagũ wacũ iipũ

Mt 8.1-4; Mr 1.40-45

¹² Jesu gajĩ maca ĩgu árĩcũ camĩ boagũ ĩgu pohrogue erapũ. Eropigũ ĩgu Jesure ĩagũ mereja turaro serẽpũ:

—Opũ, mũhũ yũre ðagũ iidiagũ yũre ðagũ iimasia mũhũ, arĩ serẽpũ.

¹³ Īgu eropa arĩra pũhrũ Jesu ĩgũre mohmeriñagũ ðpa arĩpũ:

—Irire iidiaa. Dohpaguere ðagũ árĩque mũhũ, arĩpũ.

Īgu eroparĩcũ ta ĩgu camĩ boara mũra yaria wayoro. ¹⁴ Eropigũ Jesu ĩgũre dorepũ:

—I yũ mũre ðpa iirare gajirãre ne werebir-icãque. Mu ya dũpũre ðarare pahire ĩhmuğũ waque, “Õaro ãhrimi,” arĩdoregũ. Tuhajanugu Moisere Goãmũ ĩgu apidiro dopa ta iique. Eropigũ Goãmũ wihigue mirimagũre asũwahgã apique mu dore tarirare masa árĩpehrerã masimajã ðaro, arĩpũ Jesu camĩ boadigũre.

¹⁵ “Werebita,” ĩgu arĩquerecũ ta árĩpehrerogue masa ĩgu iirare were-siripehoñorã. Erã eropa quere peerã masa bajarã Jesu pohrogue ejañorã. Dorecurã ðarã wadiarã erã sã ĩgu pohrogue ejañorã. ¹⁶ Erã

eropa ejaquerecũ ta Jesu masa marirogue
Goãmũ ĩgu Pagure serẽgu waha warũ.

Jesu dũpũ buhadigũre ðagũ wacũ ĩpũ

Mt 9.1-8; Mr 2.1-12

¹⁷ Gajinũ Jesu ĩgu buhecũ fariseo masa, judio masare buherã sã ero doañorã. Erã árĩpehrerã Galilea macari majarã, Judea macari majarã, Jerusalén majarã árĩñorã. Eropigu Jesu Goãmũ turari mera dorecũrãre ðarã ĩpũ. ¹⁸ Irisubu bajerãgã uma dũpũ buhadigũre oyariñe mera coã erañorã. Eropirã ĩgũre Jesu pohro apidiarã, wihigue aĩ ñajariñorã erã ĩgũre. ¹⁹ Eropa ñajadiaquererã masa bajarã árĩcũ erã ĩgũre aĩ ñaja masibiriñorã. Eropirã ĩgũre wihi wecague aĩ mũrija, miri gobe aĩ wea iri gobegue dũpũ buhadigũre oyariñe mera pihri dijuñorã Jesu pohro árĩrã watope. ²⁰ “Jesu ihĩ ĩgu dorecũrire taricũ iigũcumi,” arĩ pepiñorã erã. Erã eroparĩ pepicũ masigu Jesupũ dorecũgũre ðpa arĩ werepũ:

—Mahgu, mũ ñero iirare yũhũ cóãtuhabũ,
arĩpũ dũpũ buhadire Jesu.

²¹ ĩgu eroparĩcũ peerã fariseo masa, judio masare buherã sã erã basi ðpa arĩ pepiriñorã: “Ihĩ eropa arĩ wereniguiiri mera Goãmũre ñero arĩgu iimi. ĩgu masũ mari iro dopa arĩgu ĩgu masa erã ñerire cóãmasibeami. Goãmũ dihta masa erã ñeri iirire cóãmasimi,” arĩ pepiriñorã erã.

²² Jesu erã pepirire masigu ðpa arĩpũ:

—¿Duhpirã eropa arĩ pepiri mũa? ²³ “Mũ ñeri iirire yũ cóãtuha,” yũ arĩcũ, “Gũyagu

ãhrimi,” yure arãa mua masibiriquerã ta. “Wahgãnugajaque. Curique,” yu arĩcũ yu arĩra diaye árĩri árĩcũ mata masirãca mua. ²⁴ Yũhu masu Goãmu ĩgu obeodigu i yeba majarã erã ñeri iirire cóãmasia yũhu. Mua ire masiboro dopa õpa ta ĩgu wahgãnugacũ iigura, arĩpu Jesu.

Eropa arĩtuha dupu buhadigure õpa arĩpu:

—Mure arĩgu iiaa. Wahgãnugajaque. Mu oyarañere aĩgãque. Mu ya wihigue waque, arĩpu ĩgure.

²⁵ ĩgu eroparĩcũ ta mata arĩpehrerã erã ĩhuro wahgãnugaja, ĩgu oyarañere aĩ ĩgu ya wihigue waha wapũ. Eropa wagu ĩgu Goãmure umupeogu mucubiriri mera õaro wereniguipu.

²⁶ ĩgu eropiicũ ĩarã masapu arĩpehrerã ĩha uca wañorã. Goãmure umupeorã mucubiriri mera õaro wereniguĩnorã:

—Dohpagãre gajiropa árĩrire ĩabu gua, arĩnorã erã.

Jesu Levire sihupu

Mt 9.9-13; Mr 2.13-17

²⁷ Eropiituha waha, Leví waĩcugure ĩgu mohmerĩ taribugue ĩgu arĩgure bocajapu Jesu. Levĩpu oparã ya arĩburire masare wajasea coregu arĩpu. Eropa bocajagu ĩgure õpa arĩpu:

—Yu mera majagu arĩbu arique, arĩpu ĩgu Levire.

²⁸ ĩgu eroparĩcũ Levĩpu arĩpehreri ĩgu mohmerare duhcã, Jesu mera waha wapũ.

²⁹ Pũhru Leví ya wihi Jesu ya arĩburire bosenu iirã iĩnorã. Ero bajarã wajasea corerã, gajirã Leví sã mera ba doañorã. ³⁰ Erã mera Jesu

ĩḡu doacũ ĩarã bajamerãgã fariseo masa, judio masare buherã mera gua ũrugã Jesu buherãre arĩ dɔyasoñorã:

—¿Duhpirã ñero iirã wajasea corerã mera bahari mɔa? arĩ turiñorã erã.

³¹ Erã eroparĩcũ peegũ Jesu yũhripũ erãre.

—Dorecũbirã duhturure amabeama. Dorecũrã dihta duhturure ahmama. Dorecũrã duhturu amaro dopa ta “Ñerã ãhraa,” arĩrã yũre amarãcoma. ³² Eropigũ “Ñerã ãhraa,” arĩrã dihtare erã ñero iirare bujaweredore, òaripũre gohrotocũ iigũ aribũ yũhũ. Erã basi “Òarã ãhraa gũa,” arĩ pepirãre itamugũ aribiribũ yũhũ, arĩpũ Jesu.

Ba duhurire Jesure serẽpiñorã gajirã

Mt 9.14-17; Mr 2.18-22

³³ Eropirã bajamerã masa Jesure òpa arĩ serẽpiñorã:

—Ñu buherã bajasuburi Goãmũ ya árĩburire iimorã ba duhuma. Eropi erã bajasuburi Goãmũ mera wereniguima. Fariseo buherã sã erã iro dopa ta iima. ¿Duhpirã mɔ buherãpũ Goãmũ ya árĩburire ba duhubeari erã? arĩñorã erã Jesure.

³⁴ Erã eroparĩcũ Jesu erãre òpa arĩ yũhripũ.

—Òpa ãhraa iri: Mojoto diridigũ ĩḡu bosenu iicũ ĩḡu mera majarã bujawererã ba duhunirã árĩbeama. ĩḡu mera árĩrã mucubiriri mera barã iima. Eropa ta yũ buherã sã yũ mera árĩrã ba duhumasibeama. ³⁵ Yujunũ yũre Goãmũ aĩcãgũcumi. Eropa ĩḡu aĩra pũhrũ yũ buherã mera árĩsome yũhũ. Irisubugue ta yũ buherã ba duhurãcoma, arĩpũ Jesu.

³⁶ Iribojegue maja buheri mama buheri mera erã buhemoresũdiacũ ñagũ õpa arĩ werenemopũ Jesu erãre.

—Ne mama suhrirore miri gasirogã yehgue aĩ, murañe suhrirore seretuma masiya mara. Mari eropa seretura pũhrũ mama gasirore mari coecũ, mura gasiro arĩro tara gameneo yehgueacũ iiaa. Eropirã mura buheri mama buheri mera wapimoa buhebircãro gahmea. ³⁷ Eropirã ne igui decore imisĩri decore waibũgũ gasiro ajurore, mura ajurore diyebircãro gahmea. Eropa iicũ igui deco pahmuro mura ajurore yehgue dija wahaa. Iri ajuro yehgucũ igui deco iri ajuro sã cohmoa wahaa. ³⁸ Eropirã igui deco mama decore mama ajuro mera diyero gahmea. Eropa ta mama buheri mura buheri mera buhebircãro gahmea. ³⁹ Vino deco mura decore masa erã ihrira pũhrũ mama decore gamebeama erã. Õpa arĩma masa. “Vino mura deco mama decore õatarinũgaa,” arĩma masa, arĩpũ Jesu erãre.

6

Sabado árĩcũ Jesu buherã trigo pororire turĩñorã

Mt 12.1-8; Mr 2.23-28

¹ Gajinũ Sabado árĩcũ Jesu ñgũ buherã sã trigo pohegue ñha tariañorã. Eroque tariarã, ñgũ buherãpũ trigo pororire turĩ, gasiri cohro bañorã iriyerire. ² Erã eropa iicũ ñarã bajamerãgã fariseo masa erãre serẽpiñorã:

—¿Duhpirã mũa Sabado mari soorinũ árĩquerecũ ta mohmeri? Mari dorerire tarinũgarã iiaa, arĩñorã fariseo masa.

Erã eroparĩcũ peegu Jesupũ “Yũ buherã iri dorerire tarinũgarã iibeama,” arĩgu õpa arĩpũ erãre:

³⁻⁴ —Iribojegue Davi ĩgu mera majarã mera oaboagu Goãmũ wihigue ñaja, iri wihi árĩri panre bapũ. Eropa bagũ ĩgu mera majarã sãre badoregu iri panre ópũ. Iri pan pahia dihtare badorera árĩriyoro. Goãmũ doreri iri panre gajirãre badorebiriyo. ¿Davi irire ĩgu eropa iirare Goãmũ yare erã gojarapũgue buhebirari mũa? Davi i panre bagũ Goãmũre tarinũgagu iibiriñumi. Dohpagãre yũ buherã sã i trigo yerire tũrĩ barã Goãmũre tarinũgarã iibeama. ⁵ Yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigu inonũ soorinũ sãre masa erã iiburire doremasia, arĩpũ Jesu.

Mojoto buhadigu õagu wapũ

Mt 12.9-14; Mr 3.1-6

⁶ Gajinũ Sabado árĩcũ Jesu judio masa buheri wihigue ñaja buhepũ masare. Ero mojoto diayepũ buhadigu árĩpũ. ⁷ Ero árĩrã sã bamerãgã masare buherã, fariseo masa sã Jesure ĩhanũñorã ĩgure weresãdiarã. Õpa arĩ pepiñorã: “Sabadonũ árĩcũ ihĩ masũre õagu iibocumi Jesu. ĩgu eropiicũ ‘Mari soorinũ Jesu mohmegũ iimi,’ arĩ weresãrãra,” ari pepiñorã. ⁸ Jesu erã pepirire masigu, mojoto buhadigũre õpa arĩpũ:

—Wahgãnũgajaque. Ohõ ariquo, arĩpũ ĩgure.

Īġu eropa arīra pūhru mojoto buhadigupū wahgānugaja, ero nīguipū. ⁹ Eropigū Jesu erāre serēpipū.

—Mæare serēpigūra: ¿Mari soorinū árīcū ōarire iicū ōabeari? ¿Ñerire iicūpūre ōhari? ¿Soorinū árīcū masure masucū ōhari? ¿O soorinū árīcūre masure wejēcūpūre ōhari? arīpū Jesu erāre.

¹⁰ Eropa arīgū Jesu erāre ihametupeho, mojoto buhadigūre ōpa arīpū daja:

—Mæ mojotore sīsirābeoque, arīpū ĩġu.

Īġu eroparīcū ta mojoto buhadigupū sīsirābeo, ōari mojoto wayoro. ¹¹ Īġu eropa iicū ĩarā erā ĩġu mera turaro guañorā.

—¿Dohpa iirācuri mari ĩre? arīñorā erā basi.

Jesu ĩġu buherāre doce gohra ĩġu apimorāre beyepū

Mt 10.1-4; Mr 3.13-19

¹² Irinūrire Jesu utāgūgue Goāmure serēgu mūria wapū. Erogue árīgū, ñamire Goāmū mera werenigūi butahmua wapū. ¹³ Boyorogue ĩġu buherāre ĩġu pohro sihubeopū. Sihubeotuha erā mera majarāre doce gohra ĩġu apimorāre beyepū. ¹⁴ Oā arīñorā Jesu ĩġu beyenirā: Simore Jesu Pedro piyudigū, Simo pagū magū Andre, Santiago, Ñu, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Toma, Santiago arīñorā. Santiagopū Alfeo magū arīpū. Eropirā Simo celote ya curu majagū árīgū, ¹⁶ Juda Santiago pagū magū sã, Juda Iscariote sã arīñorā ĩġu beyenirā. Juda Iscariotepū Jesure ihatuirāre iħmubu arīpū.

*Jesu bajarã masare buheru**Mr 4.23-25*

¹⁷ Eropii Jesu igu buherã mera utãgu weca árĩnirã dijaricũ, bajarã gajirã igu buherã mera õari pũgue niguiñorã erã. Gajirã masa sã bajarã árĩñorã. Erã árĩpehrero Judea yeba macari majarã, Jerusalén majarã, Tiro waĩcũri maca majarã, Sidón waĩcũri maca majarã, wũariya tũro árĩri macari majarã igu pohrogue eranirã árĩñorã. ¹⁸ Erã Jesu buherire peerã erarã, erã dorecũri taudorerã erarã árĩñorã. Watẽa ñajasũnirã sã igu pohrogue eraa, õarã wañorã. ¹⁹ Jesu igu turari mera õarã wacũ iipũ erãre. Eropirã erã árĩpehrerã igure mohmepiñarã erañorã.

*Jesu mucubirire, bũjawereri sãre buheru**Mt 5.1-12*

²⁰ Pũhrũ Jesu igu buherãre ñha, wereru:
—Mũa mojomorocũrãpũ Goãmũ igu opu árĩroguere warãca mũa. Eropirã mũa mucubirirãca.

²¹ “Dohpaguere mũa oaboarãpũ yapirã árĩrãca. Eropirã mucubirirãca.

“Mũa dohpaguere bũjawere orerãpũ mucubirimorã ãhraa. Eropirã pũhrũguere ñayerãca. Eropirã mucubirirãca.

²² “Yũhũ masũ Goãmũ igu obeodigu ãhraa. Eropirã yaha árĩburire mũa iiri dipuwaja gajirã mũare ñhaturicũ mũapũ mucubirirãca. Mũare erã cóacũ sãre mucubirirãca. Mũare erã ñero wereniguiquerecũ ta, “Ñerã ãhrima,” mũare arĩquerecũ ta mũapũ mucubirirãca. ²³ Mũare erã eropa iinirãre umarogue mũa ejacũgue

Goãmũ mũare wũaro õaro iigũcumi. Eropirã turaro mucubirã árique. Õaro sĩporãcurã árique. Mũare ìhaturirã ta erã acawererã mũara iribojegue majarã eropa ta ñero iimãriñuma Goãmũ yare weremũhtanirãre.

²⁴ “Eropirã mũa dohpaguere baja oparãpũ i yebaguere mũa õaro árituhabũ. Eropirã ñero tarirã árirãca mũa.

²⁵ “Dohpaguere yapirãpũ mũa oaboarãca. Mũa eropa árirã ñero tarirãca.

“Dohpaguere mũa mucubirã árirãpũ pũhrũguere bũjawere orerãca. Eropirã ñero tarirãca.

²⁶ “Goãmũ yare weremũhtarã ãhraa,” arĩ gũyarãre “Õarã ãhrima,” arĩriñuma bajarã iribojegue majarã. Mũa mera majarãre eropa ta “Õarã ãhrima,” arĩbocoma masa. Eropa arĩnirã árirãpũ ñero tarirãca mũa sã, arĩ buhepũ Jesu.

Mũare ìhaturirã erã áriquerẽcũ erã sãre mahique

Mt 5.38-48; 7.12

²⁷ Eropigũ õpa arĩ buhenemopũ Jesu:

—Yũre peediarãre, mũare arĩgũ tĩiaa. Mũare ìhaturirã erã áriquerẽcũ erã sãre mahique. Mũare ìhaturirãre õaro iique. ²⁸ Mũare ñero áridorerã erã áriquerẽcũ ta õadoreque erãre. Mũare ñero iirã erã áriquerẽcũ ta, “Erã sã õaro áriporo,” arĩ serẽbasaque Goãmũre. ²⁹ Yujugũ mũa wayuporã pacũ, “Gajipũ sãre padiagu paque,” arĩque ìgũre. Mũa weca majañe suhrirore ìgũ emacũ mũa camisa sãre ocãque ìgũre. ³⁰ Mũare serẽgũre ìgũ serẽropẽ ta

oque ãgure. Mũa yare ãgu aĩcũ ãgure dipaturi serẽpibita irire. ³¹ Gajirã mũaare õaro iicũ gahmea mũa. Erãre mũa õaro iicũ gamero dopa ta õaro iique erã sãre. Erã õaro iibiriquerecũ ta mũaꝑũ erãre õaro iique.

³² “Mũaare umupeorã dihtare mũa umupeocũ iri ne duhpiburi árĩbeaa. Ñerã sã eropa ta iima. ³³ Eropirã mũaare õaro iinirã dihtare mũa õaro iicũ iri sã ne duhpiburi árĩbeaa. Irire ñerã sã iima. ³⁴ Eropiro gajirãre wayurã “Yũre wiaque,” arĩcũ mũa wayuri sã ne iri duhpiburi árĩbeaa. Ñerã sã gajirãre wayurã ero pũhrũ wiapehodorerã ohoma. ³⁵ Eropirã mũaꝑũ mũaare ãhaturirãre mahi umupeoque. Eropirã erãre õaro iique. Eropirã mũa yare mahibirã ta wayuque erãre. Mũa eropa iicũ Goãmũ mũaare õaro iigucumi. Goãmũꝑũ ãgure umupeobirã sãre, ñerã sãre õaro iimi. Eropa ta iique mũa sã. Mũa eropa iirã wũaro wajatarãca. Eropirã Goãmũ turatarigũ umbero majagũ porã árĩrãca. ³⁶ Mari Pagũ umbero majagũ ãgumojomoro ãadiro dopa ta mũa sã masaremojomoro ãaque.

Gajirãre “Ñerã ãhrima,” arĩbiricãque, arĩꝑũ Jesu

Mt 7.1-5

³⁷ Eropigũ erãre werenemopũ:

—Gajirãre “Ñerã ãhrima,” arĩrã erã iirare werewũabiricãque. Mũa eropa arĩ werewũabiricũ Goãmũ mũa sãre “Ñerã ãhrima,” arĩsome. Gajirã mũaare erã ñero iirare, erã ñero arĩra sãre cãdijique. Mũa eropa cãdijicũ ãagũ Goãmũ mũa sãre mũa ñero iirare

cādijigucumi. ³⁸ Gajinore oparã gajirãre oque. Mũa eropa ocũ Goãmũ mũare ogucumi. Eropa ogũ mũare ðaro queoro wũaro ogucumi. Õaro wajayegucumi. Gajirãre mũa orañepẽ ta mũa sãre Goãmũ ogucumi, arĩpũ Jesu erãre.

³⁹ Eropa arĩtuha Jesu buhenemogu õpa arĩpũ werenigui queori mera:

—Cuiiri ãhajabirã erã seyaro erã basi game tũagãrã erã perãgue ta mehtuha yuriñaja warãcoma gobegue. Eropa ta erã cuiiri ãhajabirã iro dopa ta Goãmũ yare masibirã sã gajirãre buhediarima. Eropirã erã erã buherã sã peamegue warãcoma. ⁴⁰ Buherã erãre buhegure masitarinugabeama. Eropirã árĩpehrerã buherã erãre ðaro buhepehora pũhrũ erãre buhegu iro dopa ta masirãcoma. Eropirã erãre buherã masibirã árĩbircãporo, arĩpũ Jesu.

⁴¹ Eropa arĩtuha gaji buheri mera buhepũ daja:

—Mari werenigui queori mera buhecũ õpa iirã ãhraa mũa: Mũa acaweregu ãgu cuirugue miri pogañegã mehñajacũ iri pogañegãre ðaro ãhaa mũa. Mũ yaru cuirupũre wũarimijiro árĩquerecũ irimijipũre ne pepibea mũa. Eropirã miri pogañegãre mũa ãaro dopa ta mũa acaweregu ãgu ñero iiripũre ðaro ãhaa mũa. Mũapũ mũa ñero iirire turaro iiquererã ta irire eropa pepicã. ¿Dohpa árĩrono eropa ãhriri mũa? ⁴² Õpa arĩ wereniguia mũa acawererãre: “Acaweregu, mũ ñerire iigu iica. Eropigu iri ñerire duhucãque,” arĩ wereniguia mũa. Eropa ãgu ñerire duhudorequererã mũapũ iri ñerire iirã duhubea. ¿Duhpirã mũa ñerire

iiquererã ta irire eropa pepicãri mua? Masa erã purupurure ñero ii corerã ãhraa mua eropa iirã. Mua ñero iiripãre duhumãhtaque. Mua eropa iira puhru mua acaweregure “Mu ñero iirire duhcãque,” arĩ weremasia, arĩ buheru Jesu.

Masa erã wereniguirire peerã erã árĩricurire masia mari, arĩ werepu Jesu

Mt 7.17-20; 12.34-35

⁴³ Eropigu buhenemogu opa arĩ werenemopu erãre werenigui queori mera:

—Yucugu òadigu ñerire ducacubeaa. Eropiro ñedigu sã òarire ducacubeaa. ⁴⁴ Yucugu ducare masirã “Irigu ducã ta ãhraa,” arĩ masia mari. Poracudigu higuera dipure ducacubeaa. Eropiro aña poragu igui tõrire ducacubeaa.

⁴⁵ Eropa ãhrima masa sã. Òagu igu pepiri òari ãhraa. Eropigu igu òarire wereniguimi yucugu òadigu irigu òarire ducacuro dopa ta. Ñegure igu pepirigue ñeri ãhraa. Eropigu igu ñerire wereniguimi yucugu ñedigu irigu ñerire ducacuro dopa ta. Mari pepirigue iri árĩro dopa ta wereniguia mari, arĩpu Jesu.

Pe wihĩ iira queori werepu Jesu

Mt 7.24-27

⁴⁶ Eropigu erãre werenemopu:

—Mua yure “Opu,” arãa. Eropa arĩquererã ta yu dorerire iibeaã mua. ¿Duhpirã eropa iibeari mua? ⁴⁷ Árĩpehrerã yure gamerã yu wereniguirire peema. Eropirã yu dorerire tarinugabeama. Opa ãhrima yure tarinugabirã:

⁴⁸ Wihĩ òaro nugudi iro dopa ta ãhrima erã.

Īgū ũhcāri goberire seha, wihire nugunūgami. Iri wihi ōaro ĩgū ũhcāro nugura wihi árĭro dia miricū turaro deco turaquerecū iri wihi ōaro turanigua. ⁴⁹ Eropirā yū wereniguirire peenirā árĭquererā ta yū dorerire iibirāpū wihire ōaro nugubigū iro dopa āhrima. Iri wihire wecagā nugu, ōaro iinūgabeami. Īgū eropa iira wihi árĭro dia miricū deco turacū iri wihi mata cohro yuhria wahaa. Eropiro iri wihi cohmopehrea wahaa, arĭpū Jesu.

7

*Surara opū pohro majagure ĩgū dorecūcū Jesu
ōagū ĩpū ĩgure*

Mt 8.5-13

¹ Iri queori masare weretuha Jesu sã Capernaumgue ejañorã. ² Ero árĭgū cien surara opū árĭgū ĩgū pohro majagure turaro mahipū. Īgū pohro majagū dorecūgū árĭgū sĭiro pohrogue árĭpū. ³ Eropigū Jesu ĩgū iirare peegū, judio masa mūrāre sihu Jesu pohrogue obeopū opūpū.

—Yū pohro majagure dorecūgure ōacū iigu arique, arĭ weredoregū obeopū opū mūrāre.

⁴ Erã Jesu pohrogue ejarã, ōpa arĭ būrigã serēñorã ĩgure:

—Surara opū gūare mū pohro obeoami. “Yū pohro majagure dore taubasagū ariporo,” arĭ weredoregū obeoami. Īgū opū ōagū āhrimi. Īgū eropa árĭcū itamuque ĩgure. ⁵ Mari ya maca majarāre ĩgū mahimi. Eropigū ĩgū gūa buheri wihire gūa iira waja wajayemi, arĭñorã mūrã Jesure wererã.

⁶ Erã eropa arĩ werecũ peegu Jesupu erã mera waru. Surara opu ya wihi pohro igu ejabu iicũ gohra opupu igu mera majarãre Jesure opa arĩ weredoregu obeopu:

—Opu, ðaroca. Aribita. Ōagu árĩbeaa yuhu. Yaha wihi mure ñajaridorebuno árĩbeaa yuhu.
⁷ Eropigu mu pohro wabirabu. Yuju diaye ta mu turari mera dorebeoque. Mu eropiicũ yu pohro majagu ðagu wagucumi. ⁸ Yure yu weca árĩrã gajirã oparã dorema. Eropigu yu sã surarare dorea. Yujugure “Waque,” yu arĩcũ igu wahami. Gajigure “Arique,” yu arĩcũ igu ahrimi. Yu pohro majagure “Ire iique,” yu arĩcũ irire igu iimi. Eropigu mu sã mu dorero dopa ta igu dorecugu tarigucumi, arĩ weredorepu surara opu.

⁹ Jesu irire peegu, uca wa, bajarã masare igu mera nurusiarãre majinuga wereru:

—Diaye ta mure arigu iiaa. Ihĩ surara opu Israe masu árĩbiriqeregu Goãmure burigã umupeomi. Igu pohro majagure yu ðagu wacũ iiburire masituhami. Israe masare ne sihĩ iro dopa umupeorãre ñanibea, arĩpu Jesu.

¹⁰ Igu eropa arĩra puhru surara opu Jesu pohro igu obeonirã erã opu ya wihigue dujaa wañorã. Dujaja dorecudigure ðagu igu arĩcũ ñañorã erã.

Jesu wapeweyo magure masupu

¹¹ Puhru ñari Naín waĩcũri macague Jesu waru. Igu buherã bajarã masa sã igu mera wañorã. ¹² Iri macare ñajaro pohro igu ejacũ sĩridigure masa aĩ wiririñorã jaarã warã. Sĩridigu pago wapeweyo arĩpo. Yujugu ta arĩgu

igo magu sīria wapu. Eropirā ero majarā masa bajarā igo mera wañorā. ¹³ Igo eropa wacu ñagu Jesu igore mojomoro ñapu.

—Orebita, arīpu Jesu igore.

¹⁴ Eropa arīgu sīridigu ĩgu masa porere eja mohmepīpu. ĩgu eropa mohmepicū ñarā iri porere coārāpu nūgajañorā.

—Mahgu, yuhū mure ōpa arāa. Wahgā doajaque, arīpu Jesu.

¹⁵ ĩgu eroparīcū ta sīridigu muru wahgā doaja, wereniguipu. Eropigu Jesu ĩgure ĩgu pagore wīapu. ¹⁶ Eropirā erā arīpehrerā güirā warā Goāmure umupeo ōpa arīñorā:

—Goāmū yare weremūhtagu masitarigu dohpague tamerare mari watope āhrimi, arīñorā erā.

—Goāmū marire ĩgu yarāre itamugu eratuhami, arīñorā gajirā.

¹⁷ Eropirā arīpehrerā Judea yeba majarāre ero turo arīri macari majarāre Jesu ĩgu iirare masa weresiripehoñorā.

Ñu waīyeri masu ĩgu buherāre Jesure serēpidorepu

Mt 11.2-19

¹⁸ Eropi Jesu ĩgu iirare ñarā Ñure peresu arīgure wereñorā ĩgu buherā. Eropa erā wercū peegu perāre ĩgu pohro sihubeo, ¹⁹ Jesure serēpidoregu obeopu Ñu. Ōpa arī serēpidorepu:

—“Yu puhru gajigu arigucumi,” ¿Ñu ĩgu arīdigu ta āhriri mūhu? ¿O gajigure corerācuri gua? arī serēpidorepu Ñu perā ĩgu buherāre.

20 Eropi erã Jesu pohro eja, serēpiñorã ãgure:

—Ñu waĩyeri masu mure òpa serēpidoregũ oboami guare. “Yũ pũhrũ gajigũ arigũcumĩ,” ¿Ñu arĩdigũ ta ãhriri mũhũ? ¿O gajigũre corerãcuri gũa? arĩ serēpiñorã erã Jesure.

21 Irisubu ta bajarã dorecurãre, watẽa ñajasũnirãre, cuiri ñhajabirãre òarã iipũ Jesu.

22 Eropigũ Ñu ãgũ obeonirãre Jesu yũhrĩpũ:

—Dohpaguere mũa ãarare mũa peerare Ñure wererã waque: Òpa arĩque: “Jesu mera cuiri ñhajabirã ñhama. Curimasibirã cuhrima. Cami boanirã òarã wahama. Peejabirinirã peea wahama. Sĩrinirã masa wahama,” arĩ wereque. Eropirãmojomorocurãre òari buherire yũ wererare wereque ãgure. 23 Eropa arĩ weretuhaja òpa arĩ wereque Ñure: “Yũre peegũ ‘Diaye ta ãhraa,’ arĩgũ ãgũ mucubirigũ ãhrimi, arĩmi Jesu,” Ñure arĩ wererã waque, arĩpũ Jesu.

24 Ñu buherã erã wara pũhrũ Jesupũ Ñu árĩricurire werenũgapũ bajarã masare:

—Mũa masa marirogue Ñu pohroque warã, ero majare taare miru weãcũ ãarã ejabiribũ mũa. 25 Òari suhricũgũ sãre ñabiribũ mũa. Òari suhricurã waja pagarire suhri sañarã oparã ya wirigue ãhrima. 26 Masa marirogue ejarã Goãmũ yare weremũhtadipũre ãarã ejabũ. Diaye ta Ñu Goãmũ yare weremũhtagũ ãhrimi. Gajirã Goãmũ yare weremũhtanirã tauro árĩgũ ãhrimi Ñupũ. 27 Iribojegue Goãmũ yare erã gojarapũ Ñure òpa arĩ wereyuyoro:

Mari pagu ĩgu magure opa arĩpu: “Mu core mare wereyubure obeogu iiaa,” arĩmi Goãmu, arĩ gojañuma iribojegure Nure.

²⁸ “Diaye arĩgu iiaa. Masa arĩpehrerã tauro aħrimi Nu. Isubure ĩgu eropa arĩquerecũ ta ɔmaroguere Goãmu ĩgu opu arĩroguere arĩpehrerã docanugagupu Nu tauro arĩgucumi, arĩpu Jesu masare.

²⁹ ĩgu eroparĩcũ peerã masa, wajasea corerã mera Nu ĩgu waĩyenirã arĩrã opa arĩ pepiñorã Goãmure: “Goãmu diaye iigu aħrimi,” arĩ pepiñorã erã. ³⁰ Fariseo masapu, judio masare buherã sã Nu ĩgu waĩyenirã arĩdiabirirã arĩñorã. Eropirã Goãmu erãre ĩgu itamudiarire erã gamebiriñorã.

³¹ Eropigu Jesu dipaturi werepu:

—¿Dohpague majarã masa ñehmarano iro dopa aħriri mua pepicũ? ³² Erã majirã iro dopa aħrima. Erã majirã doberi duarogue bira doarã, opa arĩ dũyasoma erãgã erã basi: “Mua bayaburire tarisu gua purirabu. ¿Duhpirã mua mucubiri bayarã aribirari? Eropirã gua burigã ñehamere orerabu. ¿Mupu duhpirã gua mera orebirari?” arĩma dũyasorã. Erã majirã arĩ dũyasorã iro dopa ta iirã opa arãa mua dohpague majarã. ³³ Nu waĩyeri masu Goãmu ya arĩburire ba duhugu, vinore ihribirimi. ĩgu eropa ihribiricũ ĩarã “Pee masibigu aħrimi,” arĩrabu mua ĩgure. ³⁴ Yupu masu Goãmu ĩgu obeodigu arĩgu yuhu baha ihria. Yu eropa iicũ ĩarã opa arãa mua yupure: “Iaque. Ihĩ wũaro

bagu merericugu sã âhrimi. Wajasea corerã ñero iirã erã wapicugu âhrimi ïgu,” arãa mua yure. ³⁵ Eropa masibiriquererã ta gua iirare ïarã, Goãmũ masirire gua opacũ masirãca mua, arĩ werepũ Jesu erãre.

Fariseo masũ Simo waĩcugu ya wihi árĩpũ Jesu

³⁶ Fariseo masũ Simo waĩcugu ïgu ya wihigue badoregu sihipũ Jesure. ïgu eropa sihicũ Jesu ïgu ya wihigue eja, erã bari mesague doajapũ. ³⁷⁻³⁸ Iri macaguere ñeri iigo árĩpo. Jesu fariseo masũ ya wihigue ïgu árĩcũ igo peepo. Eropa peego alabastro mera iidirure poresuri dicũdirure aĩ, Jesu purupũ eranugara puhũ orepo. Eropa orego, Jesu guburire igo codeco mera webo, igo poari mera niucóãpo. ïgu guburi bojocũ ïha igo ïgu guburire mihmi, iri poresuri mera pipeopo. ³⁹ Igo eropa iicũ ïagu fariseo masũ Jesure sihudigu ïgu basi õpa arĩ pepiripũ: “Igo ïgure mohmepiñago ñerire iigo âhrimo. Ihĩ Jesu Goãmũ ya weremũhtagu árĩgu irire masiboñumi,” arĩ pepiripũ. ⁴⁰ ïgu eropa arĩ pepirire masigu Jesu werepũ ïgure:

—Simo, dohpague tamerare mũre werediaa, arĩpũ Jesu.

—Buhegu, ¿yure dohpa arĩ werediari mũhũ? arĩ yũhripũ Simo.

⁴¹ ïgu eroparĩcũ Jesupũ õpa arĩ buhebu yũhripũ:

—Opũre perã wajamorã árĩñuma. Yu-jugu wũaro wajamogu quinientos niyeruseri wajamoñumi. Gajigupũ merogã cincuenta

niyeruserire wajamoñumi. ⁴² Eropirã erã waja-
 jamorire erã wajayegohrabiricũ ãgaũ ãgu erã wa-
 jamorire cãdijicãñumi. ¿Ïgu eropiicũ dohpague
 tamerare nihipu erã opuere mahitarinugayuri mu
 pepicũ? arĩ serẽpipu Jesu.

⁴³ Simo yãhripu:

—Õbaa, wãaro wajamodigu merogã wa-
 jamodigu tauro ãgu opuere mahibocumi, arĩpu
 Simo.

—Diaye yãhria mũhu yãre, arĩpu Jesu.

⁴⁴ Eropa arĩtuha ãgure pipeodigore maji ãha,
 Jesu Simore werenemopu:

—Igore ãaque mũhu. Mu ya wihire yãhu
 ñajarara puhrũ yũ guburi coeburi decore
 obirabu mũhu. Igotu igo ya codeco mera yaha
 guburire coemo. Puhrũ igo ya poari mera
 tuc eoamo. ⁴⁵ Mupu yãre bocatĩri mimibirabu.
 Igotu ohõ yũ doaropẽ yũ guburire mihmimo.

⁴⁶ Mupu yũ dipurure uyu mera pipeobirabu.
 Igotu yũ guburire poresuri mera pipeoamo.

⁴⁷ Eropa arĩgu mure weregu ta iiaa. Igo igo
 ñero iira baja gohra ãhraa. Eropigu igo ñero
 iirare cãdijiabu. Yu eropa iicũ igo turaro mahi-
 amo yãre. Erã ñero iirare merogã bujawere
 guñarãpu merogã yãre cãdijidorema. Eropirã
 erã ñero iirare merogã cãdijisũnirã merogã
 mahima yãre, arĩpu Jesu Simore.

⁴⁸ Eropa arĩtuha ãgu igore werepu:

—Dohpague tamerare mu ñero iirare cohãbu,
 arĩpu Jesu.

⁴⁹ Ïgu eroparicũ peerã Jesu mera doarã erã
 basi õpa arĩ wereniguiñorã:

—Ihĩ diaye ta “Ñerire cóãgũ iiaa,” arĩmi. ¿Dohpa árĩgũno ãhriri ïgũ ñero iirire cóãgũ? arĩñorã erã erã basi.

⁵⁰ Eropigũ Jesu nomeore õpa arĩ werepũ:

—Yũre mũ umupeocã mũre peamegue wabodigore taua. Gũiro mariro waque, arĩpũ Jesu igore.

8

Nome Jesure itamuñorã

¹ Pũhrũ paga macarigue mũta macarigãgue sãre eja, Goãmũ ïgũ opũ árĩrere, õari buherire werepũ Jesu. Doce ïgũ buherãpũ ïgũ mera árĩñorã. ² Eropirã nome sã watẽa ñajasũnirã nome, dorecũnirã nome, Jesu õarã ïgũ iinirã ïgũ mera árĩñorã. María waĩcũgo Magdalena erã arĩ piyudigo Jesu mera curipo. Igo siete watẽare Jesu ïgũ cóãdigo árĩpo. ³ Juana sã Cuza waĩcũgũ Herodere itamudigũ marapo sã Jesu mera curipo. Susana waĩcũgo sã gajirã nome mera baja erã gajino opari mera ïgũre itamuñorã.

Jesu oteri masũ queorire werepũ

Mt 13.1-9; Mr 4.1-9

⁴ Eropi baja macari majarã Jesu pohroque gamenereñorã. Erã gamenerera pũhrũ Jesu ïgũ werenigui queori mera erãre werepũ buhebu:

⁵ —Oteri masũ otegũ wañumi. ïgũ eropa otecũ gajiyeri ma tũro yuri merejayoro. Eropirã iriyerire masa cũradiuñuma. Eropirã mirimagũ porã bajarã ahri iriyerire bañuma. ⁶ Eropi gajiyeri utã watope yuri merejayoro. Erore yeba deco

mariyoro. Eropiro iriyeri puhri wiriri niguri ñañia wayoro. ⁷ Gajiyeri pora yucá watope yuri merejayoro. Pora yucápu puhri tiataria wa, oterayeripure wejêcāyoro. ⁸ Gajiyeri ñari yeba yuri merejayoro. Ōaro puhri dācacuyoro. Eropiro baja dācacuyoro, arīpu Jesu.

Eropa arītuha ōpa arīnemopu:

—Ire ōaro peeque mūa, arīpu īgu.

Jesu werenigui queori mera īgu buherire werepu

Mt 13.10-17; Mr 4.10-12

⁹ Puhru īgu buherā iri werenigui queorire masidiarā, Jesure serēpiñorā:

—¿I queori mera dohpa arī buhegu iiri mūhu? arī serēpiñorā erā. ¹⁰ Erā eroparīcū Jesu yuhripu:

—Goāmū īgu opu árīrire iribojegue majarā erā masibirirare mūare masicū iimi Goāmū. Gajirāpūre eropa iibeami īgu. Eropigu erāre werenigui queori mera buhea. Yu eropa iicū erā yu buherire peequererā masisome, arīpu Jesu īgu buherāre.

Jesu oteri masu queorire were amupu īgu buherāre

Mt 13.18-23; Mr 4.13-20

¹¹ Eropa arītuha erāre werenemopu:

—Ōpa arī werea i werenigui queorire: Oteriyeri ñari buheri iro dopa āhraa. ¹² Eropiro ma tūro yuri merejariyeripu ñari buheri iro dopa āhraa. Eropiro masa erā ñari buherire peecū īagu watīpu ahri, iri buherire masidorebeami masare. Īgu eropa iibiricū erā

Goãmure umupeoboñuma. Erã eropa umupeocũ ãagũ Goãmũpũ erãre peamegue wabonirãre tauboñumi. ¹³ Ëtã weca yuri merejarayeri õari buheri iro dopa ãhraa. Eropirã masa õari buherire pee, mucubiriri mera irire pee aĩma. Eropa pee aĩquererã ta ãtã weca áĩri yucũ nuguri mariri yucũ iro dopa ta oã masa sã turabeama. Eropa turabirã yaha õari buherire erã peera dipuwaja gajirã erãre ñero iicũ ãarã yahapũre duhucãma. ¹⁴ Eropi pora yucũ weca yurimerejarayeri õari buheri iro dopa ãhraa. Eropirã masa õari buherire peequererã ta, i yeba majare wũaro pepirã, niyerure gamerã, i yeba majare gahmema erã. Eropirã iripũ õari buherire cãhmoãaa. Iri cãhmoãacũ masa Goãmũ gameripũre iibeama. ¹⁵ Eropi õari yeba yurimerejarayeri õari buheri iro dopa ãhraa. Eropirã masa õari buherire õaro mera pee peenũrucãma. Eropirã duhuro mariro Goãmũ ãgũ gamero dopa ta õarire iima, arĩpũ Jesu.

Jesu sihãgodiru queorire buhepũ

Mr 4.21-25

¹⁶ Eropa arĩtuha gaji queori mera buhepũ Jesu. —Ne sihãgodirure masa sihãgora pũhrũ mátasoro doca dibubeama. Eropirã irirure cama doca dibubeama. Ëmarogue irirure duhpeomi wihigue ñajarã erã õaro ãha ñajama õaro. ¹⁷ Mari iiraguere Goãmure duhmasiya mara. Pũhrũguere arĩpehreri masisũroca. Sihãgodiru ñamire boyoro dopa ta iribojegue erã masibirirare masirãcoma masa.

¹⁸ Eropirã mũa peerã õaro peenũruque. Õaro peenũrugũ, õaro masigũcumĩ. Peenũrabigũ

“Merogã peea,” ïgũ arĩquerecũ iripũ dederea waroca ïgũre, arĩpũ Jesu.

Jesu acawererã ïgũre sihuñorã

Mt 12.46-50; Mr 3.31-35

¹⁹ Pũhrũ Jesu pagũ porã erã pago mera ïgũ pohrogue warã iiriñorã. Masa bajarã árĩcũ ïgũ pohro ejabiriñorã. ²⁰ Eropigũ yujugũ Jesure werepũ:

—Mũ pago mũ pagũ porã mera disiporogue niguima. Mũre ïarã ahrañorã, arĩpũ ïgũ Jesure.

²¹ ïgũ eroparĩcũ õpa arĩ werepũ Jesu árĩpehrerãre buhebu:

—Goãmũ buherire peerã, irire tarinũgagirã erã ta ãhrima yũ pago yũ pagũ porã iro dopa árĩrã, arĩpũ Jesu erãre.

Jesu miruñere yũsũdorepũ

Mt 8.23-27; Mr 4.35-41

²² Gajinũ Jesu ïgũ buherã mera dohodirugue ñaja

—Ina, taribujarã, arĩ, erã árĩpehrerã iriru mera ditarugue taribuja wañorã.

²³ Eropa taribujagũ carĩa wapũ ïgũ. Erã eropa taribujarisubu turaro miruñe ariyoro. Miruñe aricũ pãgũri wahgã, erãre miucãriyoro. Eropa waro mirimaja gũhya árĩyoro erãre. ²⁴ Eropa wacũ ïha uca wa, Jesu pohro waha, ïgũre wahgũñorã.

—Buhegũ, mari mirimorã iiaa, arĩñorã erã. Erã eroparĩcũ Jesupũ wahgã, miruñere “Iripẽta weã duhuque,” arĩpũ. Eropa arĩgũ pãgũrire “Yũsũaque,” arĩpũ. ïgũ eroparĩcũ ta miruñe taria wayoro. Eropiro pãgũri sã yũsũ dija

wayoro. ²⁵ Eropa wara pũhrũ Jesu erãre õpa arĩpũ:

—¿Mũa yũre umupeobeari?

Erãpũ gũi, ãha ũca, õpa arĩ wereniguiñorã erã basi:

—Cue, ¿ñehmũno masũ ãhriri ihĩ? Miruñe, pãgũri sã ãgu dorecũ tarinũgabeesa ãgũre, arĩñorã erã basi.

Watẽa ñajasũdigũre õagũ ãpũ Jesu

Mt 8.28-34; Mr 5.1-20

²⁶ Eropirã erã gajipũ masegue Gerasa majarã ya yebague taribujajañorã. Iri yeba Galilea yeba diaye arĩyoro. ²⁷ Ero Jesu ãgu majajanũgarisubu ero majagu watẽa ñajasũdigũ ãgu pohrogue aripũ. ãgu yoari boje goroweregũ suhri marigu arĩgu, ãgu wihiguere ne arĩbirimũripũ. Eropigu masa goberi ũtã goberi watope arĩpũ ãgu. ²⁸⁻²⁹ Eropirã bajasuburi watẽa ãgũre ñearo mera ãgu burigã gorowerecũ ãha masa ãgũre bihadoboriñorã. Eropigu ãgu peregue arĩgu ãgu mojotorire guburire comedari mera erã diridigu arĩqueregũ, ãgu iridarire nuapũ. Eropirã watẽapũ ãgũre masa marirogue aĩgãñorã. Eropigu ãgu Jesure ãhametu turaro gaguinigi, Jesu pohro merejapũ. ãgu eropa iicũ ãagu Jesupũ watẽare dorepũ:

—Ihĩ mera arĩbircãque. Waque watẽa, arĩpũ.

ãgu eroparĩcũ peegũ watẽa ñajasũdigũpũ turaro gaguinigi, serẽpipũ Jesure:

—Jesu, ũmaro majagu Goãmũ magũ, ¿ñehenore iibu iiri mũhũ yũre? Yũre ñero iibircãque, arĩpũ watẽa ñajasũdigũpũ.

³⁰ Īḡu eroparīcū Jesupu serēpipu ĭḡure:

—¿Ñehmuno waīcūri muḡu? arīpu.

Bajarā watēa ĭḡu mera árīñorā. Eropiḡu ōpa arīpu erāre opagū.

—Watēa bajarā waīcua ḡua, arīpu watēa ñajasūdigiḡu.

³¹ —Īhcāri gobegue ḡuare wadorebita, arī, turaro serēñorā watēapu.

³² Irisubure ero utāḡu gubuye bajarā yesea barā iiñorā. Erā ero bacū ĩarā watēa ōpa arī serēñorā Jesure:

—Soā yesea pohroḡue wadoreḡue ḡuare. Erā mera árīdoreḡue ḡuare, arī serēñorā watēa masure ñajanirā.

Erā eropa arī serēcū peegū Jesu erāre yesea pohroḡue wadorepu. ³³ Īḡu eropa wadorera puḡru watēapu masu mera árīnirā waha, yesea pohroḡue ejañorā. Erā pohroḡue erā ejara puḡru yeseapu gorowere dipaturugue omabuha, dītarugue yuriñaja miri sīripehrea wañorā.

³⁴ Yeseare ĩhadibunirāpu yesea eropa miricū ĩarā, ḡui omagā wañorā. Eropa omagārā macague eja, iri maca majarāre campo majarā sāre erā ĩarare weresiripehocāñorā. ³⁵ Erā eropa werera puḡru masa ĩarā wañorā. Eropirā Jesu pohro eja, watēa ñajasūdigiḡu muru ĭḡu suhri sañadigiḡu pee masiḡu ĭḡu ero ōaro doacū ĩañorā erā. Iri árīpehrerire ĩarā erā ḡui árīñorā.

³⁶ Watēa ñajasūdigiḡu muru ĭḡu ōaro árīcū ĩanirā ḡajirāre erā ĩarare wereñorā. ³⁷ Eropa pee ero majarā Gerasa yeba majarā árīpehrerā burigā Jesure ḡuiñorā. Eropirā ĭḡure wadoreñorā. Erā

eropa wadorecũ Jesu dohodirugue ñajapũ wabu.
³⁸ Watẽa ñajasũdigũ mũrupũ Jesu ãgũ waborore
 ãha turaro ãgũre serẽripũ:

—Mũ mera wadiaca, arĩ serẽripũ.

³⁹ ãgũ eroparĩcũ Jesu ãgũre yũhrĩpũ:

—Mũ ya macague waque. Eropa wagũ Goãmũ
 mũre õaro iirare wereque gajirãre, arĩpũ Jesu.

ãgũ eropa arĩra pũhrũ ãgũ ya macague ejagũ
 Jesu ãgũre õaro iirare árĩpehrerãre ãgũ ya maca
 majarãre werepũ.

*Jairo magore õago iipũ. Eropa árĩcũ ne
 behrego sãre õago iipũ Jesu*

Mt 9.18-26; Mr 5.21-43

⁴⁰ Sipũ masegue Jesu dipaturi ãgũ taribuja-
 jacũ ãarã masa bajarã ãgũre corenirã bocatĩri
 serẽñorã ãgũre. ⁴¹⁻⁴² Ero buheri wihi opũ Jairo
 waĩcũgũ Jesu pohro eja, ãgũ guburi pohro mere-
 japũ. ãgũ mago sĩrigo iipo. Igo yujugo ta árĩgo
 doce bojori opago árĩpo. Eropĩgũ ãgũ ãgũ ya
 wihigue Jesure sihugãpũ. “Áũ,” arĩ, ãgũ mera
 wapũ Jesu sã.

ãgũ eropa wacũ masa bajarã ãgũre nũrusiarã
 cũriro iĩñorã ãgũre. ⁴³ Eropigo yujugo nomeo
 doce bojori gohra duhuro mariro eropa behrego
 ero árĩpo. Ero corere duhturuare igo ya niyeru
 mera árĩpehrerire wajayeripo igo ocoyodrego.
 Erã eropa ocoyequerecũ ta mũraro ta di wanigu-
 icãyoro igore. ⁴⁴ Eropigo igo Jesu pũhrũ ahri, ãgũ
 suhriro ojogorore igo ñeacũ igore di wirinigu-
 icãra pehrea wayoro. ⁴⁵ Igo eropa ñeañacũ Jesu
 pepĩgũ serẽpipũ.

—¿Noa yũ suhrirore mohmepiari? arĩpũ ãgũ.

Árĩpehrerã “Mohmepibea,” arĩñorã. Eropirã Pedro sã õpa arĩ yũhriñorã:

—Buhegu, cũhña ãhraa. Eropirã masa bajarã mure pẽhrecãma. ¿Duhpigũ eropa arĩ serẽpiri mũhu? arĩñorã erã Jesure.

⁴⁶ Erã eroparĩcũ Jesu yũhripũ:

—Dohparagã yũ turari mera yujugore dore yũhũ cóãrare masia. Eropigũ yũre igo ñeañarare masia, arĩpũ ãgu.

⁴⁷ ãgu eroparĩcũ peego igo duhrimasibigo, naragãgo Jesu pohro merejapo. Eropigo árĩpehrerã masa erã peero igo arĩpo Jesure:

—Yũhũ ñeañabũ mure. “ãgure ñeañacũ yũ dore taria waroca,” arĩgo mure ñeañabũ. Yũ mure eropa ñeañago mata õago wahabũ, arĩpo.

⁴⁸ Igo eropa arĩtuhajacũ Jesu igore wererũ:

—Mahgo, yũre mũ umupeori mera õago dujaa dohpaguere. Mucubiriri mera waque, arĩpũ igore.

⁴⁹ ãgu eropa arĩrisubu Jairo ya wihi árĩgu wererũ erapũ.

—Mũ mago sĩria wahãmo. Eropigũ ihĩ buhegure sihubita pare, arĩpũ ãgu.

⁵⁰ ãgu eroparĩcũ peegu Jairore õpa arĩ wererũ Jesu:

—Bũjawerebita. Yũre umupeoque. Iri dihtare iique. Mũ eropa iicũ õago wagocumo, arĩpũ Jesu.

⁵¹ Eropa arĩtuha Jairo ya wihigue eja, Pedrore, Ñure, Santiagore, dorecũgo pagũ sũmarãre aĩ ñajapũ. Gajirãpũre Jesu ñajadorebiripũ. ⁵² Ero árĩpehrerã masa erã ñeamere oerã iĩñorã. Jesu erãre arĩpũ:

—Orebiricãque. Iogã sîribeamo. Carïgo iimo, arîpũ ïgũ.

⁵³ Ïgũ eroparîcũ erãpũ igo sîridigo árîcũ masirã “Eroparîcãgũ iimi ihĩ,” arîrã Jesure ïayeñorã. ⁵⁴ Eropigũ Jesu igo mojtore ñeha, arîpũ igore:

—Majigo, wahgãque, arîpũ.

⁵⁵ Ïgũ eropa arîcũ igo sîridigo árîquerego igo sîporã goecũ masa wapo. Irisubu ta wahgãnũgajapo igo. Igo eropa wahgãra pũhrũ Jesu igore barire odorepũ. ⁵⁶ Igore eropa Ïgũ masacũ ïarã igo pagũ sũmarã ïhamaria wañorã. Eropigũ Jesu irire gajirãre weredorebiripũ.

9

Jesu doce ïgũ buherãre buhedoregũ obeopũ

Mt 10.5-15; Mr 6.7-13

¹ Eropi Jesu doce ïgũ buherãre sihubeo, ïgũ turarire ópũ ïgũ erãre. Watẽare erã cóãburire, dorecũrãre erã õarã iiburire ópũ ïgũ turarire erãre. ² Eropa iituha erãre Goãmũ ïgũ opũ árîrîre buhedoregũ, dorecũrãre õarã iidoregũ obeopũ erãre. ³ Õpa arî dorepũ Jesu erãre:

—Mũa warã gajinore aîbiricãque. Tuadire, ajure, barire, niyerure aîbiricãque. Yu-juñe suhriro ta sañaque. Peñe sañabita.

⁴ Árîpehrerogue mũare erã carïro ocũ iri wihi ta dujanique. Ne warãgue wiriaque iri wihire.

⁵ Gaji macari majarã mũare erã gamebiricũ ïarã iri macare tarigã waque. Eropa warã mũa guburi maja nicure moje siripique mũa erãre erã ya dipuwajare ïhmunorã, arîpũ Jesu.

⁶ Īgu eropa arīra pūhrū īgu buherāpū waha, árīpehreri macarigue masare õari buherire were curiñorā. Eropirā dorecūrāre õarā wacū iiñorā.

Jesu īgu iirare Herode peepū

Mt 14.1-12; Mr 6.14-29

⁷ Eropi Herode Galilea yeba majarā opū Jesu īgu iirare peebeopū. “¿Noa āhriri īgu Jesu?” arīqueregū ne masibiripū. Yujurāyeri õpa arīñorā Jesure. “Ņu waiyedi mūrū dipaturi masa deyogu iicumi. Eropigu Jesu erā arīgu īgu ta āhrimi,” arīriñorā gajirā. Erā eroparīcū peegu Herode Jesure dohpa arī masibiripū.

⁸ Eropirā gajirā “Īgu Elia mūrū dohpague dehyoagu iimi,” arīriñorā. Gajirāpū “Goāmū ya weremūhtanirā mera majagu árīcumi daja masa mūrigū,” arīriñorā Jesure. ⁹ Erā eropa arī wereniguiquerecū ta õpa arī pepipū Herode: “Ņu dipurure tabetadoregū wejētuhabu īgupure yūhū. ¿Eropigu masa erā werewūagu niñino árībocuri īgu?” arī pepi īgu Jesure ĩadiaripū.

Jesu masa bajarāre barire ópū

Mr 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14

¹⁰ Eropi Jesu īgu obeonirā īgu pohrogue dujaja, erā iirare wereñorā Jesure. Erā weretuhacū Jesu erā dihtare Betsaidague sihu waripū. ¹¹ Īgu erā dihtare sihuquerecū erā warare masirā, masa bajarā nūrūsiagāñorā. Jesu īgure erā nūrūsiajacū ĩagu īgu bocatīri serēpū erāre. Eropigu īgu Goāmū īgu opū árīriri erāre were, dorecūrāre õarā iipū.

¹² Ñamicague doce ïḡu buherã ïḡu pohrogue eja, Jesure wereñorã:

—Ohõ masa mariroque ãhraa. Õ majaro maja wirigue oã masare obeoque. Carĩmorã erã batuburire amadoreque erãre, arĩñorã erã Jesure.

¹³⁻¹⁴ Erã eroparĩcũ Jesu yũhripũ erãre:

—Mũa basi barire oque erãre, arĩpũ.

Ïḡu eroparĩcũ peerã erã yũhriñorã:

—Cinco pan dipurure, perã ta wai sãre iripẽta opaa mari. Oã masa bajarã erã baburire asũmasiya mara marire, arĩñorã ïḡu buherã.

Bajarã masa erã árĩcũ eropa arĩñorã ïḡu buherã. Eroguere cinco mil mũa árĩñorã. Eropigũ Jesu wererũ ïḡu buherãre:

—Yujurãyeri cururi cincuenta gohra doadoreque. Gaji curu sãre erã nũcu ta doadoreque, arĩpũ Jesu ïḡu buherãre.

¹⁵ Ïḡu eroparĩcũ ïḡu buherã ïḡu dorero dopa ta iĩñorã. Árĩpehrerã masare doadoreñorã.

¹⁶ Doadoretuha Jesu cinco pan dipurure, perã wai mera aĩ, mũarogue ïhamemuju, Goãmũre “Õhaa,” arĩpũ. Ïḡu eropa arĩra pũhrũ pan dipurure nuha, ïḡu buherãre masare gueredoreḡu ópũ. ¹⁷ Eropirã erã árĩpehrerã masa baha yapia wañorã. Erã ba dũharare doce puiri gohra aĩ gameneo mũjutudoboñorã ïḡu buherã.

*Mũhu Cristo Goãtu ïḡu obeodigu ta ãhraa,
arĩpũ Pedro*

Mt 16.13-19; Mr 8.27-29

18 Yujunꝯ Jesu yujugꝯ ta Goãmunꝯ serẽgꝯ iipꝯ. Ìgꝯ wereniguirisubu Ìgꝯ buherã Ìgꝯ pohroque árĩñorã. Eropigꝯ Jesu serẽpipꝯ erãre:

—¿Nihino árĩcuri yũhꝯ, masa erã pepicũ? arĩ serẽpipꝯ.

Ìgꝯ eroparĩcũ peerã Ìgꝯ buherã yũhriñorã:

19 —“Ñu waĩyedigꝯ munꝯ árĩbocumi,” arĩma munꝯ. Gajirã “Elia munꝯ árĩbocumi,” arĩma. Gajirã, “Goãmunꝯ ya weremũhtanirã mera majagꝯ iribojegue majagꝯ masa munꝯriadi árĩbocumi,” arĩma, arĩ yũhriñorã Ìgꝯ buherãpꝯ Ìgꝯre.

20 Erã eropa arĩra pũhrꝯ Jesu erãre serẽpipꝯ daja:

—¿Mũarꝯ pepicũ nihino árĩcuri yũhꝯ? arĩ serẽpipꝯ daja.

—Mũhꝯ Cristo Goãmunꝯ Ìgꝯ obeodigꝯ ta ãhraa, arĩ yũhripꝯ Pedro.

Jesu Ìgꝯ sĩriburiñere werepꝯ

Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1

21 Eropi Pedro “Cristo ãhraa munꝯ,” Ìgꝯ arĩrare ne gajirãre Jesu weredorebiripꝯ.

22 Eropa weredorebirituhagꝯ õpa arĩpꝯ:

—Yũhꝯ masꝯ Goãmunꝯ Ìgꝯ obeodigꝯ burigã ñero tarigũca. Eropa ta tariro gahmea yũre. Eropirã pahia oparã, munꝯrã, judio masare buherã mera yũre gamebirã wejẽrãcoma. Erã wejẽra pũhrꝯ uhrenꝯ pũhrꝯ masa munꝯriagũca, arĩpꝯ Jesu erãre.

23 Pũhrꝯ árĩpehrerãre õpa arĩ werepꝯ Jesu:

—Yujugꝯ yũ mera majagꝯ árĩdiagꝯ, Ìgꝯ gamero iidiarire duhucãgũcumi. Eropigꝯ yahagꝯ Ìgꝯ árĩri dipuwaja ñero tarigũcumi. Ñero

tariqueregu ta yahare iiniguigu áriḡucumi. ²⁴ Yujugu masu ḡu ya áriḡuri dihtare pepigu dederea wagucumi. Eropigu yaha áriḡuri yu gameri dihtare iigu áriḡehrerinuri yu mera umaroguere oaro áriḡucumi. ²⁵ Yujugu masu i yeba majare áriḡehrerire opaqueregu peamegue wagu oarire bocasome. ²⁶ Yujurayeri yu buherire werediarā, “Jesu yagu āhraa,” arīdiarā guhyasīrirācoma. Erā eropa iicū ḡagu yu sã erāre eropa iirāre guhyasīrisāguca. Yuhū Goāmū ḡu obeodigu oarā anyua erā goesiriri mera, yu Pagu ḡu goesiriri mera dujarigu yure guhyasīrinirāre guhyasīrisāguca yu sã. ²⁷ Diaye arḡu tiiaa mure. Dohpague yujurayeri mūa oḡue arīrā mūa sīriboro core Goāmū ḡu opu arīcūgue ĩarāca, arīpū erāre.

Jesu dūpūre gohrotopū

Mt 17.1-8; Mr 9.2-8

²⁸ Eropi ocho nuri irire ḡu werera pūhrū Jesu Pedrore, Ńure, Santiagore erā dihtare sihupū. Eropi waha, Goāmū mera wereniguirā wañorā. Utāgure mūria wañorā erā. ²⁹ Goāmure ḡu serērisubu Jesu ḡu diapo gohrotoa wayoro. Eropi ḡu suhri cuimijuri suhri oaro boreri suhri wayoro. ³⁰ Eropa warisubu perā ũa ḡu pohro dehyoañorā. ḡu mera wereniguirā iñorā. Erā iribojegue majarā Elia mūru, Moise mūru sã arīñorā. ³¹ Erā ũaro maja goesiriri mera dehyoañorā. Jesu merogā Jerusalēngue ḡu sīriborore erā Jesu mera wereniguirā iñorā. ³² Pedro ḡu mera majarā sã wūja meretaria carīrā iñorā. Eropa carīquererā ta ũca wahgā,

Jesu gosesiriri ĩha, perã ĩgu mera wereniguirã sãre ĩaňorã. ³³ Moise Elia mera erã warisubu Pedro Jesure õpa arĩpũ:

—Opũ, mari õre árĩcũ õadiaa. Uhre wihigã gohra iirã. Mũ ya wihigã, Moise ya wihigã, Elia ya wihigã iirãca, arĩpũ Pedro.

Eropa arĩqueregu ta ĩgu arĩrare ne masibiripũ. ³⁴ ĩgu eropa arĩ wereniguirisubu erãre imica curu cãhmotayoro. Eropa cãhmotacũ ĩarã erã gũia waňorã. ³⁵ Eropiro imica curu pohecague Goãmũ ĩgu wereniguiiri busũyoro:

—Ihĩ yũ magũ yũ beyedigũ ãhrimi. Őaro peeque ĩgũre, arĩri busũyoro imica pohecague.

³⁶ Eropa arĩra pũhrũ Jesu dihtare ĩaňorã erã. Pũhrũ erã ĩarare gajirãre werebiriňorã. Ne yujugũre werebiriňorã dohpa irisubure.

Jesu watĩ ñajasũdigũre õagũ iipũ

Mt 17.14-21; Mr 9.14-29

³⁷ Gajinũ erã utãgũgue erã dijaricũ bajarã masa Jesure bocatĩriňorã. ³⁸ Eropigu erã mera majagu Jesure piyupũ:

—Buhegu, mũre turaro ire serẽdiaa yũhũ. Yũ magũ yujugu ta ãhrimi. Eropigu ĩgũre ĩabasaque mũhũ. ³⁹ Watĩ ñajasũ gorowereniguiicãmi. Iri watĩ ĩgũre ñeha, gaguiniguicũ ii, tũru naragãcũ ii, sumutua wacũ iimũraa. Eropigu ihĩ watĩ yũ magũre ñero taricũ ii, ne duhudĩabeami ĩgũre. ⁴⁰ Mũ buherãre iri watĩre cóãdoregu turaro serẽrabũ. Yũ eropa serẽquerecũ ta erã irire ne cóãmasibirama, arĩpũ ĩgu Jesure.

⁴¹ ĩgu eroparĩcũ Jesupũ õpa arĩpũ ero árĩrãre:

—Dohpague majarã mua ñerã ãhraa. ¿Yure ne umupeobirigohracãri? Yoari boje mæare buherabũ. ¿Dipẽ yoari boje yure garibori mua? arĩ turipũ Jesu.

Eropa arĩtuha watĩ ñajasũdigũ pagure õpa arĩpũ:

—Mæ magure aĩgãrique, arĩpũ.

⁴² Ìgũ eropa arĩra pũhrũ ìgũ magũ Jesu pohrogue ìgũ aririsubu watĩ ìgũre yebague mehmereja, tũru naragãcũ iipũ. Ìgũ eropa iicũ Jesu watĩre cóãpũ. Ìgũ eropa cóãcũ watĩ ñajasũdigũ õagũ wapũ. Eropigũ Jesupũ ìgũgãre wiarũ ìgũ pagure. ⁴³ Árĩpehrerã masa Goãmũ turari mera ìgũ õagũ wacũ iirire ìarã, uca wañorã.

Dipaturi Jesu ìgũ sĩriburiñere werepũ

Mt 17.22-23; Mr 9.30-32

Masa Jesu ìgũ iirare ìha uca wacũ Jesupũ ìgũ buherãre õpa arĩ werepũ:

⁴⁴ —Dohparagã yũ wereburire cãdijibiricãque mua. Yũhũ masũ Goãmũ ìgũ obeodigũ ãhraa. Masa yure ñeha, gajirãguere yure wiarãcoma, arĩpũ Jesu.

⁴⁵ Ìgũ eropa arĩquerecũ ta erãpũ ìgũ wererire õaro peebiriñorã. Ìgũ wererare erãre masiya mariyoro. Irisubu ta Goãmũ erãre irire masidorebirinipũ. Eropirã erã gũirã irire ìgũre serẽpibiriñorã.

Jesu buherã erã mera majagure opũ acudi-ariñorã

Mt 18.1-5; Mr 9.33-37

46 Pũhrũ Jesu buherã werenigui dũyatorã iĩnorã:

—¿Mari mera majagu nihinopũ opũ ñajagũcuri? arĩ dũyatorã iĩnorã erã erã basi.

47 Erã eroparĩcũ Jesupũ erã pepirire masigu, majigũre ĩgu pohro aĩunugu, ĩgu buherãre werepũ:

48 —Yaha árĩburire iimorã õpa árĩgũgãre bu árĩgũre gamerã yũ sãre gahmea mũa. Eropirã yũre gamerã, yũre obeodigu sãre gahmea mũa. Mũa mera majagu mũa pohro majagu árĩgu ĩgu sã opũ ta árĩgũcumĩ, arĩpũ Jesu.

Marire ĩhaturibigu árĩgu mari mera majagu ãhrimi, arĩ werepũ Jesu

Mr 9.38-40

49 Pũhrũ Ñu Jesure õpa arĩ werepũ:

—Buhegu, mũ waĩ mera watĩ ñajasũnirãre taricũ iiami yujugu. ĩgũre gũa ĩabu. ĩgu mari mera majagu ĩgu árĩbircũ ĩarã ĩgũre irire iidorebirimũrabũ gũa, arĩpũ Ñu Jesure.

50 ĩgu eroparĩcũ Jesu Ñure gajirã ĩgu buherã sãre õpa arĩ werepũ:

—Eropa arĩbircãque mũa ĩgũre. Marire ĩhaturibigu árĩgu, ĩgu mari mera majagu ãhrimi, arĩpũ Jesu.

Jesu Santiagore, Ñu sã erã wererire gamebiripũ

51 Irisubure Jesu ĩgu mũsigue ĩgu waboro coregã “Jerusalengue wagũra,” arĩpũ ĩgu. Eropa arĩgu wagu iipũ. 52 Eropirã Jesu core ĩgu obeonirã waha, Samaria yeba maja macague eja, ero Jesu ĩgu ejaborore amuyudiarĩnorã. 53 Jesu

Jerusaléngue wabu iipũ. Erogue ïgũ wabu árĩcũ peerã, iri maca majarã ïgũre gamebiriñorã.
⁵⁴ Irire peerã Ñu, Santiago mera wereñorã Jesure:

—Opũ, mũ gamecũ ɯmaro maja peame mera mũre gamebirinirãre wejẽdorerãra Elia mũrũ ïgũ iidiro dopa ta, arĩñorã erã ïgũre.

⁵⁵ Erã eroparĩcũ maji ïha turipũ erã perãre:

—Eropa arĩbiricãque. Espiritu Santo yarã ãhraa mũa. Dohpague mũa pepiro dopa ta ïgũrũ pepibeami. Yũhũ masũ Goãmũ ïgũ obeodigũ i yebaguere arigũ peamegue wabonirãre taugũ aribũ. Masare erã dederecũ iigũ aribiribũ, arĩ werepũ Jesu.

⁵⁶ Eropa arĩ weretuha gaji macague Jesu sã carĩrã waha wañorã.

Gajirã Jesu mera wariñorã

Mt 8.19-22

⁵⁷ Maha erã wacũ, yujugũ masũ Jesure werepũ:

—Mũ mera yũhũ wadiaa noho mũ wadiaro, arĩpũ ïgũ.

⁵⁸ ïgũ eropa arĩra pũhrũ Jesu yũhrĩpũ:

—Yũ mera aricũ diasaa ãhraa. Nũgũ majarã diayea erã carĩburi toreri opama. Mirimagũ porã sã erã ya suhri opama. Yũ masũre Goãmũ ïgũ obeodigũrũre sooro mara. Ne yaha wihi mara. Eropirã yũ mera árĩrã ñero tarĩrãca mũa, arĩ yũhrĩpũ Jesu.

⁵⁹ Pũhrũ gajigũre Jesu sihupũ:

—Yũ mera majagũ árĩbu arique, arĩpũ.

ïgũ eroparĩcũ ïgũ yũhrĩpũ Jesure:

—Opũ, yũhũ yũ pagũ sĩricũ yaanigu wagũra. Pũhrũ mũ mera wagũra, arĩpũ ĩgu.

⁶⁰ ĩgu eroparĩcũ Jesu wererũ:

—Yũre gamebirã sĩrinirã iro dopa ta ãhrima. Erãpũ sĩrinirãre yaaporo. Eropigu mũpũ Goãmũ ĩgu opũ árĩrire õari buherire buhegu arique, arĩpũ Jesu ĩgũre.

⁶¹ Eropigu gajigu Jesure õpa arĩpũ:

—Opũ, mũ mera wagũra. Yũ acawererãre goeriserenigu wanigũra dohpa, arĩpũ ĩgu Jesure.

⁶² ĩgu eroparĩcũ wererũ Jesu ĩgũre:

—Mohmebu mohmediabigu ĩgu duhpibu árĩbeami. ĩgu iro dopa árĩgu õpa ãhrimi: “Goãmũ yare iidiaa,” arĩqueregũ irire ne iibeami. ĩgu Goãmũ yagu árĩbodigu árĩbeami, arĩpũ Jesu.

10

Jesu setenta buherãre buhedoregu obeopũ

¹ Pũhrũ Jesu gajirã ĩgu buherãre setenta buherãre beye, macarigue ĩgu waboro core obeoyũpũ. Yujuyeri macarire perã dihta obeopũ ĩgu. ² Eropa obeogu õpa arĩ wererũ erãre werenigui queorire buhegu:

—Ojodũca baja iri bugatuhajacũ baja árĩcũ baja mohmeri ãhraa. Mohmeri masapũ bajamerãgã ãhrima. Eropa ta õari buherire peemorã bajarã árĩcũ wũaro ãhraa mari mohmeri. Iri eropãrĩquerecũ ta mari masare buhemorã bajamerãgã ãhraa. Eropirã õari buherire buhemorãre gajirãre ĩgu obeomorãre Goãmũre serẽque mũa. ³ Waque mũa. Mũare

yu obeogu oveja iro dopa árĩrãre mũare yeea
 guarã iro dopa ta ñerã árĩrã watopegue obeogu
 iiaa. ⁴ Niyeru ajure, paga aju sãre, zapature
 aĩbircãque. Mũa mague curirã gajirãre
 bocajarã wereniguibircãque. Diaye ta taria
 waque. ⁵ Árĩpehreri wirire mũa ñajari wirire
 i wihi majarãre, “¿Áhriri mũa?” arĩmũhtaque.
⁶ Iri wihi majarã õaro mera árĩrã gamequeãro
 mariro erã árĩcũ õadoreque erãre. Õaro mera
 erã árĩbircũ iri wihi majarãre irire õadorebita.
⁷ Yuju wihi ñajanugarã erã õaro árĩcũ iri wihi
 ta dujaque. Iri wihi majarã mũare erã ejorire
 baha ihrituque. Mohmegure ñgu wajatarire
 aĩro gahmea. Eropirã mũa erãre buhera waja
 erã bari orire aĩque mũa sã. Eropirã yuju
 wihi ta mũa ejara wihi ta ñajarã, iri macare
 gajirã ya wirigue árĩcuribircãque. ⁸ Macaguere
 mũa ejarã ero majarãpũ mũare gamerã árĩcũ
 erã bari ejori árĩcũ baque. ⁹ Ero majarã
 dorecurãre õarã iique. Eropirã õpa arĩque
 ero majarãre: “Goãmũ mari Opũ dohpaguere
 ñgu árĩborore wererã iiaa mũare,” arĩque
 erãre. ¹⁰ Gaji macague mũa ejacũ erãpũ mũare
 gamebiribocoma. Erã gamebircũ ñarã iri maca
 decogue waha, õpa arĩque erãre. ¹¹ “Gũa
 nicu imicare guburi maja imicare wejẽsiri
 cóãrã iiaa mũa guare gamebiriri dipuwaja
 ñhmurã,” arĩque. “Eropirã ire guña arĩque,”
 arĩque. “Goãmũ mari Opũ dohpaguere ñgu
 árĩborore mũare wererã arirabũ,” arĩque
 erãre. ¹² Mũare diaye yũhũ arĩgu iiaa. I mũũ
 pehrecũguere Sodoma majarã mũra burigã

dipuwajacurãcoma. Erã eropa árĩquerecũ ta tauro mũare gamebirãpũ dipuwajacurã árĩrãcoma, arĩpũ Jesu.

Gaji macari majarã Goãmure tarinugarã árĩñorã

Mt 11.20-24

¹³ Pũhrũ Jesu õpa arĩpũ macari majarãre:

—Corazín majarã, mũa ñero tarirãca. Bet-saida maca majarã mũa sã ñero tarirãca. Mũa ya macaguere Goãmũ ãgũ turari mera deyoro moarire iirabũ yũhũ. Mũa peebirabũ. Iri-bojegue Tiro waĩcũri macare, Sidón waĩcũri maca sãre ãgũ turari mera iri deyoro moarire yũ ii ãhmucũ ãarã ero majarãpũ erã ñero iirire bũjawereboañuma. Eropa iirã õaripũre gohrotoboañuma. Mata erã bũjawererã erã bũjawereri suhrire saña, erã basi pea witũ mera mohsiripeoboañuma erã ñerire bũjawererire ãhmumorã. Mũapũ eropa iibeaa. ¹⁴ Eropigũ mũare arĩgũ tiiaa. Goãmũ ãgũ dipuwaja moarinũ arĩcũ Tiro majarã mũra, Sidón majarã mũra tauro mũapũre mũa ñeri dipuwaja dipuwaja moagũcumi ãgũ. ¹⁵ Capernaum majarã, mũa ejatuharo mera Goãmũ pohrogue wadiaribũ. Eropirã mũa Goãmũ yapũre iidibiricũ mũare Goãmũ peamegue cóãgũcumi, arĩpũ Jesu.

¹⁶ Eropa arĩtuha ãgũ buherãre werepũ:

—Mũare peerã yũ sãre peema. Mũare gamebirã yũ sãre gamebeama. Eropirã yũre gamebirã, erã yũre obeodigũ sãre gamebeama, arĩpũ Jesu erãre.

Setenta buherã dujarañorã

17 Puhru setenta buherã mucubiriri mera dujarañorã:

—Opu, mu waĩ mera mu turari mera watẽare masaguere gua wiridorecũ erãpu guare yuhriama, arĩnorã erã Jesure.

18 Erã eroparĩcũ Jesu yuhripu erãre:

—Umarogue miariñe دچارو dopa ta watĩ ĩgu dijaricũ ĩabu. 19 Peeque. Muare yu turarire ohabu yuhu. Eropirã añare, corebare, watĩ marire ĩhaturigure árĩpehreri ĩgu turari sãre mua tarinugaburire muare ohabu yuhu. Eropirã erã muare ñero iimasibeama. 20 Yu eropa oquerecũ ta watẽa muare erã tarinugabiricũ ĩarã iri dihtare mucubiribita. Ipure mucubirique. Umarogue Goãmu yarã erã waĩre ĩgu gojaturipũgue mua waĩre ĩgu gojatura árĩcũ masirã, iripure mucubirique mua, arĩpu Jesu erãre.

Jesu mucubiripu

Mt 11.25-27; 13.16-17

21 Irisubure Espiritu Santo Jesure burigã mucubiricũ iipu. Eropigu Jesu opa arĩpu ĩgu Pagure:

—Ahũ, muhu umaro majarã tauro opu, i yeba majarã tauro opu ahraa. I mu buherire “Masituhaja gua,” arĩrãre masicũ iibea. Mu yare masipehobirãpure masicũ iibabu muhu. Mu eropa iicũ ĩagu “Oataria,” arãa yuhu mure. Eropa ta ahraa, ahũ. Erã masibirãpure erã masicũ gahmeabu muhu, arĩpu Jesu.

Eropa arĩtuha gajirãre opa arĩpu:

22 —Yu Pagu árĩpehrerire yu iiburire apimi yure. Yu Pagu dihta yure masimi. Yu dihta

ĩgũre masia. Yũ beyenirã sã ĩgũre masima yũ masidorenirã árĩrã. Erã nũcũ ta yũ Pagũre masia gũa, arĩpũ Jesu.

²³ ĩgũ eropa arĩra pũhrũ erã seyaro erã árĩcũ Jesu ĩgũ buherãre õpa arĩpũ:

—I árĩpehrerire ĩarã mucubirirã ãhraa mũa. ²⁴ Diaye ta ãhraa. Bajarã Goãmũ ya weremũhtanirã, yebari majarã oparã sã dohpague mũa ĩarire ĩadiariñorã erã sã. Eropirã mũa peeri sãre peediarĩnorã. Erã eropa masidiaquerecũ ta Goãmũ erãre masidorebiripũ irisubugũere, arĩpũ Jesu.

Õagũ Samaria majagũ queorire werepũ Jesu

²⁵ Irisubu ta judio masare buhegũ Jesu pohro eraa, Jesure ĩgũ ñero wereniguicũ iidiaripũ:

—Buhegũ, ¿yũ árĩpehrerinũri Goãmũ mera árĩdiagũ dohpa iigũcuri yũhũ? arĩ serẽpipũ ĩgũ Jesure.

²⁶ ĩgũ eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ ĩgũre:

—¿Dohpa arĩ irire wereri Goãmũ yare erã gojarapũgue? ¿Goãmũ ĩgũ arĩ gojarapũguere ĩgũ mera õaro árĩdiarire dohpa arĩri mũ pepicũ? arĩpũ Jesu ĩgũre.

²⁷ ĩgũ eroparĩcũ ĩgũ yũhrĩpũ:

—Õpa arĩñumi Goãmũ: “Turaro mũ sĩporã mera, mũ turari mera, mũ õaro guñari mera Goãmũre mahique. Eropigũ mũ basi mahiro dopa ta mũ pohro árĩrã sãre mahique,” arĩ arĩñumi Goãmũ marire, arĩpũ ĩgũ Jesure.

²⁸ ĩgũ eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ:

—Diaye ta arābu muhu. Irire iique. Eropigu arīpehrerinuri Goāmu mera arīguca muhu, arīpu īgure.

²⁹ Īgu masare buheguru “Ihī Goāmu ya dorerire ipehogu āhrimi,” masa īgure erā arī pepicū gamepu. Eropa gamegu īgu Jesure ōpa arī serēpinemoru:

—¿Noa āhriri Goāmu yure mahidoregu? arīpu īgu.

³⁰ Īgu eroparīcū Jesupu ōpa arī yuhripu Samaria majagu īgu iirare weregū:

—Yujunu Jerusalēngue arīdigu Jericógue wagu maha īgu curicū yajari masa īgure ñeañorā. Eropa ñearā īgu suhrirore tuwea aī, īgure turaro pañorā. Eropa parā sīrimerejacū gohra duhuñorā īgure. ³¹ Irisubu ta pahi iri mague arīpu. Eropa arīgu erā padigure ĩaqueregu ta maha gajīpu masepu īgure ĩhatarīgā wapū. ³² Eropi Goāmu wihi mohmegu sā mojomorocugu pohro eja īgure ĩha gajīpu masepu tarīgā wapū. ³³ Erā eropīquerecū Samaria majaguru ero waha yoañarirogue ĩha īgure mojomoro ĩapu. ³⁴ Eropigu īgu mojomorocugu pohro eja, igui deco vino yu mera morera deco mera īgu camire pisūpu. Pisūtuhaja suhri gasiro mera diricāhmotapu īgu camire. Tuhaja, īgure īgu yagu burro weca duhpeo, carīri wihigue aī ejaru īgure. Ero arīgu īgu Samaria majagu ōaro ĩhadibupu īgure. ³⁵ Gajīnu īgu carīri wihi opure pese niyerusere oho, ōpa arīpu: “Īre ĩhadibuque. Iseri

sihajibiricũ dipaturi dujarigu wajayepelogura,” arĩpũ Samaria majagu wihi opũre, arĩpũ Jesu.

³⁶ Eropa arĩtuha judio masare buhegure serẽpipũ Jesu:

—¿Oã urredã uma mojomorocũgu pohro tarianirã nihinopũ árĩyuri mojomorocũgure mahigu? arĩpũ Jesu.

³⁷ Īgu eroparĩcũ buhegũpũ Jesure yũhripũ:

—Mojomorocũgure itamudigu árĩñumi ĩgure mahigu, arĩpũ ĩgu Jesure.

—Mũ sã masare eropa ta iigu waque, arĩpũ Jesu buhegure.

Marta, María sã pohro Jesu curipũ

³⁸ Eropi Jesu ĩgu buherã mera wacũ, gaji macague erã curicũ, Marta waĩcũgo erãre igo ya wihi ñajaridorepo. ³⁹ Īgu ñajara pũhrũ igo pagũ mago María waĩcũgo ĩgu guburi pohro doa ĩgu buherire peepo. ⁴⁰ Igo eropa iicũ ĩago Marta igo mohmeri baja árĩcũ ĩago guapo. Eropigo igo Jesure werepo:

—Opũ, ¿yũhũ yujugo ta mohmecũ yũre yũ pagũ mago igo itamubiricũ õhari mũ ĩacũ? Iгоре yũre itamudoreque, arĩpo Marta Jesure.

⁴¹ Igo eroparĩcũ Jesu yũhripũ:

—Marta, baja mũre mohmeri árĩcũ wũaro pepia mũhũ. ⁴² Goãmũ ĩgu yare peedoremi. María õarire iibo irire beyemo. Eropigu yũre igo peecũ, “Mohmetamugo waque,” arĩbeaa igure, arĩpũ Jesu Martare.

11

Jesu Goãmure serẽburire buhepũ

Mt 6.9-15; 7.7-11

¹ Yujunũ Jesu ĩgu Pagure Goãmure serẽgu iipũ. ĩgu serẽtuhacũ yujugu ĩgu buherã mera majagu õpa arĩpũ:

—Opũ, Ñu ĩgu buherãre ĩgu buhediro dopa ta Goãmure serẽrire gua sãre buheque mũhũ, arĩpũ ĩgu Jesure.

² ĩgu eroparĩcũ peegu Jesu erãre werepũ:

—Õpa arĩ Goãmure serẽque: “Gua Pagũ, umaro majagu mũhũ ðagu ãhraa. Dohpaguere árĩpehrerã weca opu ãhraa. Umaroguere mũ dorero erã iiro dopa ta i yeba majarã sã iiporo. ³ Eropigu umuri nũcu gua baburire oniguicãque guare. ⁴ Gajirã erã guare ñero iirare gua cãdijiro dopa ta mũ sã gua ñero iirare cãdijique. Eropigu gua ñeri iiborare cãhmotaque. Gua ñeri iiborare tauque,” arĩ serẽque Goãmure, arĩpũ Jesu erãre.

⁵ Pũhrũguere ĩgu buherãre õpa arĩ buhepũ werenigui queori mera:

—Yujugu ñami deco ĩgu acaweregũ wihigue waha, ĩgure serẽpũ: “Acaweregũ, ureru pan dipure oque yũre. ⁶ Gajigu yũ acaweregũ curigu aridigu dohparagã yaha wihi erami. Eropiro ĩgure yũ oburi mara,” arĩpũ ĩgu ĩgu acaweregure. ⁷ ĩgu eroparĩcũ ĩgu acaweregũ wihi pohecague árĩgu yũhripũ: “Yũre garibobita. Disiporo bihadiro ãhraa. Yũhũ, yũ porã mera carĩgu iiaa. Wahgãro bejabirica yũre mũre

barire obudi,” arĩpũ ãgũ acaweregũ. ⁸ ¿Dohpa warocuri serẽgũpũre? Diaye arãa mũare. ãgũ acaweregũ arĩqueregũ ta barire obudigũ wahgãbiripũ. ãgũ eropa wahgãdiabiriquerecũ ta bari serẽgũpũ gũhyasĩribigũ ãgũ yoari boje serẽniguicũ arĩpehreri ãgũ serẽro dopa ta pũhrũ wahgã ogũcumi. ⁹ Eropigũ ire mũare weregũ iiaa: Goãmũre mari Pagũre serẽque. Eropa serẽrã mũa serẽrire bocarãca. Goãmũre eropa serẽniguicãque. Mũa eropa iicũ ãgũ ogũcumi. ¹⁰ Arĩpehrerã Goãmũre serẽrã aĩrãcoma. Eropirã erã serẽrare bocarãcoma. Eropigũ arĩpehrerã Goãmũre eropa serẽniguirãre ãgũ erãre ogũcumi.

¹¹ “¿Mũa porã mũare erã pan serẽcũ utãyerũre obocuri mũa? Obiriboya. ¿Erã mũare erã waire serẽcũ añapũre obocuri erãre? Obiriboya. ¹² ¿Eropirã mũa porã cãreña diuri serẽcũ corebapũre obocuri mũa? Obiriboya. ¹³ Mũa ñerã arĩquererã ta mũa porãre õarire omasia mũa. Eropigũ Goãmũpũ mũa tauro õarire ohomi mũare. ãgũ mari Pagũ umaro majagũ ãgũ Espĩritu Santore ogũcumi ãgũre serẽrãre, arĩpũ Jesu ãgũ buherãre.

—*Jesu watĩ turarire opami, arĩ weresãñorã masa*

Mt 12.22-30; Mr 3.20-27

¹⁴ Irisubure Jesu watĩre cóãgũ iipũ. Watĩpũ wereniguimasibigũ arĩcũ iipũ masũre. Eropigũ watĩ masũre Jesu cóãcũ masũpũ wereniguinũgarũ. ãgũ wereniguicũ peerã

masa bajarã ìhamaria wañorã. ¹⁵ Erã eropa ucaquerecũ ta gajirãpũ òpa arĩñorã:

—Ìhĩ Jesu watẽare cóãgũ Beelzebú waĩcũgũ watẽa opũ ìgũ turari mera cohãmi, arĩñorã gajirã.

¹⁶ Gajirã “Mũhũ Goãmũ ìgũ obeodigũ árĩgũ Goãmũ turari mera deyoro moarire ii ìhmuque guare,” arĩriñorã. ¹⁷ Erã eropa dorecũ peegũ erã pepirire masigũ, erãre òpa arĩ werenigui queori werepũ Jesu:

—Watĩ ya turari mera watẽare cóãbeaa yũhũ. Yuju maca majarã erã basi gamequeãrã, iri maca majarã pehrea wabocoma. Eropirã yuju wihi majarã erã basi gamequeãrã, iri wihi majarã pehrea wabocoma. ¹⁸ Eropigũ Beelzebú watẽa opũpũ ìgũ turari mera ìgũ watẽare yũre cóãdoregũ ìgũ basi ìgũ yarãre cóãbocumi. Eropirã erã sã wapehrea waboñuma. Mũa yũre òpa arãa. “Ìgũ Beelzebú turari mera watẽare cohãmi,” mũa yũre arĩ weresãa. ¹⁹ Mũa mera majarã sã watẽare cohãma. Eropirã erã “Beelzebú ìgũ turari mera erãre cohãa,” arĩbeama. “Goãmũ ìgũ turari mera watẽare cohãa,” arĩma. Eropirã mũa yũre “Watĩ turari mera watẽare cohãmi,” mũa arĩra diaye árĩbircũ mũa mera majarã wererãcoma. ²⁰ Eropigũ yũpũ watẽare cóãgũ Goãmũ ìgũ Espíritu Santo turari mera iiaa. Yũ eropa cóãcũ ìarã òpa arĩ masirãca mũa: “Goãmũ ìgũ opũ árĩri i yebaguere árĩtuhaja dohpaguere,” arĩrãca, arĩpũ Jesu.

²¹ —Watĩ turagũ tarinũgari werediacũ òpa ãhraa, arĩpũ Jesu. —Wihi opũ turagũ ìgũ

mojo mera ĩgu wihire ĩhadibucũ ĩgu yare gajirã aĩmasibeama. ²² ĩgu eropa ĩhadibuquerecũ ta gajĩgu turatarĩgu ĩgure gamequeã, ĩgure tarinũga, ĩgu mojore emacã, ĩgu yare aĩcã gajirãre gueremi. “Watĩ turagu arĩquerecũ yũhũ turatariagu aħraa,” arĩgu ĩpũ Jesu i queori mera. ²³ Yujugu yũre gamebigũ yũre ĩhaturĩgu aħrimi. Yujugu yũre itamubigu yũre teboricucũ iigu iimi, arĩ buhepũ Jesu.

Watĩ dipaturi masũguere ñajara queorire werepũ Jesu

Mt 12.43-45

²⁴ Eropigu ĩgu dipaturi werenigui queori mera õpa arĩ buhepũ:

—Yujugu watĩ masũ mera arĩdi waha deco mariri yeba cuhri, ĩgu sooborore amaripũ. Eropa bocabigu õpa arĩ pepipũ: “Masũ yũ cóãdi mera dipaturi arĩgu wagũra,” arĩ pepipũ ĩgu. ²⁵ Eropa arĩgu ĩgu dujaa waha, ĩgu cóãdigũre ta masũre bocapũ daja. ĩgure bocaboro core masũpũ õagu ñeri marigu arĩpũ. ²⁶ Eropigu watĩ gajirã siete watẽare ĩgu tauro ñerãre sihugu wapũ. ĩgu eropa sihucũ erã arĩpehrerã watẽa masũ mera arĩñorã. Eropigu masũpũ ero core yujugu watĩre opagu ñetariagu arĩripũ. Doh-paguepũre bajarã watẽare opagu arĩgu, ero core ĩgu arĩdiro tauro ñegũ dujapũ, arĩpũ Jesu.

Jesu mucubirire werepũ

²⁷ Irire ĩgu eroparĩcũ masa watope arĩgo Jesure arĩpo busũro mera:

—Mure porãcudigo, mure mihudigo mucubirigo ãhrimo, arĩpo Jesure.

²⁸ Igo eropa arĩtuhacũ peegũ Jesu igore yũhripũ:

—Goãmũ wereniguirire peerã ãgu dorerire iirãpũ erã árĩrãcoma mucubirirã, arĩpũ Jesu igore.

Masa ñerã Jesure Goãmũ turari mera deyoro moarire iidoreriñorã

Mt 12.38-42; Mr 8.12

²⁹ Eropi bajarã masa Jesu pohro erã eracũ, ãgu erãre werenemopũ:

—Dohpague majarã ñerã ãhrima. Yũ diaye arĩgu árĩcũ mũa masidiarã Goãmũ turari mera deyoro moarire iidoreraa yũre. Mũa eropa dorequerecũ ta Jona iribojegue majagu ãgu iira dihtare ii ãhmugucumi Goãmũ masare. ³⁰ Jona Goãmũ yare weremãhtadigu arĩgu ãgu Ninive majarãre ãgu masicũ iidiro dopa ta yũhũ Goãmũ ãgu obeodigu masicũ iiaa dohpague majarãre.

³¹ Dipuwaja moarinũ árĩcũ iribojegue majago opo bũro sur majago bũro igo bũro wahgãnũga mũare dohpague majarãre weresãgocumo. Igo Salomo opũ ãgu masirire peediago yoarogue aridigo Salomore peego aripo. Dohpaguere mũa watopere Salomo tauro masigu ãhraa. Yũhũ mũa mera árĩquerecũ mũa yũ masirire peediabeaa. Mũa eropa peediabirira waja igo opo bũro mũare “Ñerã ãhrima,” arĩ weresãgocumo.

³² Eropa ta dipuwaja moarinũ árĩcũ Ninive maca majarã mũra sã mũare dohpague majarãre “Ñerã ãhrima,” arĩ weresãrãcoma erã. Jona

erãre Goãmũ yare ãgu werecũ peerã, erã ñerire bujawere, ðarire gohrotonirã áriñorã erãpũ. Dohpaguere mũa watopere Jona tauro áriũ ãhraa yũhũ. Yũhũ Goãmũ yare werequerecũ mũa ñero iirare bujawerebeaa. Eropirã Ninive majarã mũa mũaare ñerire bujawerebirãre weresãrãcoma, arĩ werepũ Jesu.

Masa erã pepiro dopa iima, arĩ werepũ Jesu

Mt 5.15; 6.22-23

³³ Eropigu buhenemogu ðpa arĩpũ erãre:

—Masa sihãgodirure sihãgorã dibubeama. Irirure sihãgorã mátasoro docague dibubeama. Irirure umarogue duhpeomi wihigue ñajarirã erã ãha ñajama ðaro. ³⁴ “Mari cuiri mari dupure sihãgodiru iro dopa ta ãhraa,” arĩ werediacy ðpa ãhraa. Mũa pepiro dopa ta iiaa. Mũa ðaro mera pepirã árĩrã ðarire iiaa. Mũa ñero pepirã árĩrãpũ ñeri dihtare iiaa. ³⁵ Eropirã ðaro iique. Mũa pepirigue ñero árĩbiricãporo. ³⁶ Tuhaja mũa pepirigue ðari árĩcũ, ñeri ne maricũ ðari dihtare pepirãca. Mũa pepirigue ðari árĩcũ mũa ðarire iirãca, arĩ buhepũ Jesu.

Fariseo masare, judio masare buherã sãre Jesu tuhri werepũ

Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47

³⁷ Jesu ãgu buhetuhajacy ãgu fariseo masũ ãgure ãgu ya wihigue badoregu sihupũ. Eropigu Jesu ãgu ya wihigue ñaja, erã baro erã mera doajapũ. ³⁸ ãgu eropa doajacy fariseo masupũ Jesure ãhanurũgu judio masa mojo coeniguiro dopa ta ãgu mojo coebiricy ãgu ðpa arĩ pepipũ: “Cuena. ¿Ihĩ duhpigu gũa iro dopa mojo coebeari?” arĩ

pepiru. ³⁹ Īgu eropa arī pepicū masigu Jesu ĭgare werepu:

—Mua fariseo masa mua dorero dopa ta mua ihririparire, soropari sãre mua coeweaa mua õarire iirire ii ĩhmudiarã. Eropa coequererã ta mua sĭporãripure coebeaa. Eropirã mua árĭricuri mua pepiripure ne õarire gohrotobeaa. Mua pepiriguere gajirã yare yajadiarire ñeri dihta ãhraa. ⁴⁰ Pee masibirã ãhraa mua. Goãmu mua dupure iigu muare pepiri sãre iipu. ¿Irire masibeari mua? ⁴¹ Eropirã mua Goãmu ya árĭburire iidiarã mua pepirire õarire gohrotomãhtaque. Mua eropa iira puhru õarire iirã árĭrãca.

⁴² “Mua fariseo masa ñero tarirãca. Bari õaro sariburi sarire aĩ deara puhru diez queri iiaa. Tuhaja yujuquẽ ta Goãmu wihigue aĩgã apia Goãmu dorero dopa ta. Eropa iri dorerire iiquererã ta diaye iirire, Goãmure gamerire mua ne guñabeaa. Ducare mua aĩrare merogã Goãmu wihire apicũ õhaa. Eropa iirã õpa iinemoque: Diaye iirire, Goãmure gameri sãre iique mua.

⁴³ “Mua fariseo masa ñero tarirãca. Buheri wihigue árĭrã õari doari dihtare gahmea mua. Doberi duarogue masa muare õaro umupeori mera bocatĭri serẽcũ gahmea mua.

⁴⁴ “Mua judio masare buherã, fariseo masa sã mua gũyaricurã ãhraa. Ñero tarirãca mua. Masa gobe dibura gobe iro dopa ta ãhraa mua. Iri gobe pohro masa tarigãrã pohecague boanirã árĭcũ masibeama. Eropa ta masa mua pohro árĭrã mua pepirigue ñeri árĭcũ masibeama erã, arĭpu Jesu erãre.

45 Īḡu eroparīcũ peegu judio masare buherã mera majagu Jesure werepũ:

—Buheḡu, irire arīḡu, ḡua sãre ñero arīḡu iica mũhũ, arīpũ ĩḡu Jesure.

46 Īḡu eroparīcũ Jesu yũhripũ:

—Diaye ta ãhraa. Mũa masare buherã sã ñero tarirãca. Mũa gajirãre erã bocatĩubiririre iidorea erãre. Eropa dorequererã mũapũ erãre ne merogã itamubeaa iri dorerire erã iiboro dopa.

47 “Eropirã mũa ñero tarirãca. Goãmũ yare weremũhtanirã mũra ya masa goberire õaro amuraa mũa erãre umupeoro dopa ta iirã. Mũa eropa iiquerẽcũ ta iribojegue majarã mũa acawererãpũ erãre wejẽñuma. 48 Erãpũ Goãmũ ya weremũhtanirãre erã wejẽdiro dopa ta mũa sã iiboya. Eropirã dohpaguere erã masa goberire amuraa mũa. Eropa amurã mũa acawererã erãre wejẽrare ḡuñaa mũa. Erã eropa wejẽrare ḡuñarã “Õaro iĩñuma,” arĩraa mũa, arīpũ Jesu.

49 “Eropigũ Goãmũ ĩḡu masiri mera õpa arĩ wereyũñumi: “Yahare weremũhtamorãre yũ buherire buhemũhtamorã sãre obeoḡura erãre. Eropirã erã yũ obeorãre gajirãre wejẽ, gajirãre ñero iirãcoma,” arĩyũñumi Goãmũ, arīpũ Jesu. 50-51 I yebare Goãmũ ĩhacũnugura pũhrũ Caĩnpũ Abelre wejẽñumi. Ero pũhrũ Goãmũ yare weremũhtanirãre wejẽñuma. Pũhrũ Zacariare mũa acawererã mũra ta ĩḡure wejẽñuma. Īḡu Goãmũ wihi pohro Goãmũ ya árĩburire waimurã soeburi mesa pohro árĩcũ mũa acawererã ĩḡure wejẽñuma. Árĩpehrerã erãre erã wejẽra

dipuwaja dohpague majarã dipuwajacurãcoma. Eropa ta ãhraa. Mũare ta arĩgu iiaa. Árĩpehrerã erãre erã wejẽra dipuwajare dohpague majarãre Goãmũ dipuwaja moagucumi.

⁵² “Mũa masare buherã, mũa ñero tarirãca. Goãmũ masirire ïgu gojarare opaquererã ta gajirãre werebeaa mũa. Mũa basi Goãmũ yare peebeaa. Eropirã gajirã ïgu yare erã peediaque-recũ ta irire mũa erãre peedorebeaa, arĩpũ Jesu erãre.

⁵³⁻⁵⁴ ïgu eroparĩcũ peerã judio masare buherã, fariseo masa sã ïgu mera guarã ïgure ñero wereniguiñorã. Eropirã Jesu ïgu ñero arĩ yuhricũ peediarã, erã serẽpinurũñorã ïgure weresãdiarã.

12

Erã gũyarire Jesu werepũ

¹ Eropi Jesu pohro masa bajarã gohra gamenereñorã. Cũhña taricãyoro. Ero Jesu ïgu buherãre õpa arĩ werepũ:

—Õaro guña masique mũa. Fariseo masa erã pan bugacũ iiburire ïarã õaro masique. Erã gũyarire weregu iiaa. ² Masa erã yayasãrare pũhrũ masirãcoma. Erã dibura sãre gajirã masirãcoma. ³ Eropiro gajirã peebirogue mũa wereniguirare õaro masicũ Goãmũ weregucumi. Bihara taribugue gajigure erã yayarogã erã arĩrare masa bajarã watope masicũ iigucumi Goãmũ.

*Masa erã gũibure werepũ Jesu
Mt 10.26-31*

⁴ Eropigũ Jesu werenemopũ erãre:

—Diaye arĩgũ iiaa mũare. Masũre wejẽrã wejẽtuha dipaturi erã wejẽdigũre ñero iimasibeama. Eropirã mũare wejẽdiarãpũre gũibiricãque. ⁵ Dohpaguere mũa gũibure mũa umupeobure weregũra. Goãmũpũre gũi umupeoque. Ĩgũ mũa sĩrira pũhrũ peamegue cóãmasimi mũare. Eropa ta ãhraa. Diaye arĩgũ tiiaa. Goãmũpũre gũi umupeoque.

⁶ Cinco mirua waja marima. Eropa waja mariquerecũ ta erãgãre Goãmũ ĩhadibumi. Ne cãdijibeami erãre. Mirua tauro Goãmũ ĩhadibumi mũapũre. ⁷ Eropigũ mũa poari sãre ne yuju poadagã duhyaro mariro masipehomi Goãmũ. Eropa ta mũa árĩricũri sãre masipehomi. Eropa masigũ mũare ĩhadibuniguicãmi. Miruare ĩgũ mahiro tauro mũapũre mahimi Goãmũ. Eropirã ĩgũre umupeorã gũibiricãque mũa, arĩpũ Jesu.

Jesure mũa umupeorire wereque masare, arĩpũ Jesu

Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20

⁸ Eropi Jesu werenemopũ:

—Mũare arĩgũ iiaa. Yujugũ “Jesu yagũ ãhraa,” masare ĩgũ arĩ werecũ ĩagũ yũhũ Goãmũ ĩgũ obeodigũ sã “Ĩgũ yahagũ ãhrimi,” arĩgũca Goãmũ yarã anyuare. ⁹ Yujugũ masare gũigũ yũre “Jesucristore masibea,” masare arĩ weregũre yũ sã “Ĩgũre masibea,” arĩ weregũca anyuare.

¹⁰ “Yũ masũre Goãmũ ĩgũ obeodigũre ñero arĩ erã wereniguicũ iri ñerire Goãmũ cãdijimasimi.

Eropa cãdijiqueregu ta Espíritu Santopure erã ñero arĩ wereniguicũ irire ne Goãmũ cãdijisome.

¹¹ “Mari buheri wirigue oparã pohro gajirã mware aĩ ñaja weresârãcoma. Erã eropa weresãcũ mua arĩ cãhmotaburire ne wuaro pepibiricãque. ¹² Irisubu ta Espíritu Santo mua wereburire mware weregucumi, arĩpu Jesu.

Doberi opu queorire werepu Jesu

¹³ Eropi masa watope árĩgu Jesure õpa arĩ werepu:

—Buhegu, gua pagu ĩgu sĩrira puhru ĩgu ya árĩra guare dujaa. Eropigu ya tĩgure irire ya sãre queoro dũca wadoreque, arĩpu ĩgu Jesure.

¹⁴ ĩgu eroparĩcũ Jesu yãhripũ:

—Ne irinore dũca wabuno árĩbeaa yũhũ, arĩpu Jesu ĩgure.

¹⁵ Eropa arĩtuha Jesu árĩpehrerãre werepu:

—Õaro iique mua. Doberire, gajino sãre gametaribiricãque. Baja opaquererã ta iri mera ta mucubirituhajabeaa mari, arĩpu Jesu.

¹⁶ Eropa arĩtuha Jesu erãre i queori mera werepu:

—Doberi opu õari yebare opapu. Eropiro iri yebare ĩgu oteri õaro dũcacũyoro. ¹⁷ Eropigu ĩgu, ĩgu basi õpa arĩ pepiripũ: “Iri dũca yũhũ diburi wihire ne sihajasome. ¹⁸ Dohpague õpa iigũra. I wihi dohpague ya dibumũhtara wihire cóãcã, dohpague mura wihi tauro mama wihipure wuari wihi iigũra. Iri wihire yaha oteri dũcare, árĩpehrerire dibugũra. ¹⁹ Yũ eropa iira puhru õpa arĩ pepigũra ya basi: ‘Yũ árĩpehreri

opagu āhraa. Ōaro soogura. Eropigu baha, ihri, mucubirigura,' arī pepigura ya basi," arī pepiripū īgu basi. ²⁰ Īgu eropa arī pepiquerecū Goāmū īgure wererū: "Muhū ne pee masibigu āhraa. Dohpagā űami ta muhū sīriguca. Mū eropa wacū mū ya mū mahira dederea waroca mure," arīpū Goāmū īgure, arīpū Jesu masare.

²¹ Irire arīgu masare ōpa arī wererū Jesu:

—Eropa ta warācoma doberi oparā erā Goāmure guñabirā. Baja doberire, niyerure erā ya árīburi dihtare diburā, Goāmure guñabirā erā mojomorocurā iro dopa árīrācoma erā Goāmū īgu ĩacū. Eropigu Goāmū erāre ĩhasuabeami, arīpū Jesu.

Goāmū īgu porāre ĩhadibumi, arīpū Jesu

Mt 6.25-34

²² Eropi Jesu īgu buherāre ōpa arī wererū:

—Ire mure arīgu iiaa: Mūa barire, suhri sāre wūaro guñaricubiricāque. ²³ Goāmū mure deyoro moagu bari dihtare bamorāre suhri sañamorā dihtare iibiriñumi mure. Mūa iri dihtare guñacū gamebeami. ²⁴ Mirimagū porāre Goāmū īgu ĩhadiburire masique. Erā poeri moorā āhrima. Eropiro erā bari dihburī wiri erāre mara. Goāmupū erāre erā baburire ohomi. Mirimagū porā tauro mūapure mahimi Goāmū. Eropigu mūa sāre ĩhadibugucumi īgu. ²⁵ Wūaro mūa pepiri mera iri mure pagarā wacū iibea. Eropiro mari wūaro pepiri duhpiburi árībeaa. ²⁶ ¿Eropirā wūaro mūa pepiri duhpiburi árībiriquerecū ta, duhpirā

mua baburire, mua ihriburire, mua sañaburire wuaro guña bujawere pepiri mua?

²⁷ “Nugũ maja gorire pepique. Iri gori ne iiro mariro òari goricua. Iri gori òari suhri iro dopa òari gori dehyoa. Salomo opu mũru òari suhri opagu ïgu árĩquerecũ ta iri goripu ïgu ya suhri tauro òari dehyoa. ²⁸ Iri gorire òari gori gocũ iimi Goãmũpu. Ïgu eropa iiquerecũ ta iri goripu bajamenurigã árĩra pũhrũ ñaidija pehrea wahaa. Merogã ãhri gajinu peamegue soe cóãcãma. Iri eropa mata pehrequerecũ ta iri gorire iri òari gori árĩcũ iimi Goãmũ. Eropigu Goãmũ iri gorire ïgu òari gori árĩcũ ïgu iidiro dopa ta tauro mua sãre òaro iigucumi. Suhrire ogucumi. Daberogã Goãmũre umupeoa mua. ²⁹ Eropirã mua baburire, mua ihriburire wuaro guñabiricãque. ³⁰ Goãmũre masibirãpu i yeba majarãpu irire eropa amaniguicãma. Mari Pagu umaro majagu árĩpehreri mua gamerire masimi. Ïgu eropa masicũ mua ya árĩburire wuaro guñabiricãque. ³¹ Goãmũ mua opu ïgu árĩborore gamemũhtaque mua. Mua eropa iira pũhrũ Goãmũpu mua gameri duhyacũ ogucumi, arĩpu Jesu.

Umarogue mari baja opaa, arĩ masia mua, arĩpu Jesu

Mt 6.19-21

³² Eropigu erãre werenemopu:

—Yũ mahirã, bajamerãgã árĩquererã güibiricãque mua. Goãmũ ïgu opu árĩrore ïgu mera mua árĩcũ gahmemi ïgu. ³³ Eropirã mua yare duapehoque. Irire duacã, iri niyerure

mojomorocurãre oque. Eropirã umaro maja Goãmũ ya árĩburire mohmeque. Eropa iirã umaro maja mũa wajatari ne pehreesome. Umarogue mũa ya árĩri ne pehrebeaa. Eroguere mũa yare aĩmasibeami yajari masũ. Eropirã mega sã irire tuamasibeama. ³⁴ Umarogue mũa ya árĩcũ Goãmũ ya dihtare pepirãca mũa, arĩpũ Jesu.

Jesu ĩgu dujariborore coredorepũ ĩgu yarãre

³⁵⁻³⁶ Eroparĩtuhaja erãre werenemopũ daja:

—Mũa yare amuyunirã iro dopa árĩrã yahare eropa iiniguirã árĩrã coreque yũ dujariborore. Mohme corerã erã opũ mojoto diriri bosenugue ĩgu wacũ ĩgu dujariborore erã cohrema. Erã eropa corero dopa ta yũ dujariborore coreque mũa sã. Opũ ĩgu ya wihigue eraa, disiporore ĩgu dotecũ peerã erã mata pãgũ acuma ĩgure. ³⁷ Mohme corerã erã opũ eracũ ĩgu gamero dopa ta iiyurã árĩrã mucubirirã árĩrãcoma. Erã eropa iicũ ĩagũ erã opũpũ mohme coregũ iro dopa gohrotogũcumi. Eropigũ mohme corerãre doadore, ĩgu erãre barire duhpeogũcumi. ³⁸ ĩgu erarisubu ñami deco árĩcũ, o boyorogue árĩquerecũ mohme corerãpũ ĩgu erarisubure ĩgure õaro corerã árĩrã, mucubirirã árĩrãcoma erã. ³⁹ Ire guñaque mũa. Wihi opũ yajari masũ ĩgu eraborore masigũ, ĩgu yajari masure coregũ ñajadorebiriboñumi. ⁴⁰ Eropirã mũa sã coreque. Yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigũ guñaña mariro arigũca. Eropirã yahare eropa iiniguirã árĩrã yũre coreque mũa, arĩpũ Jesu erãre.

*Gajigu mohme coregu ĩgu opure ĩgu umu-
peoru. Gajiguru umpeobiriru, arĩ wereru Jesu
Mt 24.45-51*

⁴¹ ĩgu eroparĩcũ Pedropu serẽpipu Jesure:

—Oru, ¿i queorire weregu guare arĩgu iiri? ¿O arĩpehrerãre eropa arĩri? arĩpu Pedro.

⁴² ĩgu eroparĩcũ Jesu werenigui queoriñe mera õpa arĩ buhepu erãre:

—Mohme coregu ĩgu opure umupeogu pee masigu õpa ta ãhrimi. Oru curigu wagu, mohme coregure ĩgu wihire apimi. ĩgu apigupu doregu arĩgucumi. Eropigu barisubu arĩcũ gajirã mohmeri masare barire gueremi. ⁴³ Eropigu opu ĩgu ya wihigue dujarami. ĩgu opu eracũ mohme coregupu ĩgu opu ĩgu dorediro dopa ta ipehodigu arĩgu, ĩgu mucubirigu arĩgucumi.

⁴⁴ Diaye arĩgu iiaa mũare. ĩgu eropa iicũ ĩagu ĩgu opu arĩpehreri ĩgu yare ĩhadibugupu apigucumi ĩgure daja. ⁴⁵ Ñegu mohme coregupu õpa ta ãhrimi. “Yu opu yoja deyobeami,” arĩmi. Eropa arĩgu gajirã mohme corerãre umare, nome sãre pami. Eropigu wũaro baha, ihri, meremi. ⁴⁶ ĩgu eropa iirisubu guñaña mariro ĩgu opu dujaragucumi. ĩgu dujararinure ne masibeami mohme coregu. Eropa dujaragu ñegu ĩgu iirare pee ĩgure ñero dipuwaja moagucumi. Eropigu Goãmure tarinuganirãre ĩgu cóãdiroque ĩgure cóãgucumi.

⁴⁷ “Eropigu mohme coregu ĩgu opu gamerire masigu arĩqueregu ta irire ĩgu iibiricũ, ĩgu õaro ĩgu mohmebiricũ, ĩgu opupu ĩgure burigã dipuwaja moa pagucumi ĩgure. ⁴⁸ Gajigu mohme

coregupu ïgu opu gamerire masibigu árĩcũ ïgu opuupu ïgure daberogã ñari ïgu eropa árĩri dipuwajare pagucumi. Goãmũ ïgu gamerire masicũ iimi masare. Eropiro masigure yuhririo gahmea. Eropiro ðaro masigure ðaro yuhririo gahmea, arĩpu Jesu.

Jesu masare game dũca waricũ iimi

Mt 10.34-36

⁴⁹ Eropa arĩtuha Jesu erãre werepu daja:

—Peame soewearo dopa ta yũhũ i yebare masa erã ñero iirire cóãgu arigu iibu. Dohpague ta masa árĩpehreri ñeri marirã árĩcũ burigã gahmea yũhũ. ⁵⁰ Yũhũ ñero tarigũca. Yũ eropa ñero tariburire coregu, ñero sĩporãcua yũhũ. ⁵¹ ¿Dohpa arĩ pepiri mũa yure? Yũhũ i yebaguere buhegu aricũ yũ buheri mera “Masa ïhaturisome pare,” ¿arĩ pepiri mũa? Eropa árĩbeaa. Mũare arĩgu iiaa. Masa yũ buherire peerã, pe curu erã basi game dũca warirãcoma. Yujurãyeri yũ buherire peerãcoma. Gajirãpu irire gamebirã erãre ïhaturirãcoma. Eropirã yujuro mera árĩsome masa. ⁵² Eropirã yuju wihi majarã sã cinco masa yũ buherire peerã, pe curu erã basi game dũca warirãcoma. Yuju curu urerã, gaji curu perã árĩrãcoma. ⁵³ ïgu pagu ïgu magure ïhaturigucumi ïgu yaha buherire peecũ. Gajigu magu sã ïgu pagure ïhaturigucumi. Eropigo igo pago igo magore ïhaturigocumo. Gajigo mago sã igo pagore ïhaturigocumo. Eropigo igo mũñeco igo bepore ïhaturigocumo. Gajigo bepo sã igo mũñecore ïhaturigocumo.

Eropa warācoma yaha buherire erā peecū, arīpū Jesu.

Jesu “Mua yu iirire ĩaquererā yũre masibea,” arī werepū Jesu masare

Mt 16.1-4; Mr 8.11-13

⁵⁴ Eropi Jesu masare bajarāre ðpa arī werepū daja:

—Abe ñajarogue imica cururi ĩarā, “Mata deco ariroca,” arāa mua. Mua eropa arīra pũhrũ deco ahraa. ⁵⁵ Eropirā surgue miruñe aricũ “Asirinũ árĩroca,” arāa mua. Mua eropa arīra pũhrũ irinũ asia. ⁵⁶ Mua gũyaricũrā āhraa. Yebare ĩarā, ũmarore ĩarā “Ōpa waroca,” arī masia mua. Ōarinũ árĩborore, ñerinũ árĩboro sãre masia mua. ¿Eropa ðaro masiquererā ta, duhpirā dohpague yũ Goãmũ turarĩ mera yũ mũare ĩhmuquerecũ ta ne irire ðaro masibeari mua? arīpū Jesu.

Mũare ĩaturigũ mera mua gamequeārare mua basi amuque, arī werepū Jesu

Mt 5.25-26

⁵⁷ Eropa arĩtuhaja ðpa arī werenemopũ:

—¿Mua diaye iiburire masibeari mua dohpa? ⁵⁸ Gajigũ mũre weresāgũ wagũ dipuwaja moadoreri wihigue wadorebocumi. Eroque ejaboro core “Dipaturi mũre eropa iisome,” arī game amuque. Mũhũ ĩgũre amubiricũ mũre ĩgũ dipuwaja moadoreri wihigue aĩgābocumi mũre. Eropigũ dipuwaja moadoregũpũ mũre surarare ĩgũ wiacũ, mũre surara peresu iirācoma.

⁵⁹ Mũre arĩgũ iiaa. Ne erā wajayedorerare

m̄ wajayephocũgue wiriguca m̄h̄, ar̄p̄
Jesu.

13

*M̄a ñeri iirare b̄jawere, ðarire gohrotoque,
ar̄ buhep̄ Jesu*

¹ Irisubure bajamerãgã masa Jesure ðpa ar̄
wereñorã:

—Galilea majarã Goãmure waibugure wejẽ,
erã soe muju umupeorisubu Pilatop̄ erãre
wejẽp̄. Īgu eropa wejẽcũ waibugu di mera
masa di morera wayoro, ar̄ wereñorã erã Jesure.

² Erã eropa weretuhajacũ Jesu yahrip̄:

—¿Galilea majarã Pilato ĩgu wejẽnirã murare
dohpa ar̄ pepiri m̄a? ¿Erã eropa s̄irirã
gajirã Galilea majarã tauro ñerã árira dipuwaja
s̄iryuri? ³ Árĩbeaa. M̄are ar̄gu tiiaa. M̄ap̄
ñerire bujawerebirã, ðarip̄re gohrotobirã, m̄a
sã s̄irirã peamegue warãca. ⁴ Eropirã sohõ
árĩnirã diez y ocho masa Siloé waĩc̄uri wihi
umari wihi erã weca yuribeja wejẽpehoyoro.
¿Eropa wa s̄irirã gajirã Jerusalén majarã tauro
ñerã árira dipuwaja s̄iryuri m̄a pepicũ?

⁵ Árĩbeaa. M̄are ar̄gu tiiaa. M̄a ñerire
bujawerebirã ðarip̄re gohrotobirã, m̄a sã
s̄irirãca. Eropirã peamegue warãca, ar̄p̄ Jesu
erãre.

*Higueragu d̄ca maridigu queorire werep̄
Jesu*

⁶ Eropa ar̄tuhaja, Jesu i queori mera werep̄
erãre:

—Pohe opu ïgu pohegue ïgu higuerağure opapu. Eropigu ïgu irigu ducare amagu waripu. Bocabiripu. ⁷ Bocabirinijagu ïgu iri pohe mohmegure werepu. “Peeque yare. Uhre bojori gohra higuerağure ducare amaraa. Duca mara. Irigu duca maricũ irigure pa cóãcãque. Irigu yaha pohe árĩcũ gajigure otemasibea,” arĩpu pohe opu mohmegure. ⁸ ïgu eroparĩcũ peegu mohme coregu õpa arĩpu: “Opu, irigu yuju bojori gohra niguiniporo. Yuhu irigu gubuyere seatu nujatu iigura. Tuhaja waibugu ğura mera iri gobere yaagura. ⁹ Yu eropa iira puhru irigure gaji bojori ducacucũ ðaroca. Duca maricũ mahu padoreğuca,” arĩpu mohme coregu pohe opure, arĩ werepu Jesu.

Sabadonu Jesu dorecugore ðago iipu

¹⁰ Irisubure Sabadonu Jesu judio masa buheri wihigue buhegu iipu. ¹¹ Ero pũriri dorecugo diez y ocho bojori gohra pũriri dorecugo árĩpo. Eropigo opatũ niguigo árĩgo, diaye niguimasi-biripo. ¹² Igo eropa árĩcũ ïagu Jesu igore iha, piyupu:

—Noméo, mu dorecũri pehrea wahabu, arĩ piyupu Jesu.

¹³ ïgu piyura puhru igore ïgu mohmepicũ mata igo diaye niguigo wapo. Eropa wago “Goãmu turagu, ðagu aħrimi,” arĩ Goãmure umupeopo igo. ¹⁴ Jesu igore Sabadonu árĩcũ ïgu ðago igore iicũ ïagu iri buheri wihi opupu ïgu mera guapu. Eropa guagu ïgu masare õpa arĩpu:

—Seis nũri aħraa mari mohmerinũri. Eropirã maa dore ðarã árĩdiarã irinũrire taudorerã

arique. Sabadonure mari soorinure irire iibiricãro gahmea, arĩpũ wihi opũ.

¹⁵ Ìgũ eroparĩcũ Jesu õpa arĩ yũhripũ:

—Mũa gũyaricũrã ãhraa. Mũa wecũare, burro sãre oparã Sabadonũ árĩquerecũ erã diriradare pã, erãre aĩ buha ihridorea. ¹⁶ Dohpague igore Abrahã mũrũ acaweregore watĩ diez y ocho bojori gohra igore dorecũcũ iimi. ¿Sabadonũ árĩcũ igore õago iidorebeari mũa? arĩpũ Jesu.

¹⁷ Ìgũ eroparĩcũ erãpũ gũhyasĩuro wañorã. Eropirã gajirãpũ árĩpehreri Jesu iirare ìha mucubiriñorã.

Mostaza coye queorire werepũ Jesu

Mt 13.31-32; Mr 4.30-32

¹⁸ Eropigũ Jesu werepũ daja:

—¿Goãmũ masa tauro opũ ìgũ árĩri werediacũ ñeheno iro dopa ãhriri mũa pepicũ? I werenigui queoriñe mera weregũra yũhũ. ¹⁹ Mostazayegã iro dopa ãhraa. Iriyegãre oteri masũ yujugũ ìgũ ya pohegue otemi. Ìgũ otera pũhrũ õaro puhria. Eropiro yucũgũ wũadigũ wahaa. Eropa wacũ mirimagũ porã bajarã irigũ dũpũrigue suhri suama. Eropa ta umaro majagũ mari Opũre masirã bajamerãgã erã árĩmũhtaquererã pũhrũguere erã bajarã warãcoma, arĩpũ Jesu.

Pan bũgari queorire werepũ Jesu

Mt 13.33

²⁰ Eropigũ dipaturi Jesu werenigui queoriñe mera buhepũ:

—¿Goãmũ masa tauro opũ ìgũ árĩri werediacũ ñeheno iro dopa ãhriri mũa pepicũ? ²¹ Pan bũgacũ iiburi iro dopa ãhraa. Yujugo nomeo

panre iigo pan bugacũ iiburi pohgare merogã moremo trigo pohga mera. Igo eropa iicũ pan bugacũ iiburi pohga merogã árĩquerero trigo pohgare õaro seyapehrea wahaa. Eropa ta umaro majagure mari Opure bajarã masa masirãcoma, arĩpũ Jesu.

Miri disiporogã queorire werepũ Jesu

Mt 7.13-14, 21-23

²² Eropi Jesu paga macarigue, mũata macarigãgue buhegã, Jerusalengue ejabu iipũ.

²³ Ìgu eropa warisubu masũ Jesure õpa arĩ serẽpipũ:

—Opũ, ¿bajamerãgã dihtare peamegue wabonirãre Goãmũ taugucuri erã ìgu pohro waboro dopa? arĩpũ ìgu Jesure.

Ìgu eroparĩcũ Jesu werenigui queoriñere buhegu õpa arĩ werepũ:

²⁴ —Yũ mũare õpa arãa: Bajarã Goãmũ pohroque wadiaquererã wamasisome. Ìgu pohro waburi miri disiporogã ñajaro dopa ãhraa. Eropirã mũa i disiporogãre turaro ñajadiarã iro dopa ta ìgu yare iique. ²⁵ Òpa iigucumi Goãmũ bajarã masare. Ìgu wihi opũ iro dopa ãhrimi. Wihi opũ wahgã, disiporore bihagucumi. Ìgu eropa iicũ disiporogue mũa niguirã disiporo biharisere doterãca. Doterã õpa arĩrãca. “Opũ, disiporore pãgũque guare.” Mũa eroparĩcũ wihi opũpũ yũhrigucumi. “Mũa aridirore masibea yũhũ. Eropigu mũare masibea,” arĩ yũhrigucumi, ²⁶ Ìgu eroparĩcũ mũa yũhrirãca. “Mũ mera guã baha, iħribũ. Guã

ya maca buhebu mũhu,” arĩrãca mua. ²⁷ Mua eroparĩcũ ĩgũpũ yũhriɣucumi. “Mua aridirore masibea. Árĩpehrerã mua ñeri iinirã yũ pohro aribiricãque,” arĩɣucumi wihi opũ. ²⁸ Eropi Abrahãre, Isaare, Jacobore, árĩpehrerã Goãmu ya weremuhtanirãre Goãmu ĩgũ opũ árĩrore erã árĩcũ ĩarã, mua disiporogue cóãnirã árĩrã buriɣã orerãca. Eropirã mua turaro bujawererã, mua ɣucũrire cũridihurãca. ²⁹ Irisubure norte majarã, sur majarã, abe mũririro majarã, abe ñajaro majarã Goãmu ĩgũ opũ árĩroguere eja, mesa pohro doarãcoma. ³⁰ Dohpague árĩrã pohro majarã árĩrã irisubure oparã árĩrãcoma. Eropirã dohpaguere “Oparã ãhraa,” arĩrã irisubure pohro majarã árĩrãcoma, arĩpũ Jesu.

Jerusalén majarãre buriɣã mahipũ Jesu

Mt 23.37-39

³¹ Irisubure bajamerãgã fariseo masa Jesu pohrogue ejarã, ĩɣũre wereñorã:

—Herode mũre wejẽdiami. Eropigu ɣajipũ waque mũhu, arĩñorã erã ĩɣũre.

³² Erã eroparĩcũ Jesupũ yũhripũ:

—Herode ɣuyaricũgũ ãhrimi ĩgũ. Őpa arĩ wereque ĩɣũre: “Jesu watẽare cóãgũ iimi. Eropigu dorecũrãre ãarã iigu iimi. Irire dohpagãre, ñamigã sãre iigucumi. Eropigu ñamigã core mohmetugucumi,” arĩ wereque Herodere.

³³ Eropigu dohpagãre, ñamigãre, ñamigã core sãre Jerusalengue curigu wagũra. Ero yũre Goãmu yare weremuhtagũre wejẽrãcoma masa. Goãmu yare weremuhtagũre erã wejẽbupũre

Jerusaléngue árĩro gahmea. Eropigũ yũre i maca ta dujaro gahmea.

³⁴ “Mũa Jerusalén majarã, mũa acawererã mũra Goãmũ ya weremuhtanirãre wejẽmurinirã árĩma. Eropirã Goãmũ obeonirãre utã mera deamurininã árĩma. Cãreña bũro igo porãre igo quẽdupuri mera igo coã oyaro dopa ta bajasuburi opadiaribũ mũare. Mũapũ irire yũre ne gamebiribũ. ³⁵ Dohpaguere mũa árĩri maca cóãra maca árĩroca. Diaye arĩgu tĩaa mũare. Pũhrũ dujarigũca daja yũhũ. Eropa yũ dujaricũ ĩarã mũa yũre Goãmũ turari mera arĩgu “Õaro ariporo,” arĩrãca. Yũre mũa irire arĩboro core dipaturi yũre ĩasome mũa, arĩpũ Jesu.

14

Dorecũgũre õagu ĩipũ Jesu

¹ Gajinũ erã soorinũ Sabadonũ árĩcũ fariseo masa oparã mera majagu ya wihigue Jesu bagũ wapũ. Iri wihi árĩrã ĩgũre ĩhanũrusiañorã.

² Eropigũ ñigagu bijigu ĩgu pohrogue ejarũ.

³ Eropigũ Jesu judio masare buherãre, fariseo masa sãre serẽpipũ:

—¿Mari soorĩnũre dorecũgũre õagu iidoreri Goãmũ yare erã gojarapũ? arĩpũ Jesu.

⁴ ĩgu eropa arĩ serẽpiquerecũ ta erã yũhribiriñorã. Erã yũhribiricũ ĩagu Jesu ñigagu bijigure õagu ĩipũ. Tuhajanugu, “Waque,” arĩpũ ĩgũre. ⁵ Eropa ĩtuhagu erãre serẽpipũ daja:

—¿Mũa yagu burrore o mũa yagu wecũre gobegue yuhridijadigure mata aĩ wiubeari mũa mari soorinũ árĩquerecũ? arĩpũ Jesu.

⁶ Īḡu eropa arīquerecũ ta erã ĩḡu serēpirire yuħrimasibiriñorã daja.

Mojoto dirirogue sihubeonirãre werepũ Jesu

⁷ Fariseo masu ya wihi árĩḡu iri wihi majagũ ĩḡu sihubeonirã oparã doarire erã beyemũhtacũ ĩapũ Jesu. Eropa ĩatuha ire werepũ árĩpehrerãre:

⁸ —Mojoto diriri bosenu árĩcũ ĩḡu mũare sihubeocũ, ĩḡu ya wihigue eja oparã doarire beye doabiricãque. Mũa tauro ḡuhyadiarãre sihuboñumi iri wihi opũ. ⁹ Īḡu eropa iicũ mũa oparã doarire doacũ “Oã ḡuhyadiarãre mũa doarire oque,” mũare arĩbocumi wihi opũ. Īḡu eroparĩcũ mũa ḡuhyasiuro dujarãca. Eropirã bu árĩrã doarire doarã warãca. ¹⁰ Eropirã wihi opũ mũare sihubeocũ, bu árĩrã doarire doamũhtaque. Mũa eropa iicũ wihi opũ mũare oparã doaripũre “Doarã arique,” arĩḡucumi ĩḡu mũare. Mũa eropa wacũ gajirã ĩḡu sihubeonirãpũ mũare umupeori mera ĩarãcoma. ¹¹ Yujungũ ĩḡu basi “Opũ ãhraa,” arĩ pepigũ bu árĩḡu arĩḡucumi. Eropigũ gajigũ “Bu árĩḡu ãhraa,” arĩ pepigũ, gajirãre tarinũgadiabigũ opũ arĩḡucumi, arĩpũ Jesu erãre.

¹² Eropa arĩtuha Jesu wihi opũre werepũ:

—Mũhũ bosenu iigũ mũ pohro árĩrãre, mũ pagũ porãre, mũ acawererãre, doberi oparãre sihubiricãque. Mũhũ erãre sihucũ mũre erã sã sihu gamerãcoma daja. Eropa sihu gamerã mũre erã wajamorire wajayerãcoma. ¹³ Mũhũ bosenu

moagu mojomorocurãre, curimasibirãre, yujupũ guburu poyanirãre, cuiuri ihajabirãre sihubeoque. ¹⁴ Mũ eropa iicũ ãagu Goãmu mũre ãaro iigũcumi. Erãpu mũre erã sihura wajamorire wajayemasibeama. Eropigu ãarã sãrinirã erã masa mũriarisubu arĩcũ Goãmũpu mũre wajayegũcumi, arĩpu Jesu wihi opũre.

Wuari bosenu iira queorire werepu Jesu

¹⁵ Ñgu eroparĩcũ peegu gajigu bari mesa pohro doadigu Jesure werepu:

—Goãmu ñgu opu arĩro ñgu bari mesa pohro doarã turaro mucubirirã arĩrãcoma, arĩpu ñgu Jesure.

¹⁶ Ñgu eroparĩcũ Jesu i queorire werepu ñgure:

—Wuari bosenu iigu bajarã masare sihubeopũ. ¹⁷ Ñgu sihubeora puhru bosenu arĩrinũ gohra mohme coregure ñgu sihubeonirãre weredoregu obeopũ. “Ma, arĩpehrerire bosenu maja arĩburire amutuhama. Eropigu mũare sihubeomi,” arĩ weredorepu mohme coregure. ¹⁸ Mohme coregu ñgu eropa arĩ werequerecũ ta, ñgu sihunirãpu “Wamasibirica,” arĩnorã erã. Ñgu sihumũhtadigu ãpa arĩ werepu mohme coregure. “Dohparagã yebare asũabu. Eropigu iri yebare ãagu wabu iiaa. Eropigu wamasibirica. Umupeoque yũre. Yũre masiya mara, arĩque,” arĩpu ñgu sihumũhtadigupu mohme coregure. ¹⁹ Gajigupu ãpa arĩpu:

“Wecũare pe mojtocũ majarã dohparagã ta asũabu. Eropigu wecũare queo ãagu wabu iiaa. Eropigu wasome. Yũre wamasiya

mara,” arĩpũ ĩgũ sã. ²⁰ Gajigũpũ õpa arĩpũ: “Yũhũ dohpagã mojoto dihriabũ. Eropigũ iri bosenũre wamasibirica,” arĩpũ ĩgũ mohme coregũre. ²¹ ĩgũ eroparĩcũ mohme coregũpũ dujaa wa, ĩgũ opũre erã arĩrare werepehorũ. ĩgũ eropa arĩ werecũ ĩgũ opũ turaro gua, õpa arĩpũ mohme coregũre. “Yojarõ mera maca árĩri marigue, mojomorocũrã erã árĩri marigue waque. Eropigũ mojomorocũrãre, curimasibirãre, cuiiri ĩhajabirãre, poyari masare yojaro mera aĩgãrique erãre,” arĩpũ opũ. ²² Pũhrũ mohme coregũ werepũ ĩgũ opũre: “Opũ, mũ dorediro dopa ta masare sihuabũ. Yũ eropa sihuquerecũ ta gajirã sã iri taribure sihajarãcoma,” arĩpũ mohme coregũ. ²³ ĩgũ eroparĩcũ opũ ĩgũre dorepũ: “Campogue waque. Ero paga marigue, mũta marigãgue árĩrãre yaha wihigue aridoreque yaha wihi õaro ʋjũturimaja õaro. ²⁴ Diaye arĩgũ iiaa mũre. Oã yũ sihumũhtanirã yũ barire ne merogã basome,” arĩpũ opũ, arĩ werepũ Jesu.

Jesu mera wacũ diasã ãhraa

²⁵ Irisubure bajarã masa Jesu mera wañorã. Eropigũ Jesu erãre maji ĩha werepũ:

²⁶ —Yujugũ yũ buhegũ árĩdiagũ gajirã tauro yũpũre mahiro gahmea. ĩgũ pagure, ĩgũ pagore, ĩgũ marapore, ĩgũ porãre, ĩgũ pagũ porãre ĩgũ basire ĩgũ mahiro tauro yũpũre mahiro gahmea. ²⁷ Yujugũ yũ buhegũ árĩdiagũ yahare eropa iiniguigũ arĩgũcumĩ. Eropigũ ĩgũ yahagũ ĩgũ árĩri dipuwaja ñero tariqueregũ ta yũre pihrisome. Eropã ñero taridiabigũ yũ

buhegu árĩmasisome. ²⁸ Ire masiyuro gahmea mũare. Ōpa āhraa iri: Wihi iigu ĩgu umari wihi ĩgu iiboro core wihi wajacuburire queomũhtanimi. Eropa iigu ĩgu wihire pehoborore masimi ĩgu. ²⁹ Wajacuburire queobigu iri wihire iipehobiribocumi. Eropirã ĩgure ĩarã wereyabocoma. ³⁰ “Thĩ ĩgu wihire iigu bocatĩubirañumi,” arĩ wereyabocoma. ³¹ Opũ sã gajigu opũ yarã mera erã gamewejẽboro core, ĩgu yarã surarare ĩgu gamewejẽdoreboro core, ĩgu yarã surarare queogucumi. “¿Yũhũ diez mil surara mera gajigu veinte mil surara opagũ mera gamewejẽgu wagũ bocatĩubocuri?” arĩ pepigu queogucumi ĩgu. ³² Eropa queogu “Bocatĩusome,” arĩgu, gajigu opũ ĩgu surara mera gamewejẽgu arigu yoarogue ĩgu aricũ ta, “Bocatĩusome,” arĩgũpũ “Gamewejẽbiricãrã,” arĩdoregu obeobocumi ĩgu pohro majagure. ³³ Eropirã yũ buherã arĩdiarã mũa iiburire mũare masiyuro gahmea. Eropirã mũa gamerire duhudiabirã yũ buherã árĩmasibea mũa, arĩ werepũ Jesu.

*Goãmũ yare iiniguuro gahmea, arĩ werepũ Jesu
Mt 5.13; Mr 9.50*

³⁴ Eropigu erãre werenemopũ:

—Moa õaro acari āhraa. Iri moa ñeri wacũ dipaturi õari iimasiya mara. ³⁵ Iri moa mera duhpimaja masiya mara. Iri Eropa arĩcũ iri moare cóãro gahmea. Eropirã mũa Goãmũ yare iiniguibirã ne duhpimorã arĩbeaa. Ire õaro peeque mũa, arĩpũ Jesu.

15

Oveja dederedigure bocara queorire werepũ Jesu

Mt 18.10-14

¹ Eropa gajinũ bajarã wajasea corerã gajirã “Ñerã ãhrima,” erã arĩrã mera Jesure peerã ariñorã. ² Erã eropa iicũ ïarã fariseo masa judio masare buherã sã Jesure ïhaturirã õpa arĩñorã erã basi:

—Ihĩ ñerã mera wapicumi. Eropigũ erã mera bahami, arĩ wereniguĩñorã erã erã basi.

³ Erã eropa arĩ wereniguicũ Jesu i queori mera õpa arĩ buhepũ erãre:

⁴ —¿Cien oveja opũ yujungũ oveja dederea wacũ ïagũ dohpa iigũcuri ïgũ? Õpa iigũcumi. ïgũ noventa y nueve ovejare erã bari campogue api, dederedigure amagũ wagũcumi. Ovejare bocagũgue dujarigũcumi. ⁵ ïgũre bocagũ mucubirigũcumi. Eropigũ ïgũre ïgũ weca coãpeo ⁶ ïgũ ya wihigue aĩ dujaa wagũcumi. Aĩ dujaja, ïgũ pohro árĩrãre, ïgũ acawererãre sihu gameneogũcumi. “Yũ oveja dederedigure bocabũ. Eropirã yũ mera mucubirique,” arĩgũcumi ïgũ erãre. ⁷ Oveja dederedigure ïgũ bocadiro dopa ta õpa arĩgũ iiaa mũare. Yujungũ ñerire iigũ ïgũ ñerire bũjawerecũ õaripũre gohrotocũ ïarã Goãmũ pohro árĩrã bũrigã mucubirima. Gajirãpũ bajarã masa õpa arĩ pepima: “Ñero iibeaa yũpũ. Eropiro yũ ñeri bũjawereburi mara,” arĩ pepirima. Erã eropa arĩ pepicũ ïarã mũmaro majarã Goãmũ pohro árĩrã mucubiribeama, arĩpũ Jesu.

Niyeruse dedererare bocara queorire werepũ Jesu

⁸ Eropa arĩtuha gaji queori mera werenemopũ:

—¿Diez niyeruseri waja pagariseri opago yujuse dederecũ duhpibocuri igo mũa pepicũ? Õpa iigocumo igo. Sihãgodirure sihãgo, wihire oha, õaro amapehogocumo. Irisere bocagogue duhugocumo. ⁹ Irisere bocatuha, igo pohro árĩrãre, igo acawererãre sihupehogocumo. “Niyeruse yahase dederasere bocabũ. Eropirã yũ mera mucubirique,” arĩgocumo igo. ¹⁰ Diaye arĩgũ iiaa mũare. Eropa ta yujugũ ñerire iigũ ãgũ ñerire bujawerecũ õarire gohrotocũ Goãmũ yarã anyuapũ burigã mucubirirãcoma. ãgũ dederebodigũ dederebeami pare. Eropirã turaro mucubirirãcoma, arĩpũ Jesu.

Magũ dederedigũ pagũ pohro dujajara queorire werepũ Jesu

¹¹ Eropa arĩtuha Jesu gaji queori mera werepũ daja:

—Bugũ porã perã árĩñorã. ¹² Duhyagupũ õpa arĩpũ ãgũ pagure: “Ahũ, mũ sĩrira pũhrũ yũre mũ oburire yũre opurumujuque,” arĩpũ ãgũ ãgũ pagure. ãgũ eroparĩcũ erã pagũ perãgue ta ãgũ porãre guerepũ ãgũ oparare. ¹³ Bajamenurigã pũhrũ duhyagupũ ãgũ ya árĩpehrerire aĩ, yoarogue gaji yebague waha wapũ. Ero eja ãgũ ya niyerure iisiripehocãpũ. ¹⁴ ãgũ iisiripehora pũhrũ iri yebare ne bari marinugayoro. Eropigũ oaboapũ. ¹⁵ Eropigũ iri yeba maja mohmerire

amaru. Igu mohmerire bocacũ igu opu yesea coregu acupu igure. ¹⁶ Eropigu igu yeseare ejo, erã barire badiaripu igu sã. Igu eropa badiaquerecũ ta ero majarã igure barire obiriñorã. ¹⁷ Eropi igure ero guñari ariyoro pare. “Yu pagure mohme corerãpu pagari barire opacoma. Erã ba dũhari sã pagari árĩca. Erã õaro árĩrisubu yupu ohõ árĩgu oaboagu iiaa. ¹⁸ Dohparagã yu pagu pohro dujagura. Yu pagu pohrogue ejagu õpa arĩgura igure: ‘Ahũ, Goãmure ñero iiabu. Mu sãre ñero iiaa. ¹⁹ Ñegu ãhraa. Eropigu mu magu diaye dopa ãabita yure pare. Mure mohme corerã dopa ta ãaque yure,’ arĩgura yu pagure,” arĩ pepipu igu. ²⁰ Eropa arĩ pepigu wahgãnugaja, igu pagu pohrogue dujaa waru. Erogue igu ejadigu igu dujaricũ igu pagupu igure yoarogue igu árĩcũ ta igu magure ãha masipu.

“Igu eropa eracũ ãagu igu magure mojomoro ãapu. Mojomoro ãagu igure oma bocatĩri pabua, igu wayuporãre mimipu igu pagu igu magure. ²¹ “Ahũ, Goãmure ñero iiabu. Mu sãre ñero iiaa. Ñegu ãhraa yuhu. Eropigu mu magu diaye dopa ãabita yure pare,” arĩpu igu igu pagure. ²² Igu eroparĩcũ peequeregu ta igu pagupu mohme corerãre sihupu. “Yojaro, õariñe suhrĩrore aĩgãrique. Eropirã yu magure sãque. Sãtuha igu mojtore sãri berore sã, igu guburire zapature sãque. ²³ Sãtuha diicugu wecure wejẽque. Bosenu iirã. ²⁴ Ihĩ yu magu sirigu dopa ta waha wami. Eropa waqueregu ta dohpaguere ojocarimi igu. Dederedigu dopa

árīdigure dohpaguere bocabu. Eropirā bosenu iirā,” arīpu īgu pagu. Īgu eropa arīra pūhru bosenu iinugañorā erā.

²⁵ “Irisubure īgu tīguru pohegue arīpu. Pohegue árīdigu dujarigu wihi pohro eragu, erā bayarire peepu īgu. ²⁶ Peegu yujugu mohme coregure sihubeo īgure serēpipu īgu: “¿Dohpa iirā bayarā iiri?” arīpu īgu mohme coregure. ²⁷ “Mu pagu magu dujarami. Īgu ōagu dujaracū mu pagu diicugure wecure wejēdoreami,” arī yūhripu mohme coregu. ²⁸ Īgu eropa arī werēcū īgu tīguru būrigā guagu wihigue ñajabiripu. Īgu eropa ñajabiricū ĩagu īgu pagu wiriri, “Ñajarique,” arī turaro sihuripu īgu magure. ²⁹ “Peeque, ah. Yūhu yoari boje mure mohme coregu dopa ta itamurabu. Eropigu mu dorerire ne yujusubu tarinugabirimurabu. Yūhu mure mohme corequerecū ta yūpare ne obirabu mahu. Ne yujugu waibugure obeaa mahu yure yu mera majarā mera yu bosenu iicū. ³⁰ Eropigu ihī mu maguru ñerā nome mera mu yare iisiripehodigu arīmi. Irire iisiripehotuha, īgu wihigue īgu dujaracū diicugu wecure wejēabu mahu īgu babure,” arīpu īgu tīgu īgu pagure. ³¹ “Mahgu, mahu yu mera arīpehrerinarī āhraa. Eropiro arīpehreri yaha mu ya dihta āhraa. ³² Mu pagu maguru sīridigu dopa ta wahāmi marire. Eropi īgu dohpaguere ojocarigu āhrimi. Īgu dederedigu dopa ta wahāmi. Īgu eropa wara pūhru dohpaguere īgure bocabu. Eropiro īgu dujaracū mari bosenu ii mucubiricū ōhaa,” arīpu īgu īgu magure, arīpu Jesu erāre iri

queorire weregu.

16

Niyeru dibu coregu queorire Jesu werepu

¹ Eropi i queorire ĩgu buherāre werepu Jesu:

—Doberi opu ya niyerure dibu coregu niyerure ĩgu ōaro dibubiricũ ĩagu gajigupu weresāpu doberi opure. “Īgu mu ya niyerure iisirigu iimi,” arĩ weresāpu ĩgure. ² Īgu eropa weresācũ pee niyeru dibu coregure sihubeopu. Eropigu ĩgu eracũ ĩagu ĩgure opu werepu. “Gajigu mu yaha niyerure iisiririre wereami yure. Eropigu yahare dibugu dohpaguere árísome muhu. Eropigu yahare mu iirare werepeho gojaque. Mure cóāgu iiaa,” arĩpu ĩgu opu ĩgure. ³ Īgu eropa arĩra puhru ōpa arĩ pepipu dibu coregu ĩgu basi: “Yu opu yure cóābu iicumí. Yuhu turabeaa. Eropigu turaro mohmerire bocatĩubeaa. Eropigu gajirāre niyeru serēgu guhyasiutariaro tariguca yuhu. ¿Eropigu dohpa iigucuri yuhu? ⁴ Dohpague tamerare yu iiburire masia yuhu. Ōpa yu iicũ yu mohmeri maricũ erā yu itamurā árĩrācoma. Eropirā erā ya wirigue ñajadorerācoma yure,” arĩ pepipu ĩgu. ⁵ Eropa arĩ pepigu ĩgu árĩpehrerā ĩgu opure wajamonirāre sihubeopu. Sihubeotuha eramuhtagure ōpa arĩ serēpipu ĩgu. “¿Yu opure dipē wajamori muhu?” arĩpu ĩgu. ⁶ Īgu eroparĩcũ wajamogupu yuhripu. “Cien tambore uyure olivo waĩcudigu maja uyure wajamoa ĩgure,” arĩ yuhripu

ĩgu. Ĩgu eropa arĩ werecũ dibugũpũ òpa arĩ werepũ. “Ohõ ãhraa mũ wajamorire gojaturapũ. Doaque. Eropigũ mũ wajamorire deco mera aĩ, deco mera gojatuque,” arĩpũ niyeru dibugũ wajamogũre. ⁷ Eropã arĩtuhaja gajigũ wajamogũre serẽpipũ ĩgu. “¿Mũca dipẽ wajamori?” arĩpũ daja. “Cien aju trigo ajure wajamoca yũhũ,” arĩpũ wajamogũ dibugũre. “Ohõ ãhraa mũ wajamorire gojaturapũ. Mũ wajamorire ochenta goja amuque,” arĩpũ dibugũ. ⁸ Ĩgu eropa òaro gũyamehrecũ ĩagu “Ihĩ gũyamehregũ árcumi,” arĩ pepipũ ĩgu opũ niyeru dibugũre. Inũ majarã Goãmũ gamebirã erã yare gũya amurare erã niyerure erã diburare Goãmũ yarã tauro masicoma erã, arĩpũ Jesu.

⁹ Eropã arĩtuha Jesu werenemopũ:

—Eropigũ mũare arĩgu tiiaa. Mũã oparire, i yeba majare mojomorocũrãre mũã ocũ, erãpũ mũare mahirãcoma. Mũã eropa iicũ mũã opara pehrera pũhrũ mũmũsigue mũã ejacũ erogue mũare òaro mahirãcoma.

¹⁰ “Bu árirã ya mohmerire queoro iirã oparã ya mohmeri sãre queoro iirãca. Bu árirã ya mohmerire queoro iibirã oparã ya sãre queoro iibirãca. ¹¹ Eropirã i yebague mũã oparĩ mera mũã òaro iibirã Goãmũ mũare iidoreri sãre òaro iisome mũã. ¹² Eropirã gajigũ yare mũã òaro iibasabiricũ ĩagu mũã ya áriburire osome mũare.

¹³ “Yujugũ Goãmũpũre guñagu bũrigã gohra niyerupũre guñabeami. Niyerupũre bũrigã guñagu Goãmũpũre guñabeami. Eropigũ niyeru dihtare gamegu árigũ Goãmũpũre mucubiricũ

iibeami. Goãmũ sãre niyeru sãre yujuro mera gametarima masiya mara mũare. Niyerure gametarigũ Goãmũpũre umupeomasibeami, arĩpũ Jesu.

¹⁴ Īgũ eroparĩcũ peerã fariseo masapũ ĩgũre wereyañorã. Erãpũ niyerure gametariñorã. Eropirã wereyañorã. ¹⁵ Erã wereyacũ peegũ Jesu erãre werepũ:

—Masa erã ĩhurore mũa ðaro iiraa. Mũa eropa iicũ, “Õarã diaye ta iirã ãhrima,” arĩrima masa mũare. Goãmũpũ mũa pepirire masimi. Masa “Õatariama,” erã arĩrãre Goãmũpũ gajiropa arĩ pepimi, arĩpũ Jesu.

Goãmũ ĩgũ dorerire, ĩgũ opũ árĩrere werepũ Jesu

¹⁶ Eropa arĩtuhaja ðpa werenemopũ Jesu:

—Ñu waĩyegũ ĩgũ eraboro core Moisere ĩgũ apira doreri mera Goãmũ marire doreami. Goãmũ ya weremũhtanirã mũra erã gojara sã eropa ta árĩribũ marire dorera. Dohpaguepũre Ñu ðari buherire, Goãmũ opũ ĩgũ árĩrere buhemi. Īgũ eropa buhecũ pee masa erã ejatuharo, erã turari mera Goãmũ erã opũ árĩcũ gahmema.

¹⁷ “Goãmũ Moisere ĩgũ apira dorerire erã ĩgũ yare gojara sãre “Iri duhpiburi árĩbeaa,” ne arĩsome. Ëmũsi, yeba sã pehrequerercũ Goãmũ ĩgũ werediro dopa ta iipehogucumi, arĩ werepũ Jesu.

Marapore cóãrere werepũ Jesu

Mt 19.1-12; Mr 10.1-12

¹⁸ Eropa arĩtuhaja ðpa arĩnemopũ Jesu:

—Masu ïgu marapore cóãgu, gajigo mera marapocugu ïgu igo mera ñero iigu iimi. Tuhaja masu gajigu ïgu cóãdigo mera marapocugu ïgu sã igo mera ñero iigu iimi, arïpu Jesu.

Doberi opu, gajigu Lázaro queorire werepu Jesu

¹⁹ Eropa i queori werepu Jesu:

—Yujugu doberi opu árĩñumi. Suhri wacurire sañagu árĩñumi. Eropigu umari nacu òari dihtare bagu, baja opañumi ïgu. ²⁰ Eropigu irisubure gajigu árĩñumi. Ìgu mojomorocugu Lázaro waicugu árĩñumi. Ìgu ïgu dupure baja camicugu árĩñumi. Eropirã gajirãpu ïgure doberi opu ya wihi disiporo aigã apimariñuma. ²¹ Eropigu mojomorocugupu doberi opu ïgu ba duhare gamemariñumi. “Ba duhari mera yapiguca yuhã,” arï pepimariñumi ïgu. Ero oyarisubu diayea ïgu pohro eja ïgu camire neremariñuma. ²² Eropigu mojomorocugu sïria wañumi. Ìgu sïria wacã, Abrahã pohroque paraíso waicuroque anyua ïgure aï mariañuma. Eropigu doberi opu sã ïgu puhru sïria wañumi. Ìgu sïricã ïgure yaañuma. ²³ Eropiro doberi opure peamegue ejagu burigã teboricũñumi. Eropigu peamegue arïgu umusigue arïgure Abrahãre ïhamujuñumi. Lázaro muru sãre ïañumi. ²⁴ Ìatuha ïgu Abrahãre sihubeoñumi. “Ahã, Abrahã, mojomoro ïaque yure. Peamegue yuhã ñero tarigu iica. Yu eropa wacã Lázarore yure obeoque. Eropigu ïgu decore ïgu mujusïru mera yoso, yu nerore deco mera nehopororo. Irire yusuporo ïgu,” arïriñumi doberi

opu muru. ²⁵ Īgu eroparīquerecū Abrahāpu īgure wereñumi: “Mahgu, ojocarigu árīgu árīpehrerire ðarire opabu mahu. Lázaropu umuri nucu ñero tarimi. Dohpaguere mu ñero taricū Īgupu õguere mucubiriri mera árīcāgu iimi. ²⁶ Eropiro mari watope ũhcāri waya āhraa. Eropirā õre árīrā eroguere wamasi-beama. Tuhaja erogue árīrā õre aridiaquererā ta õguere arimasibeama,” arīñumi Abrahā doberi opu murure. ²⁷ Īgu eroparīcū doberi opu õpa arīnemoñumi: “Acaweregū, turaro serēa mure. Lázarore yu pagu ya wihigue obeoque. ²⁸ Yuhu yuju mojoto majarā peherā pagu porācua. Lázaro erāre wereporo. Ōre erā ñero tariroguere aribiricāporo,” arīñumi ĩgu. ²⁹ Īgu eroparīcū Abrahāpu yuhriñumi: “Goāmū dorerire Moise ĩgu apirare, Goāmū weremuhtanirā erā gojarare opama mu pagu porā. Eropirā mu pagu porā irire ta peeporo,” arīñumi Abrahā. ³⁰ Īgu eroparīcū doberi opu yuhriñumi: “Ahū, Abrahā, irire opaquererā ta ðaro peesome. Lázaro sīridigu masadigu erā pohro ĩgu ejacū ĩarā erāpu erā ñero iirire bujawere, ðaripure gohrotorācoma. Eropirā ðarire iirācoma yu pagu porāpu,” arīñumi doberi opu muru. ³¹ Īgu eroparīcū Abrahāpu wereñumi: “Mu pagu porā Moise ĩgu apirapū ĩgu wererare, Goāmū yare weremuhtanirā erā wererare peebirā āhrima. Eropirā Lázaro muru sīridigugue masadigu ĩgu árīquerecū ta erā Goāmū yare peesome,” arīñumi Abrahā, arī werepu Jesu masare.

17

Ñerire iicũ guhya āhraa

Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42

¹ Eropi Jesu werepũ ĩgu buherãre:

—Mũare ñeri iidoreri baja āhraa. Eropirã masa ñerire iima. Iri eropa arĩquerecũ ta masure ñerire iidoregupũ ñetariaro tarigucumi.

² Gajigũre masa ĩgu wunũgũre wũariye utãyere dirisiu, wũariyague ĩgũre cóãcũ ñero wabocumi ĩgu. Eropigũ oãgã mera majarãre ñerire iidoredigũpũ wũariyague erã cóãdigũ tauro ñero tarigucumi. ĩgũre bũrigã dipuwaja moasũgũcumi.

³ Ōaro iique mũa. Mũa acaweregũ ñero ĩgu iicũ ĩarã, “Iibita,” arĩque ĩgũre. Eropirã ĩgu ñero iirire ĩgu bũjawerecũ, õarire gohrotocũ mũapũ ĩgu ñeri iirire cãdijique.

⁴ Eropigũ mũa acaweregũ yujunũ ta siete suburi mũare ĩgu ñero iibocumi. ĩgu eropa iicũ yujyerisubure mũare, “Yũ ñero iirire bũjawerea. Ōarire gohrotogu iiaa,” ĩgu arĩcũ iri nũcu suburi ĩgu ñero iirire cãdijique, arĩpũ Jesu.

Goãmũre umupeorire werepũ Jesu

⁵ Eropi Jesu buherã ĩgũre õpa arĩñorã:

—Goãmũre guare õaro umupeonemocũ iique, arĩñorã Jesure.

⁶ Erã eroparĩcũ Jesu yũhripũ:

—“Goãmũre diaye ta iigu āhrimi,” mũa arĩ umupeorã miriyegã mostazaye pẽgã mũa umupeoquererã irigũ sicómoro waĩcũdigũre õpa iimasia: “Irigũ yucũgu irigũ basi tara duhagãporo. Wũariyague yuriñajaporo,”

arĩmasia mũa. Mũa eroparĩcũ irigu yucugurũ mũa dorero dopa ta waroca, arĩpũ Jesu.

Mohme coregũ ãgũ mohmerire werepũ Jesu

⁷ Pũhrũ i werenigui queoriñere werepũ Jesu:

—Mũare mohme coregũ poheguere tãra, mohmemi. ãgũ ovejare ãhadibumi. ¿ãgũ eropa mohme ãgũ dujaracũ ãarã dohpa arĩbocuri mũa ãgũre? “Yojaro arique. Mũ bari ohõ ãhraa,” ¿arĩbocuri mũa? ⁸ Eropa arĩbeaa mũa. ãgũre õpa arãa mũa: “Yũ baburire iique. Eropigũ yũ baha ihricũ yũre coreque. Yũ pũhrũ mũa sã baha ihrique,” arãa mũa mohme coregũre. ⁹ Mohme coregũ ãgũ mũa mohmedorerire ãgũ iicũ ãgũre “Õhaa,” arĩbeaa mũa. ãgũre mũa dorero dihtare iigũ iicumĩ ãgũ. ¹⁰ Mũa sã ãgũ iro dopa ta ãhraa. Goãmũ ãgũ dorediro dopa ta iipehorã õpa arĩ pepique mũa. “Gũa mohme corerã dihta ãhraa. Gũare ãgũ dorero dihtare iiabũ gũa,” arĩ pepique mũa, arĩpũ Jesu ãgũ buherãre.

Diez gohra cami boarãre õarã iipũ Jesu

¹¹ Gajinũ Jerusalengue Jesu wagũ iipũ. Eropa wagũ Samaria yeba, Galilea yeba deco tarigãpũ.

¹²⁻¹³ Gaji macague wari mague ãgũ curicũ diez cami boarãpũ ãgũre bocatĩriñorã. Eropirã yoañarirogue niguirã ta piyuñorã:

—Jesu, opũ, gũare mojomoro ãaque, arĩñorã.

¹⁴ Erã eroparĩcũ erãre ãha, werepũ Jesu:

—Pahire mũa dũpũrre õaro warare ãhmurã waque, arĩpũ erãre.

ãgũ eropa arĩra pũhrũ erã warisubu erã dũpũ õarã wañorã. ¹⁵ Eropigũ yujugũ erã mera

majagu ĩgu dũru ðari dũru wacũ ĩagu, Jesu pohrogue maji dujariripu. Eropa dujarigu turaro mera Goãmure umupeoru. “Goãmũ turagu, ðagu ãhrimi,” arĩ umupeoru ĩgu. ¹⁶ Eropa arĩgu ĩgu Jesu guburi pohro mereja “Õhaa,” arĩpu. ĩguru Samaria majagu arĩpu. ¹⁷ ĩgu Eropa iira puhru Jesu ðpa arĩ werepu:

—Diez ãhrama masa ðarã wanirã. ¿Gajirã nueve dũhyarãpu nohogue arĩcuri erã? ¹⁸ Ihĩ gaji yeba majagu dihta Goãmure “Õhaa,” arĩgu dujarami. ¿Duhpirã gajirãpu aribirari? arĩpu Jesu.

¹⁹ Eropa arĩtuha Jesu merejadigure arĩpu.

—Wahgãnugaque. Waque. Mu Goãmure umupeogu ðagu wahabu mũhu, arĩpu Jesu ĩgure.

Goãmũ ĩgu opu arĩborore werepu Jesu

Mt 24.23-28, 36-41

²⁰ Irisubure bajamerãgã fariseo masa Jesure serẽpiñorã:

—¿Dohpãrĩcũ Goãmũ opu arĩnugagucuri? arĩ serẽpiñorã erã.

Erã eroparĩcũ Jesu yũhripu:

—Goãmũ ĩgu opu arĩnugacũ mua ĩhamasibaaa. ²¹ “Goãmũ ĩgu opu arĩri ohõ ãhraa,” arĩmasibaaa. “Sohõgue ãhraa,” arĩmasibaaa. Goãmũ ĩgu opu arĩri masa erã pepirigue ãhraa, arĩpu Jesu fariseo masare.

²² Eropa arĩtuha Jesu ĩgu buherãre ðpa arĩ werepu:

—Puhru yũhu masu Goãmũ ĩgu obeodigu yu i yebague dujariburire bũrigã gamerãca

mua. “Ígure yujunū gohra mari ĩacũ õaboaya,” arĩ quererã ta yũre ĩanisome mua. Eropa mua gamequerecũ ta irisubure arisome yũhũ. ²³ Gajirã mũare õpa arĩrãcoma. “Ígure ĩaque. Ígũ Cristo åhrimi. Sihĩre ĩaque. Cristo åhrimi,” arĩrãcoma mũare. Erã eropa arĩquerecũ ta erãre peebiricãque. ²⁴ Bupu mũmarore guñaña mariro miaro dopa ta guñaña mariro arigũca yũhũ masũ Goãmũ ĩgũ obeodigũ dujarigũ. ²⁵ Ire yũ iiboro core yũhũ turaro ñero tarigũca. Eropirã yũre dohpague majarã gamesome. ²⁶ Noé ĩgũ árĩrasubu majarã erã árĩmũridiro dopa ta yũhũ masũ Goãmũ ĩgũ obeodigũ yũ dujariboro coregã eropa ta árĩrãcoma masa. ²⁷ Noé ĩgũ árĩrasubure árĩpehrerã masa eropa baha, ihri iĩnuma. Eropirã mojoto dirimũriĩnuma. Noé wũadiru dohodirugue ĩgũ ñajaboro core Goãmũ erãre ĩgũ miupehoboro core iri árĩpehrerire masa mũraro ta iiniguicãmũriñorã. Eropa árĩroca yũ dujaricũ sãre. ²⁸ Lote ĩgũ árĩrasubu majarã sã erã árĩdiro dopa ta yũ dujaricũ árĩrãcoma masa. Lote ĩgũ árĩrasubure masa baha, ihri, asũ, dua, ote, wirire iĩnuma. ²⁹ Erã eropa iirisubu ĩgũ ya macare Sodoma waĩcũri maca Lote ĩgũ waranũ mũmaro maja peame ũjũ dijari erãre wejẽpehocãyoro. ³⁰ Yũhũ masũ Goãmũ ĩgũ obeodigũ yũhũ guñaña mariro yũ dujaricũ eropa ta waroca irisubure.

³¹ “Irisubure yujugũ ĩgũ ya wihi weca maja pũgũge árĩgũ wihi pohecague ĩgũ yare aĩgũ ñajabiricãporo pobero mera duhriboro dopa. Eropigũ pohegue árĩgũ sã irisubure ĩgũ ya

wihigue piharibiricãporo. ³² Lote marapo igo warare guñaque. ³³ Īgu ya árĩburi dihtare yujugu guñagu peamegue wagucumi ĩgu. Yaha árĩburipure yujugu guñagu árĩpehrerinuri Goãmũ mera õaro árĩgucumi, arĩpu Jesu.

³⁴ “Yũhũ mũare werea. Irisubure yure umupeorãre beye gameneodoregũca. Eropigu eropa wari ñamire yuju camare perã carĩcũ yujugure yure umupeogure aĩrãcoma yũ mera árĩbure. Gajigu yure umupeobigu ero dujagucumi. ³⁵ Eropa ta nome perã erã ya ojodũcare erã biucũ yujugore aĩrãcoma. Yujugo ero dujagocumo. ³⁶ Eropigu perã poheguere mohmerã árĩcũ yujugure aĩrãcoma. Yujugu ero dujagucumi, arĩpu Jesu.

³⁷ Īgu eroparĩcũ ĩgu buherãpu serẽpiñorã.

—¿Nohogue eropa warocuri? arĩ serẽpiñorã erã.

Erã eroparĩcũ Jesu yũhripũ:

—Masa erã ñeri erã iiniguirogue, erogue Goãmũ erãre erã ñeri dipuwaja moagucumi, arĩpu Jesu.

18

Wapeweyo igo dipuwaja moadorera queorire werepu Jesu

¹ Eropi Jesu erãre Goãmũre serẽburire weregu õpa arĩpu:

—Mũa Goãmũre serẽrã coreque ĩgu yũhriborore. Yoari boje corequererã ta bujawerebiricãque. Īgure serẽrã duhubita, arĩpu Jesu.

² Īḡu eropa arīrare buhebu i queori mera werepū erāre:

—Gaji macague masare dipuwaja moadoreḡu árīpū. Īḡu Goāmure umupeobiripū. Eropiḡu masa sāre umupeobiripū. ³ Eropigo wapeweyo sã erogue árīpo. Igo ĩḡu pohrogue dūraro curigo ōpa arīpo: “Yure ĩhaturigure dipuwaja moadoreque mūhū. Yure arī cāhmotaque,” arī serēniguicāpo igo ĩḡure. ⁴ Igo eroparīcū ĩḡu bajasuburi “Iisome yūhū,” arīripū igore. Īḡu eropa arīquerecū ta igo bajasuburi ĩḡure eropa serēniguicāgo garibotariaro iipo. Igo garibocū ĩaḡu ōpa arīpū ĩḡu basi. “Yūhū Goāmure masa sāre umupeobeaa. ⁵ Yū eropa umupeobiḡu arīquerecū ta igopū yure garibotariāmo. Yure eropa garibogo yure gariboreacū iicummo yure. Igo eropa arī weresāniguicū igore ĩhaturigure dipuwaja moadoreḡura,” arīpū dipuwaja moadoreḡu, arīpū Jesu.

⁶ Eropa arīḡu Jesu erāre werenemopū:

—Eropa arīpū ĩḡu ñeḡu dipuwaja moadoreḡu. Īḡu eropa arīrare guñaque mūa. ⁷ Īḡu tauro Goāmupū ĩḡu yarāre umuri nūcu ĩḡure serērāre itamugūcumī. ⁸ Mūare arīḡu tīiaa. Goāmū erāre mata iigūcumī erā serērare. ¿Īḡu eropa yūhrigū ĩḡu árīcū ta yūhū masū Goāmū ĩḡu obeodigū i yebague dujarigū, Goāmure umupeorāre ĩḡure serērāre bocagūcuri yūhū? arīpū Jesu.

Perā Goāmū mera erā wereniguira queorire werepū Jesu

⁹ Eropi gaji queori mera werepũ Jesu. “Guapũ ðarã ãhraa. Gajirãpũ ñero iirã ãhrima,” arĩ pepirãre i queori mera ðpa arĩ werepũ:

¹⁰ —Goãmũ ya wihigue perã ɯma Goãmũ mera wereniguirã wañorã. Yujugũ fariseo masũ árĩpũ. Gajigũ wajasea coregũ árĩpũ. ¹¹ Eropigũ fariseo masupũ nuɟaja, ðpa arĩ serẽ niguirũ Goãmũre: “Yũhũ ɟya yajaricugũ, diaye iibigũ, nome mera ñero iigũ árĩbeaa. Gajirã iro dopa árĩbeaa. Ihĩ wajasea coregũ iro dopa ñegũ árĩbeaa. Eropigũ mũre Goãmũre ðhaa, arãa. ¹² Yũhũ semanari nuɟu mũ ya árĩburire iigũ pesubu ba duhua. Eropigũ diez niyuserire wajatagũ yujuse mũre ohoa,” arĩpũ fariseo masũ Goãmũre. ¹³ Eropigũ wajasea coregupũ yoarogue niguirũ muhri siunugaja, ïgũ ñerire bujawere, ɯmarogue ïabiripũ. ïgũ ñerire bujaweredigũ árĩgũ ïgũ coretibi pa, wereniguirũ Goãmũre: “Goãmũ, yũhũ ñegũ ãhraa. Eropigũ mũhũ yũre mojomoro ïaque,” arĩpũ ïgũ Goãmũre. ¹⁴ Eropigũ mũare arĩgũ iiaa. Ihĩ wajasea coregupũ ïgũ wihigue ïgũ dujagũ ïgũ ñerire Goãmũ mera cóãdigũ dujapũ. Gajigũ fariseo masũ ïgũ ñerire cóãdigũ árĩbiripũ. “Yũhũ ðagũ ãhraa,” arĩgũ Goãmũ ïgũ ïacũ ñegũ árĩmi. “Yũhũ ñegũ ãhraa. Eropigũ yũ ñerire bujawerea,” arĩɟupũre Goãmũ ðagũ iigũcumĩ ïɟure, arĩpũ Jesu.

Majirãgã ya árĩburire Goãmũre serẽbasapũ Jesu

Mt 19.13-15; Mr 10.13-16

15 Eropi masa erã porã majirãgãre Jesure mohmepiñadoremorã ïgũ pohrogue aĩ erariñorã. Erã eropiicũ ïarã Jesu buherã erãgãre aĩrarãre turiñorã. 16 Erã eropa turicũ ïagũ Jesu majirãgãre sihubeopũ ïgũ pohrogue. Sihubeo õpa arĩpũ ïgũ ïgũ buherãre:

—Majirãgã yũ pohrogue ariporo. “Waque,” arĩbita erãgãre. Erãgã Goãmũre erã opũ iro dopa pepima. Eropirã Goãmũ ïgũ opũ árĩroguere oãgã iro dopa pepirã ãhrima eroguerẽ. 17 Diaye arĩgũ iiaa mũare. Oãgã Goãmũre erã gamediro dopa ta mũa Goãmũre gamebirã ïgũ pohrogue wasome mũa. Mũa wabiricũ mũa opũ árĩsome ïgũ, arĩpũ Jesu.

Doberi opagũ Jesu mera wereniguipũ

Mt 19.16-30; Mr 10.17-31

18 ïgũ eropa arĩra pũhrũ judio masa oparã mera majagũ Jesure serẽpi erapũ.

—Ne õagũ, buhegũ ãhraa mũhũ. ¿Yũ árĩpehrerinũri Goãmũ mera árĩdiagũ dohpa iigũcuri yũhũ? arĩpũ ïgũ.

19 ïgũ eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ:

—¿Dohpa arĩronore yũre “Õagũ,” arĩ piyuri mũhũ? Goãmũ dihta õagũ ãhrimi. 20 I Goãmũ dorerire masia mũhũ. “Gajigũ marapo mera árĩbiricãque. Masare wejẽbiricãque. Yajabiricãque. Gũyabiricãque. Mũ pagũ sũmarãre umupeoque,” arĩ doremi Goãmũ. Eropigũ irire iique mũhũ, arĩpũ Jesu.

21 ïgũ eroparĩcũ ïgũ Jesure yũhrĩpũ:

—Iri árĩpehrerire majigũgãgue ta iibu yũhũ, arĩpũ ïgũ.

22 Īḡu eroparīcũ peegũ Jesu ĩḡure õpa arĩ werepũ:

—Yujuñe dihta dũhyaa mũre mũ iiboro. Árĩpehreri mũ yare duagũ waque. Eropa iĩḡu árĩpehreri niyeru mũ wajatarire mojomorocũrãre oque. Mũ eropa iicũ wũaro mũ ya õari mũhũ opaburire Ʃmaroguere Goãmũ pohroguere árĩroca. Eropa iituha yũ mera majagũ árĩbu arique, arĩpũ Jesu ĩḡure.

23 Īḡu eroparīcũ peegũ ĩḡupũ baja doberi opagũ árĩḡũ irire mojomorocũrãre odiabigũ, turaro bujawere waha wapũ. 24 Īḡu eropa bujawerecũ ĩagũ Jesu õpa arĩ werepũ gajirãre:

—Doberi oparãre Goãmũ ĩḡu opũ árĩroguere erã wacũ diasataria. 25 Camello waĩcũḡũ waibũḡupũ ĩḡupũ awiru gobegãḡue ĩḡu ñajacũ masiya mara ĩḡure. Eropa ta doberi opagũ Goãmũ mera õaro árĩḡũ ĩḡu opũ árĩroguere wacũ diasataria, arĩpũ Jesu.

26 Īḡu eroparīcũ ĩḡure peerã õpa arĩñorã:

—Cue. Mũ arĩro dopa ta diaye árĩcũ, ne yujugũ masũre Goãmũ taubiribocumi ĩḡu pohro waborore, arĩñorã erã Jesure.

27 Erã eroparīcũ Jesu yũhripũ:

—Masa erã bocatũuro erã õaro iira mera Goãmũ pohroḡue wamasibeama. Goãmũpũ masare peameḡue wabonirãre taumasimi. Īḡu árĩpehrerire õaro iimasipehocãmi, arĩpũ Jesu erãre.

28 Īḡu eroparīcũ Pedro ĩḡure õpa arĩpũ:

—Peenique. Gũa árĩpehreri gũa yare apicãbũ mũ mera warã, arĩpũ ĩḡu Jesure.

29 Īḡu eroparīcũ Jesu ōpa arīpũ:

—Diaye mũare arīḡu iiaa. Árīpehrerã mũa Goãmũ yare iimorã mũa wirire, mũa marasã nomere, mũa pagũ porãre, mũa pagũ sumarãre, mũa porãre mũa apinirã mũa wũaro wajatarãca dohpaguere. ³⁰ Mũa apidiro tauro wajatarãca. Eropirã mũa sīrira pũhrũ árīpehrerĩnũri Goãmũ mera árĩrãca mũa, arīpũ Jesu erãre.

Dipaturi Jesu ĩḡu sīriburiñere ĩḡu masa mũriaburiñere wererũ

Mt 20.17-19; Mr 10.32-34

³¹ Eropi doce ĩḡu buherã dihtare aĩḡã erãre wererũ:

—Peeque yũre. Dohpaguere mari Jerusalẽgue warã iiaa. Eroque yũre Goãmũ ĩḡu obeodĩḡure Goãmũ ya weremũhtanirã iribojegue erã werediro dopa ta eropa waroca yũre. ³² Ero masa yũre ñeha, judio masa árĩbirãre orãcoma yũre. Yũre erã ora pũhrũ erã yũre wereya, ñero arĩ, disico ehosũrãcoma. ³³ Eropirã yũre tãratuhaja wejẽrãcoma yũre. Eropĩḡu yũ sīrira pũhrũ uñrenũ waboro masa mũriagũca yũhũ, arīpũ Jesu erãre.

³⁴ Īḡu eroparīcũ ĩḡu buherã ĩḡu wererire ōaro pee masibiriñorã. Goãmũ irire erãre masicũ ĩibirĩnipũ dohpa.

Cuiri ĩhajabĩḡure ĩhajacũ ĩipũ Jesu

Mt 20.29-34; Mr 10.46-52

³⁵ Eropi Jesu sã Jericó waĩcũri maca pohroque ejañorã. Īḡu wari maha tũroque yujugũ masũ cuiri ĩhajabĩḡũ doapũ. Niyeru serẽḡũ ĩipũ.

³⁶ Eropigu masa bajarã ïgu pohro aricã peegu serëpipu ero árĩrãre.

—¿Duhpirã masa bajarã tarigãri? arĩ serëpipu ïgu.

³⁷ —Jesu Nazare majagu arigu iimi, arĩñorã gajirã ïgure.

³⁸ Erã eropa arĩ werecã peegu ïgu gaguiniguinugapu:

—Jesu, opu Davi muru pãrami masare taubu, yure mojomoro ïaque, arĩ gaguiniguipu Jesure.

³⁹ ïgu eroparicũ ïgu pohro árĩrãpu “Ejari-maricãque,” arĩ turiñorã ïgure. Erã eropa arĩ turiquerecũ ta ïgu ero core ïgu gaguiniguiddiro tauro gaguiniguinempu daja.

—Opu Davi muru pãrami, yure mojomoro ïaque, arĩ gaguiniguipu ïgu.

⁴⁰ ïgu eropa gaguiniguicũ peegu Jesupu nugaja, “Sihubeoque ïgure,” arĩpu. ïgu eroparicũ erãpu cuiri ïhajabigure sihugãñorã. Erã eropa sihugãcũ ïgu Jesu pohroque ïgu ejacũ Jesupu ïgure serëpipu:

⁴¹ —¿Dohpa yu iicũ gahmeri muhu? arĩpu Jesu.

—Yu Opu, yure ïacũ iique, arĩpu cuiri ïhajabigu.

⁴² —Ïaque pare. Yure umupeonijagu, ðagu waha muhu, arĩpu Jesu ïgure.

⁴³ ïgu eroparicũ ta cuiri ïhajabigu ðaro ïha wapu. Eropa ðagu wanijagu ïgu Jesu mera wapu. “Goãmu turagu ãhrimi,” arĩ umupeopu ïgu. Eropirã masa bajarã cuiri ïhajabiridigu ïgu

õagu wacũ ãarã, “Goãmu õagu, turagu ãhrimi,” arĩ umupeõnorã erã sã.

19

Zaqueo Jesure bocatĩripũ

¹ Eropii Jesu Jericógue eja, iri macague tarigãbu iipũ. ² Doberi opũ Zaqueo waĩcũgu wajasea corerã opũ ero arĩpũ. ³ Eropigu ĩgu Jesure “¿Nihino arĩcuri?” arĩ ĩha masibu Jesure ĩadiaripũ. Eropa ĩgu ĩadiaquerecũ ta ĩgu yebagugã arĩcũ masa bajarã ĩgugãre cãhmotacãñorã. ⁴ Eropigu ĩgu masare omatarigã wa, sicómoro waĩcũdigũ yucugugue m̃aribejapũ Jesure ĩabu. Pũhrũ ñarigã Jesu irigu pohro tarigãbu iipũ. Eropigu Zaqueo irigugue coregu iipũ. ⁵ ĩgu eropa corero watope Jesupũ irigu gubuye ejanugaja, Zaqueore ĩhamuju ĩgure werepũ:

—Zaqueo, dohpaguere m̃a ya wihi dujagura. Eropigu duru dijarique, arĩpũ Jesu.

⁶ ĩgu eroparĩcũ Zaqueopũ umũdiaro mera dijari, mucubiriri mera ĩgu ya wihigue aridorepũ Jesure. ⁷ ĩgu eropa bocatĩricũ ĩha, masa arĩpehrerã erã basi õpa arĩ wereniguiñorã:

—Ihĩ Jesu ñegu ya wihigue curigu wadiami, arĩ wereniguiñorã arĩpehrerã masa erã basi.

⁸ Zaqueopũ bocatĩrituha ero nigui, Jesure werepũ:

—Opũ, peeque yure. Arĩpehreri yahare deco meramojomorocurãre ogura. Eropigu yuhũ gajigure cien niyeruserire gũya aĩdigũ arĩgu,

cuatro cientos niyeruserire wajayenemogura ïgure, arĩpũ Zaqueo Jesure.

⁹ ïgu eroparĩcũ Jesupũ werepũ ïgure:

—Dohpagãre mũre mũ ya wihi árĩrã sãre peamegue wabonirãre Goãmũ tautuhami. Mũ sã Abrahã mũrũ acaweregũ ta ãhraa. ¹⁰ Yũhũ masũ Goãmũ ïgu obeodigũ peamegue wabonirãre amagũ arigũ iibũ. Erogue wabonirãre òaro taugũ arigũ iibũ, arĩpũ Jesu Zaqueore.

Niyeruseri oroseri queorire werepũ Jesu

¹¹ Eropi ïgure peerãre Jesu queori mera werepũ daja. Merogã duhyayoro Jerusalengue ïgu ejaboro. Eropirã ïgure peerã òpa arĩ pepiñorã: “Goãmũ dohpaguere opũ árĩnũgabu iimi,” arĩ pepiriñorã erã. ¹² Erã eropa arĩ pepicũ Jesu i queorire òpa werepũ erãre:

—Yujugũ gaji yebague yoarogue wabu iiñumi. Eroguere ero majagũ erã tauro opũ árĩgũ ïgure ïgu ya maca majarã opũre acucũ wabu iiñumi. Pũhrũ ïgu ya wihigue dujarabu iiñumi. ¹³ Nere ïgu waboro corere diez mohme corerãre sihubeoñumi. Eropa sihubeogũ, ïgu erãre yujurãyerire yujuse niyeruse orosere oñumi. Otuha wereñumi erãre: “Yũ maricũ i niyeru mera mũa wajatanemoburire amaque,” arĩñumi ïgu mohme corerãre. ¹⁴ ïgu ya yeba majarãpũ ïgure gamebiriñuma. Eropa gamebirã ïgu opũ árĩbu wara pũhrũ gajirãre ïgure weredorerã obeoñuma. “Mũhũ gũa opũ árĩcũ gamebeaa gũa,” arĩñuma erã weredorenirãpũ. ¹⁵ Eropa erã gamebiriqerrecũ ta pũhrũ erã opũ ñajañumi

ĩġu. Eropa opu ñajatuha, ĩġu ĩġu ya wihigue du-
 jariñumi. Eropa dujaragu ĩġu mohme corerãre
 ĩġu niyeru mera erã wajatanemorare masibu,
 erãre sihubeoñumi. ¹⁶ ĩġu eropa sihubeora
 puhru, eramuhtagu ĩġure wereñumi: “Opu,
 mu niyeruse, mu yure orase mera diez seri
 wajatanemoabu yuhu,” arñumi mohme coregu
 ĩġu opure. ¹⁷ “Ōaro iiahu mahu. Ōagu mohme
 coregu ahraa. Mu meroga mera yu dorero dopa
 iipehogu arĩġu dohpague diez macari majarã
 erã opu arĩbu waguca mahu,” arñumi opu
 mohme coregure. ¹⁸ ĩġu puhru eragu ĩġu
 mera majagu ōpa arñumi: “Opu, mu niyeruse,
 yure mu orase mera cinco seri wajatanemoabu
 yu sã,” arĩ wereñumi ĩġu opure. ¹⁹ “Cinco
 macari majarã opu waguca mahu,” arñumi
 ĩġu opu ĩġure. ²⁰ ĩġu eropa arĩra puhru
 gajigu mohme coregu eraa wereru: “Opu, mu
 niyeruse ohõ ahraa. Suhri gasiro mera oma,
 irisere dihbuabu. ²¹ Mahu turaro mohmedoregu
 ahraa. Eropigu gajirãre mohmedorequeregu
 oteri moogu arĩqueregu ta mu dihta iri ducare
 aña. Eropigu mare güiabu,” arñumi ĩġu opure.
²² “Mu yure eropa arĩġu ñegu ahraa. Yure
 mu eropa arĩri dipuwajare dipuwaja moagura
 yuhu. Yuhu mare turaro mohmedoregu arĩcũ
 mahu yure masia. Gajirã yare yuhu aĩcũ
 yuhu otebirira arĩquerecũ iri ducare yu aĩġu
 arĩcũ masituhabu mahu. ²³ ¿Yu eropa arĩcũ
 ĩaqueregu duhpigu yu orasere niyeru diburi
 wihigue dibubirari mahu? Irire erã wayura
 waja wajatanemoboaya mahu. Irire mu iicũ

dujaragu wajatanemoboaya yu sã,” arĩñumi erã opu. ²⁴ Eropa arĩtuha ïgu pohro nigu-irãre doreñumi: “Niyeruserere emaque ïgure. Diez seri opagure oque,” arĩñumi ïgu opu. ²⁵ ïgu eroparĩcũ erãpu wereñuma ïgure: “Opu, diez seri opagu baja opatuhami,” arĩñuma erã ïgure. ²⁶ Erã eroparĩcũ opu yuhriñumi: “Mũare arĩgu iiaa. Árĩpehrerã wũaro oparãre onemogura. Moorãpũre merogã erã opaquerẽcũ ta erãre emagura. ²⁷ Dohpague tamerare yũre ïhaturirãre yũre erã opu árĩdorebirinirãre yu pohro aĩgãrique. Eropirã yu ïaro wejẽcãque erãre,” arĩñumi opu ïgu mohme corerãre, arĩ werepu Jesu.

Jerusaléngue ejapu Jesu

Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19

²⁸ Eropa arĩtuha Jesu gajirã core Jerusaléngue wagu iipu. ²⁹ Jerusaléngue ejaboro coregã Olivo waĩcũdigu utãgu gubuyegue ejañorã pe maca árĩrogue. Yuju maca Betfagé gaji maca Betania waĩcũyoro. Erogue ejagu ïgu buherã mera majarãre perãre obeogu Jesu õpa arĩpu:

³⁰ —Si macague waque. Ero ejarã, burrogãre erã dirinugudigure bocajarãca. Gajirã ïgure ne peyanibeamã dohpa. ïgure bocarã, ïgure diriradare pã, aĩgãribasaque yũre. ³¹ Mũa eropa iicũ ïagupu “¿Duhpirã burrore pãri?” ïgu arĩcũ peerã õpa arĩ yuhrique ïgure: “Mari tĩgu burrore gamebeoniami dohpa,” arĩ wereque ïgure, arĩ weredore obeopu ïgu buherãre perãre.

³² ïgu eroparĩcũ erã perãpu ïgu obeodirogue ejañorã. Erã eropa ejacũ Jesu árĩpehreri ïgu

eräre arĩdiro dopa ta eropa wayoro. ³³ Eropirã burrogãre erã pãcũ ĩgugã oparã serẽpiñorã eräre:

—¿Duhpimorã diriradare pãri burrogãre? arĩ serẽpiñorã erã.

³⁴ —Mari tĩgũ burrogãre gamebeoniami, arĩ yũhriñorã erã.

³⁵ Eropirã ĩgugãre burrogãre Jesu pohrogue aĩ ejañorã. ĩgugãre aĩ ejatuhaja erã weca maja suhrire ĩgũ weca duhpeoñorã. Eropirã ĩgũ weca Jesu ĩgũ mũribejacũ itamuñorã erã Jesure. ³⁶ Jesu ĩgũ weca ĩgũ peyagũ wacũ erã masa erã weca suhri sañari suhrire tuwea aĩ mague seõpi mũhtañorã ĩgũ core. ³⁷ Eropirã Jerusalén pohrogue eja, Olivo waĩcũdigũ dijariri mague ejañorã. Eroque ejarã Jesu buherã bajarã árĩpehrerire ĩgũ deyoro moarare, ĩgũ õari ĩgũ iirare erã ĩarare guña mucubiri Goãmũre õaro wereniguinũgañorã. Goãmũre “Õagũ, turagũ àhrimi,” arĩ gaguiniguĩñorã. Eropirã bũrigã gaguiniguĩ Goãmũre umupeo õpa arĩñorã:

³⁸ —Ĩre umupeorã. Ihĩ Goãmũ ĩgũ obeodigũ, mari Opũ õaro ariporo. Ũmaro majarã õaro árĩporo. Goãmũ ĩgũ turagũ árĩcũ árĩpehrerã masiporo, arĩ umupeoñorã erã.

³⁹ Erã eroparĩcũ peerã fariseo masa ba-jamerãgã erã watope árĩrã Jesure wereñorã:

—Buhegũ, mũ buherãre ejarimaricãdoreque, arĩñorã erã.

⁴⁰ Eräre yũhripũ Jesu:

—Mũare arĩgũ tiiaa. Oã yũre umupeorã erã wereniguibiricũ utãyeripũ yũre umupeoro dopa ta gaguiniboca, arĩpũ Jesu eräre fariseo masare.

⁴¹ Eropa arĩtuha Jesu Jerusalén pohrogue eja, iri macare ìhabeogũ orepu. ⁴² Õpa arĩpu ìgu:

—Jerusalén majarã, dohpague tamerare mũare òaro árĩburire mũa masicũ òatariaboya. Eropa árĩquerecũ mũa dohpaguere irire ne peediabirabũ. Eropigu Goãmũ mũare irire masidorebirimi. ⁴³ Mũare ìhaturirã mũa árĩri macare cãhmotarãcoma. Eropa iirã erã mũare wiriaro iisome. ⁴⁴ Irisubu erã mũa ya macare cóãpehorãcoma. Mũare mũa porã sãre wejërãcoma. Mũare ìhaturirã òaro weasirirãcoma mũa ya macare. Goãmũ peamegue wabonirãre mũare ìgu taubure yare mũa masidiabirabũ. Mũa masidiabirira dipuwaja mũare ìhaturirãre Goãmũ cóãdoregũcumĩ mũa ya macare, arĩpu Jesu Jerusalén majarãre.

Goãmũ wihigue ejapu Jesu

Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22

⁴⁵ Eropi Jerusaléngue ejagu, Jesu Goãmũ wihigue ñaja wapũ. Eropigu doberi duarãre iri wihigue bocajagu, erãre cohã wiucãpu. Õpa arĩpu ìgu erãre:

⁴⁶ —Goãmũ yare erã gojarapũ òpa àhraa: “Goãmũ arĩmi: Yaha wihi Goãmũ mera wereniguirĩ wihi waĩcũroca,” arĩñuma ìgu yare erã gojarapũ. Ìgu eropa arĩquerecũ ta mũapu i wihire Goãmũ wihire duadoarã bu game yajarã iiaa, arĩpu Jesu.

⁴⁷ Ùmuri nũcu Goãmũ wihigue Jesu buherũ. Eropirã pahia oparã, judio masare buherã mera, masa oparã sã, ìgure erã wejëburire

guñamaañorã. ⁴⁸ Masa árĩpehrerã ïgure eropa peenigui, ïgu buherire ðaro peenurãã árĩñorã. Erã eropa ðaro peenurãcũ Jesure wejẽdiarãpu ïgure erã wejẽburire bocabiriñorã.

20

Jesure doredigure ïgure serẽpiñorã

Mt 21.23-27; Mr 11.27-33

¹ Gajinũ Goãmũ wihigue Jesu masare ðari buherire buhegu iipũ. ïgu eropa buhecũ pahia oparã, judio masare buherã, murã mera ïgu pohrogue erarã, ïgure serẽpiñorã:

² —Wereque guare. ¿Noa doreri mera eropa iiri mũhũ? ¿Nihino mũre Goãmũ wihigue árĩnirãre cóådoreari? arĩñorã erã Jesure.

³ Erã eroparĩcũ Jesu yũhripũ erãre:

—Yũhũ mũapũre serẽpimũhtagura. Wereque yũ sãre. ⁴ ¿Ñu masare ïgu waĩyecũ nihinopũ ïgure waĩyedoremuriyuri mũa pepicũ? ¿Goãmũ doreyuri? ¿O masapũ doremuriyuri? arĩ serẽpipũ erãre.

⁵ ïgu eroparĩcũ erãpu erã basi game wereniguiñorã:

—¿Dohpa arĩ yũhrirãcuri mari? “Goãmũ Ñure doredigu árĩmi,” mari arĩcũ, “¿Goãmũ Ñure ïgu dorequerecũ ta duhpirã ïgu wererare peebirari mũa?” arĩbocumi Jesu marire. ⁶ Oã masapũ “Di-aye ta Ñu Goãmũ yare weremũhtadigu árĩmi,” arĩ pepima erã. Erã eropa arĩ pepirã maripũ “Ñu ïgu waĩyecũ Goãmũpu ïgure dorebiridigu árĩmi,” mari arĩcũ masapũ marire utã mera

dearãcoma, arĩ wereniguiñorã erã erã basi.

⁷ Eropa arĩ wereniguituha erã Jesure yũhriñorã:

—Ñure waĩyedoredigũre gũa masibea, arĩñorã erã.

⁸ Erã eroparĩcũ Jesu yũhripũ:

—Irisubu tamerare yũ sã yũre doredigũre werebeaa mũare, arĩpũ ãgũ erãre.

*Ñerã mohme corerã iira queorire werepũ Jesu
Mt 21.33-44; Mr 12.1-11*

⁹ Eropi Jesu queori moa õpa arĩ buhenũgapũ masare:

—Yeba opũ árĩñumi. ãgũ ya pohere iguire oteñumi. Otetuha, iri pohere gajirãre deco mera apiñumi erã mohme corera waja. Eropa apigũ erãre iri pohere ãhadibudoretuhaja gaji yebague waha wañumi. Yoari boje deyobiriñumi.

¹⁰ Eropigũ igui ñirisubu árĩcũ pohe opũ ãgũ pohro majagũre pohere mohme corerã pohrogue obeoñumi. Pohe maja ãgũ oteri dũcare ãgũ ya sero majare aĩdoregũ obeoriñumi. Eropirã pohere mohme corerãpũ ãgũ pohro majagũre bocatĩri pañuma ãgũre. Eropirã erã ãgũre iguitõrre obiriqererã dujadoreñuma ãgũre.

¹¹ Eropigũ pohe opũ gajigũ ãgũ pohro majagũre iri pohe maja dũcare aĩdoregũ obeoriñumi daja. Eropirã pohere mohme corerã ãgũ sãre pa ñero iĩñuma ãgũre. Eropa iituha ãgũ iri dũcare obiriqererã dujadoreñuma daja. ¹² ãgũre erã eropa iira pũhrũ gajigũ pohro majagũre obeoriñumi daja. Eropirã mohme corerã daja ãgũre cami moa, iri pohe tũro cóãcãñuma ãgũre.

13 “Erã eropa iira pũhrũ pohe opũ õpa arĩ pepiriñumi: “¿Dohpa iigũcuri yũhũ? Õpa iigũra. Yũhũ yũ magũre yũ mahigũre obeogũra. Erã ãgũre umupeobocoma,” arĩ pepiriñumi pohe opũ. 14 Eropirã ãgũ magũre ãgũ obeodigũ ejacũ ãarã mohme corerãpũ erã basi õpa arĩ wereniguiñuma: “Thĩ pohe opũ magũ ãhrimi. ãgũre wejẽrã. Eropiro i pohe mari ya pohe dujaroca,” arĩriñuma erã erã basi. 15 Eropa arĩtuha pohe opũ magũre ñeha pohe tũro aĩgã, wejẽcãñuma ãgũre. ¿Ne pohe opũ dujaragũ dohpa iigũcuri ãgũ ya pohere mohme corerãre? arĩpũ Jesu.

—Õpa iigũcumi erãre. 16 ãgũ pohere mohme corerãre wejẽgũ, gajirãpũre pohere mohme coredoregũcumi, arĩ yũhripũ Jesu ãgũ basi.

ãgũ eroparĩcũ peerã masapũ õpa arĩñorã:

—Marire eropa wabiricãporo, arĩñorã erã.

17 Erã eroparĩcũ Jesupũ erãre ãha serẽpipũ:

—¿Goãmũ yare erã gojarapũre õpa arĩra dohpa arĩro iiri mũa pepicũ?

Ihĩ Cristo ıtãye iro dopa ta ãhrimi. Masa Cristore gamebirãcoma. Erã ãgũre gamebiriquerecũ Goãmũ ãgũre beye erã opũ erãre taubu acumi, arĩ gojañuma.

18 Yũre gamebirãpũ yũ dipuwaja moamorã árĩrã ñero tarirãcoma, arĩpũ Jesu erãre.

Oparã ya wajare wajayeburire gajirã serẽpiñorã Jesure

Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.12-17

19 ãgũ eroparĩcũ peerã judio masa buherã, pahia oparã sã “Jesu iri pohe opũ queori mera

‘Erã ñerã mohme corerã iro dopa ãhrima,’ arĩgũ marire weresãgũ iicumĩ ãgũ,” arĩ pepiñorã erã.

Eropa arĩ pepirã erã Jesure ñeadiariñorã. Eropa ñeadiaquererã ta masa Jesure gamerã mari mera guari arĩrã erã masare gũĩ arĩñorã. ²⁰ Eropa gũirã Jesure erã ñeaburisubure corerã ãgũre ãhanũrũñorã. ãgũ ñero arĩ yũhricũ ãdiarã iiriñorã ãgũre weresãmorã. Eropirã Jesure gajino serẽpidorerã obeoñorã gũyarãre. Erãre diaye iirã dopa wereniguidoreñorã. Jesu ñero ãgũ werenicũ peerã iri yeba majagũ opũre peresu iidoremorã iiriñorã. ²¹ Eropirã erã Jesure serẽpiñorã:

—Buhegũ, diaye wereniguĩgũ, gũyari marigũ mũ arĩcũ gũa masia. Eropigũ opũ arĩcũ sãre ãgũ bu arĩgũ ãgũ arĩcũ sãre yujuropa ãhaa mũhũ. Mũhũ Goãmũ yare diaye mũ buhecũ sãre gũa masia. ²² Wereque guare: ¿Roma majagũ arĩpehrerã tauro opũ arĩgũre gobierno majare marire wajayero gahmerĩ mũ pepicũ? ¿Mari doreripũ irire wajayedoreri? arĩñorã erã Jesure.

²³ Erã eroparĩcũ Jesu erã ñero iidiarire masigũ erãre werepũ:

—¿Duhpirã yũ ñero wereniguicũ peediarĩ mũa? ²⁴ Dohparagã niyerusere arĩrique. Irisere ãarã, arĩpũ.

Irisere erã arĩ eracũ ãagũ õpa serẽpipũ Jesu:

—¿Nihino gohra waĩcũgũ masũ tuhyari irisere? ¿Noa waĩ tuhyari? arĩ serẽpipũ Jesu erãre.

—César, masa tauro opũ waĩ ãgũ masũ sã tuhyami iriseguere, arĩ yũhriñorã erã.

²⁵ Erã eroparĩcũ Jesu werepũ:

—Irisubu tamerare masa tauro opure ïgu yare oque. Goãmũ yapure Goãmure oque, arĩpũ Jesu erãre.

²⁶ Eropirã masa erã peero Jesure ñero arĩ wereniguicũ iimasibiriñorã erã. Eropirã erã Jesu yũhririre peerã erã peemaria wañorã. Eropa peemariarã, ejarimaria wañorã.

Saduceo masa Goãmũ ïgu sĩrinirã masurire serẽpiñorã Jesure

Mt 22.23-33; Mr 12.18-27

²⁷ Eropi bajamerãgã Saduceo masa Jesu pohroque erañorã. “Goãmũ sĩrinirãre masusome,” arĩ pepirã árĩñorã Saduceo masa. Eropirã erã õpa arĩñorã ïgure:

²⁸ —Buhegu, marire õpa arĩ gojañumi Moise: “Yujugu ïgu tĩgu marapocugu porã mariqueregu ta ïgu sĩricũ ïagu ïgu pagu magure ïgu tĩgu marapo árĩdigore marapocuro gahmea. Eropa iigu ïgu tĩgu muru ïgu porãcubodiro dopa ta porãcuro gahmea ïgu pagu magure. Eropirã ïgu tĩgu muru porã iro dopa árĩrãcoma,” arĩpũ Moise, arĩñorã erã.

²⁹ Irire arĩtuha i queorire werenemoñorã erã Jesure:

—Yujugu porã siete árĩñorã. Erã tĩgupũ marapocu porã marigu ta sĩa wapũ. ³⁰ Eropigu gajigu ïgu pagu magu sã ïgu tĩgu marapo árĩdigore ta marapocupũ. ïgu eropa marapocura puhru ïgu tĩgu muru iro dopa ta ïgu sã porã mariqueregu ta sĩa wapũ. ³¹ Eropigu ihĩ pagu magu sã ïgu tĩgu muru iro dopa ta porã mariqueregu sĩa wapũ. Eropa dihta wañorã

yujugũ porã gohra. Ne porã mariquererã ta sîripehrea wañorã. ³² Erã marapo sã erã pũhrũ sîria wapo pare, arĩ, Jesure serẽpiñorã: ³³ ¿Ne, Goãmũ árĩpehrerãre sîrinirãre ïgũ masucũ nihino marapo gohra árĩgocuri igo? Erã siete árĩpehrerã igore marapocũnirã árĩñorã. ¿Eropigo nihino marapo gohra árĩgocuri igo? arĩ serẽpiñorã erã.

³⁴ Erã eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ:

—I yeba majarã ɯma nome mera marapocũma. ³⁵ Erã eropa iiquerecũ ta ɯmũsĩ majarãpũ eropa árĩbeama. Dohpaguere masare ɯmare, nome sãre diaye iirãre Goãmũ õarã iigucumi. Erã erã sîrira pũhrũ masa mũriarãcoma Goãmũ pohrogue. Eropirã erã eroguere marapocũbeama. ³⁶ Eropirã erã anyua iro dopa ta ne sîrisome daja. Erã Goãmũ ïgũ masunirã árĩrã, Goãmũ porã ãhrima. ³⁷ Dohpaguere sîrinirã erã masa mũriaboropũre mũare weregũra. Irire masia mũa ïgũ Moise ïgũ arĩ gojarare. “Iri yucũgũgãgue ɯjudigũgue árĩgũ Goãmũ õpa arĩ weremi yũre,” arĩ gojañumi Moise. “Yũhũ Abrahã, Isaa, Jacobo erã opũ ta ãhraa,” arĩ weremi Goãmũ yũre,” arĩ gojañumi Moise. ³⁸ Erã sîrira pũhrũgue “Erã opũ ta ãhraa,” arĩñumi Goãmũ. Eropirã erã sîrinirã mũra ïgũ masunirã árĩrã erã ojocarirã ãhrima. Árĩpehrerã masa sîriquererã ojocarirã ãhrima Goãmũ ïgũ ïacũ, arĩpũ Jesu erãre.

³⁹⁻⁴⁰ ïgũ eroparĩcũ erãpũ dipaturi Jesure serẽpidiabiñorã. Eropirã bajamerãgã judio masare buherã õpa arĩñorã:

—Buhegu, muhu ðaro yuhriabu, arĩnorã erã ĩgure.

*Cristo Davi muru opu aħrimi, arĩ werepu Jesu
Mt 22.41-46; Mr 12.35-37*

⁴¹ Puhru Jesu ðpa arĩ werepu masare:

—“Cristo Davi muru pãrami arĩgucumi,” arĩ buherima mware buherã. ¿Duhpirã erã eropa arĩ buheri? ⁴² Davi muru ĩgu basi Salmo ĩgu gojarapũgue ðpa arĩ gojañumi:

Goãmu yu opure ðpa arãmi: “Ohõ yu diayeru dorebu doaque. ⁴³ Eropigu mre ĩhaturirãre mre tarinugabasagura yuhũ,” arĩmi Goãmu yu opure, arĩ gojañumi Davi muru.

⁴⁴ Eropa arĩ gojagu Davi muru opuũumi Cristore. ¿Eropigu Davi muru Cristo ñecu muru arĩqueregu ta duhpigu Davipu Cristore opuũyuri? Cristo Davi muru opu aħrimi, arĩ werepu Jesu.

*Masare buherã erã ñero iirire werepu Jesu
Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54*

⁴⁵ Masa bajarã watope Jesupu ĩgu buherãre ðpa arĩ werepu:

⁴⁶ —Masare buherã erã ñeri iirire ĩarã ðaro pee masique. Eropirã erã iro dopa ĩbiriricãque. Erã yoari suhri sañama masa erãre ĩaboro dopa. Doberi duarogue gajirã umupeori mera bocãĩri serẽcũ gahmema erã. Eropirã erã mari buheri wiriguere oparã ðari doari dihtare doadiama erã. Eropirã bosenuri arĩcũ sãre oparã erã doarigue dihtare doadiama. ⁴⁷ Erã wapeweyarã nome erã wajamocũ ĩha erã ya wirire

ehmama erã nomere. Eropa erãre mojomoro ãabiriquererã erã masa erã ãhurore yoari boje Goãmure serẽma, “Gua Goãmure ãaro umupeoa,” arã gũyarã. Erã eropa iira dipuwaja Goãmũ erãre gajirã tauro dipuwaja moagucumi, arĩpũ Jesu erãre.

21

Wapeweyo Goãmũ wihigue igo apirare werepũ Jesu

Mr 12.41-44

¹ Eropa arĩ weretuha Jesu Goãmũ wihi maja erã amuburi niyeru gameneori comoro pohrogue ãha doapũ. Iri comorogue doberi oparã erã niyeru sãcũ ãapũ Jesu. ² Eropa ãagu wapeweyo mojomorocũgo igo pesegã igo oparaserigãre igo sãcũ sãre ãapũ. ³ Irire ãatuha õpa arĩ werepũ:

—Diaye arĩgu iiaa mũare. Igo wapeweyo mojomorocũgorũ ii comorogue igo yare sãgo gajirã arĩpehrerã erã sãdiro tauro sãmo igoa. ⁴ Gajirã doberi oparã erã wũaro oquerecũ ta erãpũre erã ya wũaro duhyaa. Igorũ mojomorocũgo arĩquerego ta arĩpehreri igo bari waja arĩborare opehocãmo igoa, arĩpũ Jesu.

—Goãmũ wihi cóãra wihi arĩroca, arĩpũ Jesu Mt 24.1-2; Mr 13.1-2

⁵ Eropi gajirã Goãmũ wihire ãarã õpa arĩñorã:

—Õari utã mera iira wihi, õari wihi ãhraa. Masa Goãmũ wihire erã ora sã õari ãhraa, arĩ wereniguirã iĩñorã.

Erã eroparĩcũ Jesu werepũ erãre:

6 —I wihi majare dohpaguere ñaraa mua. Gajinu árĩcũ i wihi maja árĩpehreri mari ñara, i utã sã cohmopehrea waroca. Ne yujuye utãye dujasome, arĩpu Jesu erãre.

I mũm pehburinũre werepu Jesu

Mt 24.3-28; Mr 13.3-23

7 Īgu eroparĩcũ peerã erãpu serẽpiñorã ĩgure: —Buhegu, ¿dohpárĩcũ eropa warocuri mũ arĩdiro dopa waro? ¿Pehburinu coregãre dohpa wanugacũ ñarãcuri gũa? arĩ serẽpiñorã erã ĩgure.

8 Jesu yũhripũ erãre:

—Õaro iiyuque mua. Eropirã gajirã mũare erã gũyarire peebiricãque. Bajarã masa “Cristo ãhraa yũhũ,” arĩ gũyarã árĩrãcoma. Eropa arĩ gũyarã “Dohpaguere pehburinu merogã dũhyaa,” arĩrãcoma. Erã eroparĩcũ erãre peebiricãque. ⁹ Eropirã mua pohrogã gajirã masa gamewejẽcũ, masa erã oparãre cóãcũ peerãca. Eropirã yoarogue majarã sã eropa iicũ peebeorãca. Mũa irire peerã gũibiricãque. Pehburinu core õpa wamũhtaroca. Eropa wamũhtacũ pehburinu dũhyaniroca dohpa, arĩpu Jesu.

¹⁰ Eropa arĩtuha õpa arĩ werenemopũ:

—Irisubure yuju yeba majarã gaji yeba majarã mera gamewejẽrãcoma. Eropirã yujugũ opu yarã gajigũ opu yarã mera gamewejẽrãcoma.

¹¹ Eropiro bajasuburi i yeba ñohmeroca. Eropirã masa bajarã oa mera sĩri, árĩpehrero majarã masa dorecũrãcoma. Eropirã mũmaro majare deyoro moarire gũhyadiarire masa

ĩarã, ĩha ũca warãcoma. Eropa wacũ m̩apũ gũibiricãque.

¹² “I árĩpehreri eropa waboro core, yaharã m̩a árĩri dipuwaja gajirã m̩are ñeha ñero iirãcoma. Eropirã mari judio masa buheri wirigue m̩are weresã, peresu iirãcoma m̩are. Erã eropa iicũ macari majarã oparã pohrogue erã tauro oparã pohrogue sãre m̩are aĩgãrãcoma erã m̩are dipuwaja moadorerã.

¹³ Erã eropa m̩are aĩgãcũ m̩apũ erãre õari buherire wererãca. ¹⁴ Erã oparã pohrogue m̩are erã aĩgãcũ erã oparãre m̩a yũhriborore wũaro guñabiricãque m̩a.

¹⁵ Yũhũ m̩are wereniguicũ iigũra. M̩are eropa itamugũ pee masirire, õari wereniguiri sãre m̩a iicũ iigũra. M̩a eropa iicũ m̩are ĩhaturirãpũ m̩a wereniguirire pee bocatĩumasosome. “Iri diaye árĩbeaa,” arĩ yũhrimasisome. ¹⁶ Irisuburi m̩a yaharã árĩcũ ĩha m̩a pagũ samarã, m̩a pagũ porã, m̩a acawererã, m̩a mera majarã sã m̩are oparãre wejẽdorerã orãcoma m̩are. Erã eropa iicũ m̩are ĩhaturirã m̩a mera majarãre gajirãre wejẽrãcoma. ¹⁷ Eropirã yaharã m̩a árĩcũ ĩarã, árĩpehrerã m̩are ĩhaturirãcoma.

¹⁸ M̩are eropa iicũ m̩apũ ne dederesome.

¹⁹ Eropirã erã m̩are ñero iiquerecũ ta m̩are erã ñero iirare yujuro bojerã yũre duhubiricũ Goãmũ m̩are taugũcumĩ. Eropigũ ĩgũ pohrogue m̩are opagũcumĩ.

²⁰ “Eropirã bajarã surara Jerusalenguere erã cãhmotacũ ĩarã, Jerusalénre erã cóãborore merogã dũhyacũ masirãca m̩a. ²¹ Eropa

wacũ ĩarã Judea yeba árĩrãpũ utã yucũgue oma duhriporo. Eropirã Jerusalén árĩrã sã waporo. Eropirã campo árĩrã Jerusalénguere wabiricãporo daja. ²² Irinũri dipuwaja moarinũri árĩpehneri Goãmũ yare erã gojarapũ erã arĩdiro dopa ta eropa waroca. ²³ Goãmũ oã masare turaro dipuwaja moacũ árĩpehnerogue i yebaguere ñero tarirãcoma. Eropa wacũ nijiposã nome, erã porãre mihrirãre oparã nome sã mojomorocurã nome dujarãcoma irisubure. ²⁴ Gajirã i maca majarãre gamewejẽrãcoma. Eropirã gajirã i maca majarãre árĩpehneri yebarigue aĩgã peresu iirãcoma. Eropirã judio masa árĩbirã Jerusalénre ñero iirãcoma. Eropirã erã tarinũgarãcoma. Judio masa árĩbirãre “Iripẽta árĩque,” Goãmũ ĩgu arĩcũgue Jerusalénre ãhri duhurãcoma, arĩ werepũ Jesu.

Jesu i yebague ĩgu dujariborore werepũ

Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37

²⁵ Eropigũ erãre werenemopũ:

—Irisubure abe umũ majagu, ñami majagu, necã sã guhyaro gohrotoa warãcoma. Árĩpehnerã i yeba majarã, “Cue, sĩrirãca,” arĩ pepirãcoma. Wuariya turaro busurire pãgũri sãre turaro gũirãcoma. ²⁶ Irisubure umaro maja sã yeba sã burigã ñohmeroca. Eropa wacũ ĩarã masapũ i yeba pehborore corerã burigã gũirãcoma dedererĩ arĩrã. ²⁷ Irisubu ta yũhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigu Goãmũ ĩgu turari mera, ĩgu gosesiriri mera umaro maja imica weca i yebaguere yũ dujaricũ ĩarãcoma masa. ²⁸ Yũ eropa arĩra wanũgacũ

īarā güibiricāque. Eropirā guñatura ɯmarogue īhamujuque. Irisubure Goāmɯ mɯare īgɯ tauboro merogā dɯhyaroca, arīpɯ Jesu.

²⁹ Eropa arītuha i queori mera erāre werepɯ Jesu:

—Higueragɯ baja gaji yucɯ sã iri yucɯ waricɯrire pepique mɯa. ³⁰ Iri yucɯ pūricɯcũ īarā, “Bojori merogā dɯhyaa,” arī masia mari. ³¹ Eropa ta i árīpehreri yɯ arīra iri eropa wacũ īarā, “Goāmɯ īgɯ opɯ árīburisubu merogā dɯhyaa,” arī pepirāca mɯa. ³² Mɯare diaye arīgɯ iiaa. Irisubu majarā erā sīriboro core árīpehreri yɯ arīra eropa waroca. ³³ ɯmaro i yeba sã pehrea waroca. Yɯ wereniguiripɯ ne pehresome. Árīpehreri yɯ arīdiro dopa ta eropa waha ojogorocɯroca.

³⁴ “Yɯ dujariburinɯre ne masibea mɯa. Eropirā ōaro árīyuque. Bosenɯrire pagari iiniguibiricāque. Eropirā merebiricāque. I yeba maja iiburire wɯaro pepibiricāque. Mɯare yɯ arīdiro dopa ta iirā, guñaña mariro i yeba-guere yɯ aricũ ne ɯcasome. ³⁵ Yɯhɯ masare beyegɯ arigɯ guñaña mariro arigɯca. Waibugɯ guñaña mariro īgɯ weradague īgɯ mehsihajarō dopa ta irinɯ waroca masare árīpehrerā i yeba majarāre. I yeba majarā “Eropa waroca,” erā arībiririnɯ eropa waroca. ³⁶ Mɯapɯ ōaro guñatura coreque. Eropirā Goāmɯre ire serēniguicāque: “Pehrerinɯ eropa wacũ yure itamuque. Turarire oque yure ōaro yɯ tariboro dopa. Eropigɯ Cristore mɯ obeogure güiro

mariro yũhũ ãgũre bocatĩricũ iique yũre,” arĩ serẽque Goãmũre, arĩpũ Jesu.

³⁷ Eropi irinũrire Goãmũ wihigue Jesu buhemũripũ. Ñamiri nũcũ buhetuhajagu Olivo waĩcũdigũgue waha irigũgue árĩboyotahmuamũripũ. ³⁸ Boyocũ árĩpehrerã masa ãgũre Goãmũ wihigue peerã wamũriñorã.

22

Pahia oparã, judio masare buherã mera wejẽdiañorã Jesure

Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53

¹ Eropi irisubure bugabiriri pan erã baburi bosenu merogã duhyayoro. Iri bosenu Pascua waĩcũyoro. ² Eropirã pahia oparã, judio masare buherã mera Jesure wejẽdiarã, erã wejẽborore guñamaañorã. Jesure wejẽdiarquererã ta masapũre güiñorã guari arĩrã.

³ Eropi Judapũ watĩ ãgũre ñero iidorecũ yũhrĩpũ ãgũre. Juda doce Jesu buherã mera majagu árĩripũ. ⁴ Eropigũ pahia oparãre, Goãmũ wihi majarã surara oparã mera sãre weretamugũ wapũ. Erã pohrogue eja, erãre Jesure ãgũ ãhmuborore weretamupũ erã mera.

⁵ ãgũ erãre eroparĩcũ pee erã mucubiri, “Mũre niyeru wajayerãca,” arĩñorã erã Judare. ⁶ Erã eroparĩcũ, “Áũ, mũare ãgũre ãhmugũra,” Juda arĩpũ. Eropigũ masa erã ãabiririsubu Jesure ãhaturirãre ãgũ ãhmuborore corenipũ.

Jesu ĩḡu buherã mera ĩḡu baturinũ árĩyoro
Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co
11.23-26

⁷ Bũgabiriri panre erã baburinũ bosenu árĩnũgarinũ árĩyoro. Eropiro Pascua majagu árĩbure ovejare erã wejẽrinũ árĩyoro. ⁸ Irisubu ta Pedro, Ñu sãre Jesu werepũ:

—Bosenu mari baburire amurã waque, arĩpũ Jesu erãre.

⁹ —¿Nohonogue mari baburire amudoregu obeori mũhũ guare? arĩ serẽpiñorã erã.

¹⁰ Erã eroparĩcũ Jesu yũhrĩpũ:

—Jerusalẽngue waque. Eroque mũa ejacũ deco sorobu tuhpeogu mũare bocatĩrigũcumĩ. ĩḡu bocatĩricũ ĩḡu mera waque. ¹¹ Eropa warã ĩḡu sihu ñajari wihigue ejarã, wihi opũre õpa arĩque: “¿Nohogue yũhũ, yũ buherã mera Pascua maja barire barãcuri?” arãmi buhegu,” arĩque wihi opũre. ¹² Mũa eroparĩcũ peegu wũari taribure, umaro maja taribure, mari gameri mera erã amura taribure ĩhmugũcumĩ wihi opũ. Eroque mari baburire iique mũa, arĩpũ Jesu erãre.

¹³ ĩḡu eroparĩcũ erã iri macague wañorã. Eroque erã ejacũ erãre ĩḡu arĩdiro dopa ta eropa wayoro. Eropirã erã Pascua árĩcũ baburire amũñorã.

¹⁴ Erã barisubu árĩcũ Jesu doce ĩḡu buherã mera ba doapũ. ¹⁵⁻¹⁶ Eroque erã barogue doagu Jesu erãre werepũ:

—Mũare arĩḡu iiaa. I Pascua bosenure mari iiaa Goãmũ ĩḡu yarãre ĩḡu taurare guñarã. Pũhrũ Goãmũ ĩḡu opũ árĩrogue ĩḡu yarãre

tautuhagucumi. Īgu eropa tauboro core inuno majare dipaturi basome yuhũ. Eropigu dohpaguere yũ ñero tariboro core i Pascua maja barire mũa mera turaro badiabũ, arĩpũ Jesu.

17-18 Eropa arĩgu Jesu ihriripare aĩ, Goãmũre “Õhaa,” arĩ serẽ, erãre werepũ:

—Mũare arĩgu tiiaa. Goãmũ ĩgu opũ árĩroque igui decore ihiboro core ne dipaturi ihrisome yuhũ. Eropirã iri vinore aĩ mũa basi ihrique, arĩpũ Jesu.

19 Eropa arĩtuha panre aĩ, Goãmũre “Õhaa,” arĩpũ. Eropa arĩtuha irirure nuha guerepũ erãre. Irirure gueregu ta erãre werepũ:

—I yũ dũpũ ãhraa. Yũ dũpũ yũre ñhaturirãre erã oburi dũpũ árĩroca. Mũa ñeri iira wajare cóãbu sĩrigũca yuhũ. Eropirã mũa yũre guñaburire ire baque, arĩpũ Jesu.

20 Eropa batuha eropa ta erãre ihriripa sãre ópũ. Eropigu erãre werepũ:

—Mũa ñeri iirare cóãbu sĩrigũca. Eropigu yũ dire cóãguca. Eropa sĩrigũ yũ Pagũ Goãmũ “Masare õaro iigũra,” ĩgu arĩdiro ii ojogorocũguca.

21 “Dohpaguere peeque mũa. Yũre ñhaturirãre ñhmubu yũ mera ohõ doami. 22 Goãmũ ĩgu arĩdiro dopa ta yuhũ masũ Goãmũ ĩgu obeodigu sĩrigũca. Īgu eropa sĩridorequerecũ ta yũre ñhaturirãre ñhmudigũpũ ñetariaro tarigũcumi, arĩpũ Jesu.

23 Īgu eroparĩcũ erãpũ erã basi õpa arĩ serẽpiñorã:

—¿Jesure ïhaturirãre ïhmubu mari mera majagũ nihino áricuriba? arĩ serẽpiñorã erã basi.

“¿Mari mera majagũ nihinopũ opũ árigũcuri?” arĩ wereniguiñorã Jesu buherã

²⁴ Pũhrũ Jesu buherã õpa arĩ dũyasoñorã:

—¿Mari mera majagũ nihipũ árigũcuri opũ? arĩ wereniguiñorã erã basi.

²⁵ Erã eropa arĩ wereniguicũ peegũ Jesu erãre werepũ:

—Goãmũre masibirã oparãpũ erã masare dor-erã pũriro mera dorema. Eropirã oparãre “Erã masare õaro itamurã ãhrima,” arĩrima gajirã erãre. ²⁶ Mũapũ eropa oparã áridiasome mũa basi. Mũa mera majagũ mũa tĩgũpũ mũa pagũ magũ iro dopa áriporo. Mũa mera majagũ opũ áridiagũ gajirã itamugũ áriporo. ²⁷ ¿Nihino ãhriri opũ mũa pepicũ? ¿Ba doagũpũ opũ ãhriri? ¿O barire duhpogũpũ opũ ãhriri? Ba doagũ ta áricumi opũ. Ìgũ eropa áriquerẽcũ ta yũpũ pohro majagũ iro dopa ta mũare itamugũ ahrabũ.

²⁸ “Masa erã yũre ñero iiquerẽcũ ta mũapũ yũre duhubirabũ. ²⁹ Eropigũ yũ Pagũ Ìgũ yũre opũ acudiro dopa ta mũa sãre oparãre acugũra yũhũ. ³⁰ Yũ opũ áricũ mũa sã yũ bari mesa ta baha ihrirãca. Eropirã mũa oparã doarire doarãca. Mũa ero doarã Israe masare doce cururi majarãre beyerãca õarã sãre ñerã sãre, arĩpũ Jesu ïgũ buherãre.

Pedro “Jesure masibea,” ïgũ arĩ gũyaburiñere wereñumi Jesu

Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38

31 Eropa arĩtuhaja Pedrore Jesu õpa arĩ werepũ:

—Simo Pedro yũre peeque. Watĩ Satana mũare árĩpehrerãre gamegũ Goãmũre serẽrami. Mũa yũre duhu ãgũ yare iicũ gamegũ serẽrami. Trigo pohe opũ ãgũ trigo gasirire cóãgũ puri siriro dopa mũare goroweodiami. 32 ãgũ mũare eropa gamequerecũ yũpũ mũre Goãmũre serẽbasabũ. Yũre mũ umupeo duhubiriburire serẽbasabũ Goãmũre. Eropigũ mũhũ yũ mera majagũ dipaturi árĩgũ mũ acawererãre yaharãre guñaturacũ iique mũhũ, arĩpũ Jesu Pedrore.

33 ãgũ eroparĩcũ Pedro yũhripũ:

—Opũ, mũre erã peresu iiquerecũ ta, yũhũ mũ mera majagũ árĩniguigũca. Mũre erã wejẽquerecũ ta mũ mera majagũ árĩniguigũca, arĩpũ Pedro.

34 Jesu yũhripũ:

—Pedro, mũre arĩgũ iiaa. Dohpagã ñami cãreña ãgũ wereboro core uhresubu “Jesure masibea,” arĩgũca mũhũ gajirãre, arĩpũ Jesu Pedrore.

Jesure erã ñero iinũgaboro merogã dũhyayoro

35 Eropa arĩtuha Jesu ãgũ buherãre werepũ:

—¿Sohõ árĩrasubure mũa niyeru aju moorã, suhri diyeri aju moorã, zapatu moorã mũare yũ obeorasubure gajino dũhyari mũare? arĩ serẽpipũ Jesu.

—Ne gajino guare dũhyabirabũ, arĩ yũhriñorã erã.

36 —Irisubure mũare dũhyabiriquerecũ ta dohpaguepũre suhri diyeri ajure, niyeru aju sãre

oparã irire aĩque. Eropirã mũare matamijiri maricũ ĩarã mũa suhrire duarã irimijire asũque. ³⁷ Ire mũare arĩgũ iiaa. Goãmũ yare erã gojarapũ erã arĩdiro dopa ta yũre eropa waro gahmea. Ōpa arĩñuma iripũgue. “ Ĩgũ dorerire tarinũgarã mera majagũ āhrimi,” arĩrãcoma masa,” arĩ gojañuma yũre, arĩpũ Jesu. Erãpũ arĩñorã:

³⁸ —Ĩaque opũ. Pemiji matamijirire opaa gũa, arĩñorã ĩgũ buherã.

—Iripẽta árĩca, arĩ yũhripũ Jesu.

*Getsemanĩque Jesu Goãmũ mera wereniguipũ
Mt 26.36-46; Mr 14.32-42*

³⁹ Eropi Jesu ĩgũ ero core ĩgũ iiguadiro dopa ta Olivo waĩcũdigũ utãgũgue waha wapũ. ĩgũ eropa wacũ ĩgũ buherã ĩgũ mera wañorã.

⁴⁰ Eroque ejagũ ĩgũ erãre werepũ:

—Goãmũre serẽque mũa ñerire iibiriboro dopa, arĩpũ erãre Jesu.

⁴¹ Eropa arĩtuha ĩgũ seyaro merogã yujugũ ta wanemo, mereja Goãmũ mera wereniguipũ:

⁴² —Ahũ, yũ ñero tariburire iidiabigu iibiricãque. Yũ eropa serẽquerecũ ta yũ gamero dopa iibita. Mũpũ masia. Mũ gamero dopa ta iique, arĩ serẽpũ Jesu Goãmũre.

⁴³ ĩgũ eropa arĩ serẽcũ umarogue aridigu anyu Jesure dehyopũ ĩgũre itamugũ. ⁴⁴ Eropigu Jesu ñero sĩporãcũ turaro mera Goãmũ mera wereniguipũ. Eropiro ĩgũ ñajasiri guari di wiriro dopa ĩgũre wiridijayoro.

45 Goãmũ mera wereniguituha wahgãnũgaja, ãgũ buherã pohrogue dujaa wapũ. Ìgũ duja-jacũ ãgũ buherã bũrigã bũjawererã árĩrã carĩrã árĩñorã. 46 Eropigũ Jesu erãre õpa arĩ werepũ:

—¿Duhpirã carĩri mũa? Wahgãque. Goãmũre serẽque mũa ñeri iibiriburire, arĩpũ Jesu erãre.

*Jesure ñhaturirã ãgũre peresu iĩñorã
Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11*

47 Ìgũ eropa arĩ wereniguirisubu masa bajarã erañorã. Juda doce buherã mera majagũ árĩdigũ masare mũhtagãridigũ árĩpũ. Eropigũ ãgũ Jesu pohro eraa, ãgũ wayuporãre mimipũ ãgũre.

48 Ìgũ eropa mimicũ Jesupũ ãgũre serẽpipũ:

—Juda, ¿yũ masũre Goãmũ ãgũ obeodigũre yũre ñhaturirãre ñhmũgũ yũ wayuporãre mimiri mũhũ? arĩpũ Jesu.

49 Ìgũ eropa arĩra pũhrũ Jesu buherã masa Jesure erã ñeaburire masirã ãgũre serẽpiñorã:

—Opũ, ¿gũa matamijiri mera erãre game-queãsi? arĩñorã erã.

50 Erã eropa arĩra pũhrũ yujugũ Jesu buherã mera majagupũ pahia opũ pohro majagũre ãgũ matamiji mera ãgũ gamirore diayepũ árĩri gamirore tabe coro dijucãpũ. 51 Ìgũ eropa iicũ ãgũ Jesu õpa arĩpũ:

—Iibita, arĩpũ.

Eropa arĩtuha pohro majagũ gamiro arĩrañere mohmepipũ. Ìgũ eropa iicũ pohro majagupũ mũraro ta dujapũ daja. 52 Eropa iituha pahia oparãre, Goãmũ wihi surara oparãre, mũrã sãre ãgũre ñeamorãre Jesu serẽpipũ:

—¿Mua matamijiri mera, yucu ducari mera arirã yajari masure iro dopa ta yure ñearã arirã iiari? ⁵³ Ñmuri nucu Goãmũ wihigue mua mera yu árĩcũ, mua yure ñeabiribu. Eropa arĩquerecũ ta dohpague mua ñerã yanũ ta ãhraa. Watĩ ĩgu tarinugaburibusu árĩro iiaa, arĩpũ Jesu.

“Jesure masibea,” arĩpũ Pedro

Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27

⁵⁴ Erã Jesure ñeatuha pahia opu ya wihigue aĩgãñorã erã ĩgure. Erã aĩgãcũ Pedro yoarogue erãre ĩhanurusiapũ. ⁵⁵ Opu ya wihigue ejacũ, iri wihire cãhmotara sãriro pohecague õari goro deco peame dihuñorã gajirã. Erã dihucũ ĩagu Pedro peame pohro doarã mera doapũ. ⁵⁶ ĩgu peame boyorogue doacũ yujugo pohro majago ĩgure õaro ĩhanuru gajirãre õpa arĩ werepo:

—Ihĩ sã ĩgu mera ta ãhrami, arĩpo igo.

⁵⁷ Igo eroparĩcũ Pedro yuhripũ:

—Nomeo, ĩgure ne masibea yuhũ, arĩripũ Pedro. ⁵⁸ Pũhrũ ñari gajigu Pedore ĩha, õpa arĩ werepũ:

—Mũ sã erã mera majagu ta ãhraa, arĩpũ ĩgu.

—Ne, árĩbeaa, arĩripũ Pedro.

⁵⁹ Yuju hora pũhrũ gajigu gajirãre õpa arĩ werepũ:

—Diaye ta ãhraa. Ihĩ Galilea majagu ãhrimi. Diaye ta Jesu mera ãhrami ihĩ sã, arĩpũ ĩgu gajirãre.

⁶⁰ ĩgu eroparĩcũ Pedro yuhripũ:

—Mũ arĩgure ne masibea yuhũ, arĩ yuhripũ.

Īgū eropa arī wereniguirisubu cāreña wereru.
⁶¹ Īgū werecū mari Opū Jesu wihi pohro árīdigū
 Pedrore maji ĩapū. Īgū eropa ĩacū Pedropū Jesu
 ĩgū arĩrare guñapū. “Dohpagā ñami cāreña ĩgū
 wereboro core, uħresubu mūhū, ‘Yūhū Jesure
 masibea,’ arĩgūca mūhū,” Jesu ĩgū arĩrare
 guñapū Pedro. ⁶² Eropigū Pedro erogue wiriri,
 turaro orepu.

Jesure wereya, pañorā erā

Mt 26.67-68; Mr 14.65

⁶³ Eropirā Jesure corerā surara ĩgūre wereya,
 pañorā. ⁶⁴ Eropa parā ĩgū cuirire diricāhmota,
 ĩgūre serēpiñorā:

—¿Noa mure pari? ĩabiriqueregū ta wereque
 guare, arī wereyañorā erā.

⁶⁵ Eropirā baja gajī ñero arī wereyañorā erā
 ĩgūre.

Jesure opu serēpipū

Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24

⁶⁶ Eropirā boyorogue ta mūrā, pahia oparā,
 judio masare buherā sã gamenereñorā. Erā
 eropa gamenererore gajirā erā pohrogue Jesure
 aĩgāriñorā.

⁶⁷ —Wereque guare. ¿Goāmū beyedigū Cristo
 āhriri mūhū? arī serēpiñorā erā Jesure.

Erā eroparĩcū Jesu yūhripū:

—Mūare yū werecū sãre yūre peesome mūa.

⁶⁸ Mūare yū serēpicū yūre yūhrisome mūa.
 Eropirā yūre wiusome mūa. ⁶⁹ Mūa yūre wiubiri-
 querecū ta pūhru ñari umuri nūcu yūhū masū
 Goāmū ĩgū obeodigū Goāmū yū Pagū turagu ĩgū
 diayerū doagu árĩgūca, arĩpū Jesu.

70 Īġu eroparīcū erā árīpehrerā serēpiñorā daja dipaturi:

—¿Eropa arīġu “Yuhu Goām u magu āhraa,” arīri mahu? arīñorā erā.

—Mā arīro dopa ġu ta āhraa, arī yuhripu Jesu erāre.

71 Īġu eroparīcū ōpa arī erā basi wereniguñorā erā:

—Īre weresārāre gajirāre mari gamebeaa pare. Erā nuču ta sihajama. Īġu Goāmure ġu ñero wereniguicū mari basi ta mari peea. Eropirā ġu ñero iira dipuwajare masituhā, arīñorā erā erā basi.

23

Pilato Jesure serēpipu

Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38

¹ Eropa arītuha erā árīpehrerā wahgānugaja, Jesure Pilato waīcuġu opu pohrogue aīgāñorā.

² Aī ejarā Jesure weresānugañorā:

—Ihī mari ya yeba majarāre ñero iidorecū peeabu. Mari opure Césare ihī wajayedore-beami. Eropigū ġu “Yuhu opu āhraa. Cristo āhraa yuhū,” arī wereniguimi ġu basi, arī weresāñorā erā Jesure.

³ Erā eropa arī weresāra pūhrū Pilato Jesure serēpipu:

—¿Diaye ta judio masa opu ta āhriri mahu? arīpu ġu Jesure.

—Mā arīro dopa ta ġu ta āhraa, arī yuhripu Jesu.

4 Īġu eroparīcū Pilato pahia oparāre, masa sāre werepū:

—Īre gajino waja dipuwaja mara, arīpū ĭġu.

5 Īġu eropa arīquerecū ta erā turaro weresānemoñorā:

—Īġu, ĭġu buheri mera masare gamequeācū iimi. Galilea yeba ĭġu irire iinūgami. Eropa iinūgatuha árīpehrero Judea yebague irire ĭġu iimi, arī weresāñorā erā.

Herode waīcūġu opū Jesure serēpipū

6 Erā eropa arī weresācū peegū Pilatopū serēpipū:

—¿Ihī Galilea majagu āhriri? arīpū ĭġu.

7 —Ero majagu ta āhrimi, arī yūhriñorā gajirā.

Erā eropa yūhricū peegū Pilatopū Jesu ĭġu árīri yebare masigū opū Herode ĭġu ya yeba majagu ĭġu árīcū masipū. Irire masigū Jesure Herode pohro obeopū. Irisubure Herode Jerusalén árīpū. 8 Ero core Herode Jesure peemūripū. Īġu eropa peera pūhrū ĭġure burigā ĭadiaripū. Jesu ĭġu deyoro moarire ĭġu ii ĭhmucū ĭadiaripū ĭġu. Eropigū ĭġu Jesure ĭagu mucubiripū. 9 Eropigū baja serēpipū Jesure. Īġu eropa serēpiquerecū ta Jesupū ne yūhribiripū ĭġure. 10 Pahia oparā, judio masare buherā sā Herode pohro nūgaja turaro Jesure weresāñorā.

11 Erā eropa arī weresāra pūhrū Herode ĭġu surara mera wereya, Jesure ñero iñorā. Eropa wereyarā, òariñe suhrirore opū yañe dopa be-jariñere sāñorā erā Jesure. Eropa wereyatuha, iri suhrirore tuwea aī Pilato pohro obeoñorā daja. 12 Irinūre Herode, Pilato mera òaro erā basi

game iinugarã árĩnugañorã. Ero corere erã basi game ñhaturirã árĩriñorã.

Masa Jesure wejẽdoreñorã

Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16

¹³ Eropi Pilato pahia oparãre, gajirã oparãre, masa sãre ñgu sihubeocũ gamenereñorã. ¹⁴ Erã gamenerecũ ñagu õpa arĩpũ erãre:

—Ñre yũre aĩgãrirã, “Ñgu masare ñero iidoremi,” arĩraa mua yũre. Dohpague mua ñhuro ñre serẽpipehoabũ daja. Yũ eropa serẽpira pũhrũ mua ñgure weresãcũ ñeri dipuwaja mara yũ ñacũ. ¹⁵ Herode sã “Ñgure ne ñeri dipuwaja mara,” arãmi. Eropa arĩgu dipaturi ñre ohõ dujuami daja. Eropiro ñre wejẽdorero mara. Mua sã irire ñha masia. ¹⁶ Eropigu ñgure tãraradari mera tãradoregũca yũhũ. Erã eropa tãrara pũhrũ ñgure wiugũra, arĩripũ Pilato.

¹⁷ Bojori nũcũ Pascua bosenũri nũcũ peresu árĩdigũre yujugũre masa gamegũre Pilato eropa wiubasamũripũ. Eropa iiro gameyoro ñgure. ¹⁸ Eropirã Pilato “Jesure wiugũra,” ñgu arĩcũ peerã árĩpehrerã masa õpa arĩ gaguiniguñorã:

—Ñgu Jesure wejẽque. Gũa yagũ árĩbure Barrabãpũre gũare wiubasaque, arĩ gaguiniguñorã masa.

¹⁹ Ero Barrabãpũ Jerusalẽngue oparãre ñgu cóãdorera dipuwaja, ñgu gajirãre wejẽra dipuwaja peresu iĩñorã ñgure. ²⁰ Pilato Jesupũre wiudiaripũ. Eropigu ñgu masare ñgu wiabure serẽpi ñapũ daja. ²¹ Ñgu Jesure eropa wiudiaquerecũ ta erã ñgure arĩñorã daja:

—Crusague pabia wejẽque ãgure. Wejẽcãque ãgure, arĩ gaguiniñorã erã.

²² Erã eroparĩcũ Pilato uñresubu waro gohra õpa arĩripũ daja erãre:

—¿Ñehenore ñerire iiari ãgu mua eropa arĩ gaguiniñicũ? Ne ãgure ñeri dipuwaja mara. Eropigu ãgure wejẽdoremasibea. ãgure tãraradari mera tãradoregũca. Iripẽta iidoregũca. Eropigu ãgure wiugũca, arĩripũ Pilato.

²³ ãgu eroparĩcũ ta erã turaro mera gaguiniñemo, Jesure crusague wejẽdoreñorã. Erã eropa arĩ gaguiniñicũ peegu Pilato erã gamero dopa ta iidorepũ. ²⁴ Eropigu erã arĩro dopa ta Pilato Jesure wejẽdorepũ. ²⁵ Eropa doregu masa serẽdigure wiupũ. ãgu peresugue árãgure, masare gamewejẽcũ iidigure, masare wejẽdigure Pilato Barrabãpũre wiupũ. Eropigu masa erã gamero dopa ta Pilato Jesure crusague wejẽdorepũ.

*Erã Jesure crusague pabia wejẽñorã
Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27*

²⁶ Eropirã erã Jesure wejẽrã warã, aĩgãñorã. Erã eropa warisubu Simo waĩcũgu Cirene majũ pohegue ejadigu erapũ. Jerusalẽngue ãgu eracũ ãarã Jesure aĩgãrã ãgure bocatĩri, ñeha, crusare ãgure coãtamudoreñorã Jesu pũhrũ.

²⁷ Eropirã masa bajarã Jesure ãhanũrusiañorã. Eropirã gajirã nome ãgure erã eropa iicũ ãarã turaro ore nrũrusiañorã. ²⁸ Erã orecũ peegu Jesu erãre maji ãha õpa arĩpũ:

—Jerusalén majarã nome yure orebircãque. Mũa basi, mũa porã ya árĩburire oreque. ²⁹ Gajinuri árĩcũ masa õpa arĩrãcoma. “Porã marirã nome dohpaguere mari árĩcũ õatariaboaya,” arĩrãcoma masa. ³⁰ Irisubure utãgure õpa arĩ wereniguirãcoma masa. “Igu utãgu gua weca yuri bejaporo. Gũare wejẽcãporo,” arĩrãcoma masa. ³¹ Masa yure dipuwaja marigure erã õpa iicũ, ñeri dipuwaja oparãpũ ñetariaro warãcoma, arĩpũ Jesu.

³² Gajirã perã dorerire tarinugarã erã árĩcũ erã sãre Jesu mera erã wejẽmorãre aĩgãñorã erã. ³³ Erã aĩgã dipu pero waĩcũrogue eja crusague Jesure pabiañorã. Eropirã gajirã perã sãre yujugure ïgu diayepũ gajigure ïgu copũ crusariguere pabiañorã. ³⁴ Erã eropa iicũ Jesu õpa arĩpũ:

—Ahũ, oã dohparagã erã ñero iirire cãdijique erãre. Erã erã eropa iirire masibeamã. Eropigu irire cãdijique, arĩpũ Jesu ïgu Pagure.

Eropirã surara Jesu suhri mũrare “¿Noa yañe árĩrocuri iñe?” arĩ game bira wajatañorã. ³⁵ Eropirã masa ero niguirã erã ñaro judio masa oparã Jesure wereyañorã:

—Ïgu gajirã masare sĩribonirãre taurapũ. Eropigu ïgu Cristo Goãmũ ïgu beyedigũ árĩgu ïgu basi tariporo, arĩ wereyañorã erã.

³⁶ Surara sã ïgure wereyañorã. Jesu pohro ejarã, vino suĩrere erã oriñorã. ³⁷ Irire iirã õpa arĩñorã erã:

—Mũhu judio masa erã opũ árĩgu ta, mũ basi tarique, arĩñorã erã.

³⁸ Eropi ñgũ weca õpa arĩ gojarapũre pabia tuñorã: “Ihĩ judio masa tauro opũ árĩgũ ãhrimi,” arĩ gojaturapũ árĩyoro. Griego ya mera, Roma majarã ya mera, judio masa ya mera gojarapũ árĩyoro.

³⁹ Gajigũ ñgũ mera erã pabia tudigũ ñgũ ñero arĩ werenigupũ Jesure:

—¿Mũhũ Cristo árĩbeari? Mũ basi, gũa sãre tauque, arĩpũ ñgũ Jesure.

⁴⁰ Ñgũ eroparĩcũ peegũ ñgũ mera majagupũ ñgũre yũhrupũ:

—Eropa arĩbircãque. ¿Duhpigũ Goãmũre umupeobeari mũhũ? Marire yujuro mera dipuwaja moama erã. ⁴¹ Maripũre mari ñeri dipuwajare dipuwaja moarã diaye iirã iima erã. Ihĩpũ ñerire iibiriñumi, arĩpũ gajigũ tarinũgagupũ.

⁴² Eropa arĩgũ ñgũ Jesure õpa arĩpũ:

—Jesu, mũhũ opũ árĩrogue árĩgũ yũ sãre guñaque, arĩpũ ñgũ Jesure.

⁴³ —Mũre ire arãa. Dohpagãre yũ mera paraíso waĩcũrogue yũ mera árĩgũca, arĩpũ Jesu ñgũre.

Jesu s̃ria wapũ

Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30

⁴⁴ Eropi goeri boje gohra arĩcũ árĩpehrerogue uñre hora gohra naitĩa wayoro. ⁴⁵ Naitĩaro arĩrisubu Goãmũ wihĩ majañe suhriro cãhmotara suhriro deco mera yehguea wayoro.

⁴⁶ Eropigũ Jesu turaro gaguinipũ:

—Ahũ, yũ s̃porãre mũre wiaa mũ dibuboro dopa, arĩ gaguinipũ Jesu.

Eropa arĩtuha sĩria wapũ.

⁴⁷ Eropa wacũ ĩagu surara opũpũ “Goãmu turagu aħrimi,” arĩ, “Ihĩ Jesu diaye ta õagu aħrañumi,” arĩpũ ĩgu.

⁴⁸ Eropirã ero gamenererã iri eropa wacũ ĩarã, Jesu ĩgu sĩricũ ĩarã, erã ya wihigue dujaa wañorã. Dujaa wa, bujawereri mera waha wañorã. ⁴⁹ Arĩpehrerã Jesu mera majarã, Galileague ĩgu mera arinirã nome sã yoarogue Jesure ihu niguiñorã.

Jesu dũpũre masa gobegue apiñorã

Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Irisubure Josẽ waĩcũgu ero arĩpũ. Judea yeba Arimatea waĩcũri maca majagu arĩpũ. Eropigu ĩgu õagu, diaye iigu arĩgu, Goãmu ĩgu opu arĩnũgaburire coregu arĩpũ. Eropigu ĩgu judio masa oparã mera majagu arĩqueregu ta Jesure erã wejẽdorecũ gamebiriripũ ĩgu.

⁵² Eropigu Pilato pohrogue eja, Jesu mũru dũpũre serẽpũ. ⁵³ Serẽtuha Jesu dũpũre aĩ diju, õari suhriro mera ĩgu dũpũre omapũ.

Eropa omatuha masa gobegue utãyegue erã seara gobegue apipũ ĩgu dũpũre. Iri gobere ne yujugu sĩridigũre yaanibiriñorã dohpa.

⁵⁴ Irinũ Sabadonũ maja arĩburire erã amuyurinũ arĩyoro. Sabado judio masa soorinũ arĩboro merogã dũhyayoro.

⁵⁵ Eropirã Galileague Jesu mera arinirã nome masa gobegue Josẽ wacũ ĩarã nũrusiañorã. Masa gobegue eja, iri gobere ĩha, Jesu dũpũre ĩgu apirare ĩañorã. ⁵⁶ Pũhrũ erã ya wihigue dujaa wañorã. Poresurire ĩgu dũpũre sũburire

amuñorã erã. Eropirã Sabado árĩcũ Goãmu ïgu dorerire Moiserẽ ïgu apirare iri dorero dopa ta erã sooñorã.

24

Jesu masa m̄riap̄u

Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10

¹ Domingo árĩcũ boyorogue erã nome erã poresuri erã amurare aĩ Jesu masa gobe pohrogue aĩgãñorã. ² Iri gobegue ejarã, iri gobere biharaye utãyere erã pãgũ nugurayere ïañorã. ³ Eropa ïarã erã iri gobegue ñaja wañorã. Jesu d̄up̄up̄ure ne bocajabiriñorã erã. ⁴ ïgu d̄up̄ure bocabirã, “¿Dohpa wayuri?” arĩ pepiñorã erã. Erã eropa arĩ pepi erã werenigui amaro gohra perã uma goesiriri suhricurã erã pohro niguiñorã. ⁵ Ero erã niguicũ ïha, nome güirã merejañorã. Eropirã umap̄u erãre wereñorã:

—¿Duhpimorã s̄iridigu m̄ur̄u ïgu árĩdirore ahmari m̄ua? Dohpaguere ïgu ojocarigu ãhrimi.

⁶ ïgu õre marimi. Masa m̄riatuhami. ¿Sohõ árĩrasubure Galileague m̄ua mera árĩgu ïgu arĩrare guñari m̄ua? ⁷ “Ȳu masure Goãmu ïgu obeodigure wiarãcoma ñerãre. Erã yure crusague pabia wejẽrãcoma erã yure. Eropigu yu s̄irira p̄uhr̄u uhren̄u p̄uhr̄u masa m̄riaguca yuh̄u,” ¿m̄uare ïgu arĩrare guñari m̄ua? arĩñorã umap̄u.

⁸ Erã eroparĩcũ peerã, nomep̄u ïgu arĩrare guñañorã. ⁹ Erã eropa arĩra p̄uhr̄u erã dujaa wañorã. Once buherãre gajirã sãre irire werepehoñorã. ¹⁰ Erã nomep̄u María Magdalena, Juana,

María Santiago pago árñorã. Erã nome gajirã nome sã árñorã Jesu buherãre eropa wererã nome. ¹¹ Erã eropa arĩ werequerecũ ta Jesu buherãpũ “Erã diaye arĩbiribocoma. Eropã arĩcãrã iima oã nome,” arĩ pepiriñorã. Eropirã erã nomere peediabiriñorã.

¹² Erã eroparĩcũ peegũ, Pedropũ masa gobegue omagã, ïagũ wapũ. Iri gobegue eja, ïgũ muh-mereja ïhame acupũ. Jesure erã omara gasiro dihtare ïapũ. “¿Dohpa wayuri?” arĩ pepigũ ïgũ wihigue dujaa wapũ.

Emaus waĩcũri maca maja mague Jesu de-hyoapũ

Mr 16.12-13

¹³ Irinũre perã Jesu buherã mera majarã Emaus waĩcũri macague warã iñorã. Jerusalenre once kilómetros yoaro ãhrea Emaure ejaro. ¹⁴ Emaugue waha, árĩpehreri Jesure eropa warare wereniguigãrã iñorã. ¹⁵ Erã eropa arĩ werenirisubu Jesupũ erã watope erã mera wapũ. ¹⁶ Eropirã ïgũre ïaquererã ta erã ïgũre ïha masibiriñorã.

¹⁷ —¿Mũa curirã warã dohpa arĩ werenigui bujawererã iiri mũa? arĩpũ Jesu.

Ïgũ eroparĩcũ erã dujanũgañorã bujawererã.

¹⁸ Eropigũ Cleofa waĩcũgũpũ Jesure yũhripũ:

—¿Dohpaguere Jerusalenre erã iirare mũ dihta masibeari? arĩ serẽpipũ ïgũ.

¹⁹ —¿Dohpa wahári Jerusalenre? arĩpũ Jesu.

Ïgũ eroparĩcũ Cleofa yũhripũ:

—Jesure Nazare majagũre erã iirare arĩrã iiaa.

Ïgũ Goãmũ yare weremũhtagũ árĩrimi. Eropirã

ĩgu wereniguirire peerã, ĩgu iira sãre ĩarã, “Turagu ãhrimi,” arĩ pepirima masa. Goãmu sã eropa arĩ pepicumĩ. ²⁰ Mari pahia oparã, gajirã oparã mera ĩgure wejedorerã gajirãre ohama. Erã eropa ocũ gajirãpu ĩgure crusague pabia wejẽama. ²¹ “Roma majarãre cóãbu Israe masa opu árĩbu ãhrimi,” arĩ pepiribu gua ĩgure. Dohpagã mera ùhrenu wahaa ĩgu sĩrira puhrũ. ²² Bajamerãgã gua mera majarã nome guare ucacũ iiama. Boyoro Jesu ĩgu masa gobegue erã eja, ²³ ĩgu dupure erã bocabirañorã. Dupure bocabiri erã dujara wereama. “Guare anyua dehyoama. Jesu ojocariapu,” arĩ wereama nomepu. ²⁴ Erã eroparĩcũ gajirã gua mera majarãpu iri gobegue eja nome erã arĩdiro dopa ta ãñorã. Erã sã Jesu mureure ĩabirañorã, arĩpu ĩgu Jesure.

²⁵ ĩgu eropa arĩra puhrũ Jesu werepu erãre:

—Mua ne peebirã ãhraa. ¿Goãmu yare weremuhtanirã mura erã arĩrare òaro peebeari mua? ²⁶ Cristo opu árĩboro core ĩgu ùmarogue ĩgu muriaboro core ĩgure ñero tariro gahmeabu. ¿Irire masibeari mua? arĩpu Jesu erãre.

²⁷ Eropa arĩgu Goãmu yare erã gojarapũguere erã ĩgure gojayurare Jesu werepehocãpu erãre. Moise muru ĩgu gojarare Jesu werenugapu. Eropigu arĩpehrerã Goãmu yare weremuhtanirã erã gojara sãre erãre werepehocãpu.

²⁸ Erã erã wari macague erã ejacũ Jesupu erãre tarigãgu dopa iipu. ²⁹ ĩgu eropa iiquerecũ ta erãpu ĩgure wadorebiriñorã.

—Gua mera dujaque. Ñamicague ãhraa. Nairo iica, arĩñorã erã Jesure.

Eropigu Jesu erã mera wihigue ñaja waru. ³⁰ Pũhrũ ĩgu erã mera erã bari mesague doaja, panre aĩ, Goãmũre “Õhaa” arĩpũ. Eropa arĩgu iri panre nuha aĩ erãre ópũ. ³¹ ĩgu eropa iicũ ĩarã erã Jesure ĩha masiñorã pare. Erã ĩha masira pũhrũ ĩgu dederea waru. ³² ĩgu eropa dederecũ erã erã basi õpa arĩ wereniguiñorã:

—Mague ĩgu marire wereniguirisubu Goãmũ ĩgu gojarare ĩgu wereniguirisubu mari sĩporã mera õaro mucubiriri mera pepiabũ mari, arĩñorã erã basi.

³³ Eropa arĩtuha erã mata Jerusaléngue dujaa wañorã. Erogue eja, once buherãre, gajirã mera gamenererãre bocañorã. ³⁴ Erã ejacũ, once buherã õpa arĩñorã erãpũre:

—Diaye ta mari Opũ masa mũriadi ãhrami. Simo Pedro ĩgũre ĩapũ, arĩñorã erã.

³⁵ Erã eroparĩcũ peerã Emaus wari maha wanirã sã erã ĩarare wereñorã:

—Jesu ĩgu panre nuha guare ĩgu ocũ ĩha masiabũ gua, arĩñorã gajirãre.

Jesu ĩgu buherãre dehyoapũ

Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23

³⁶ Erã eropa arĩ wererisubu mata Jesupũ erã pohro dehyoanũgajapũ.

—¿Åhriri mũa? arĩpũ ĩgu erãre.

³⁷ ĩgu eroparĩcũ erã “Sĩridigu mũrũre ĩarã iiaa mari,” arĩ pepi, turaro gũñorã. ³⁸ Erã eropa gũicũ ĩagu ĩgu erãre werepũ:

—¿Duhpirã gũiri mũa? ¿Duhpirã yũre ĩarã “I diaye arĩbeaa, arĩri mũa? ³⁹ Yũ mojotorire yũ guburi sãre ĩaque. Mũa irire ĩarã, yũre

īha masirāca. Yure mohmepique. Mohmepirā masirāca mua. Sīridigu mura dura moomi. Yura durucua, arīru Jesu.

⁴⁰ Eroparīgu īgu mojotorire, īgu guburire īhmuru erāre. ⁴¹ Īgu eropa īhmuquerecū ta erā burigā mucubiri uca warā “I diaye árībeaa,” arī pepiniñorā dohpa. Erā eropa arī pepicū masigu Jesu erāre serēpiru:

—¿Öre bari āhriri? arīru īgu.

⁴² Īgu eroparīcū waimu mupudigure mome imisīri sāre oñorā īgure. ⁴³ Irire aī erā īhuro Jesu baru. ⁴⁴ Batuha Jesu werepu erāre:

—Sohō mari árīrasubu mua mera árīgu yuhu muare werediro dopa ta dohpaguere yure eropa wahabu. Goāmu doreri Moise marire īgu apira īgu eropa arī gojadiro dopa ta yure eropa wahabu. Goāmu yare weremuhtanirā, Salmopūre gojanirā sā iribojegue erā yure arī were gojayudiro dopa ta dohpague yure eropa wahabu. Eropa ta waro gahmeabu, arīru Jesu.

⁴⁵ Eropa arītuha Goāmu yare erā arī were gojarare īgu buherāre masicū iipu Jesu erāre.

⁴⁶ —Goāmu yare erā gojara ōpa arīyoro: “Cristo ñero tarīgucumi. Eropigu uhrenu puhru īgu sīrira puhure īgu masa mūriagucumi.

⁴⁷ Īgu masa mūriara puhru árīpehreri yeba īgu yarā Goāmu yare buherācoma. ‘Mua ñerire bujawererā Jesucristo mera mua ñerire cādijirā árīrāca,’ arī wererācoma masare. Eropa weremorā Jerusalén werenugarācoma,” arī gojañumi Goāmu yare erā gojarapū, arīru Jesu.

⁴⁸ Eropa arītuhaja ōpa arī werenemoru:

—Muaru i árĩpehrerire ãanirã ãhraa. Eropirã gajirãre wererãca. ⁴⁹ Goãmu “Ígure muare obeogura,” ígu arĩdigure yuru muare obeogura. Eropirã Jerusaléngue ígu Espíritu Santo muare ígu eraburire coreque mua. Ígu muare turarire ogucumi, arĩru Jesu ígu buherãre.

Jesu umarogue maria wapu

Mr 16.19-20

⁵⁰ Eropa arĩtuha Jesu erãre Jerusalén arĩrãre Betaniague aĩgãru. Erogue eja, Jesu ígu moju-
tori mera sĩmuju, “Õaro arĩque,” arĩru erãre.
⁵¹ Eropa arĩtuha erãre api, umarogue maria
wapu. ⁵² Ígu mariara puru erã ígure umu-
peo, “Õagu, turagu ãhrimi,” arĩ, Jerusaléngue
burigã mucubiriri mera dujaa wañorã. ⁵³ Ero
ãhri umuri nucu erã Goãmu wihigue Goãmure
serẽmuriñorã. “Muhu õagu ãhraa,” arĩ umupe-
oniguicãmuriñorã erã ígure. Eropa ta arĩporo.
Iripẽta ãhraa.

clix

Goãmu Yare Wereripu
Desano: Goãmu Yare Wereripu New Testament
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Desano

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
17771afc-c309-57fd-9ff3-2d5a0cd59ff1